

GORNOŚLĄSKIE WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

ORGAN IZBY HANDLOWEJ W KATOWICACH

WYCHODZI 1-GO i 15-GO KAŻDEGO MIESIĄCA

Rok II

Katowice, dnia 1. kwietnia 1925 r.

Nr. 7

REDAKCJA: Izba Handlowa w Katowicach,
ulica Kochanowskiego nr. 18 Telefon nr. 1250
ADMINISTRACJA: Katowice Skrytka pocztowa 211
Konto czekowe P. K. O. Katowice Nr. 304014

CENA pojedynczego numeru wynosi 0.60 zł
PRENUMERATA w kraju kwartalnie zł 3.60
półrocznie 6.50, rocznie 12.00, za granicą 50% drożej
Cennik ogłoszeń wysyła Administracja na żądanie

Naczelna Rada gospodarcza.

Uzdrowienie waluty przygotowało zrab pod budowę; po dokonaniu tego wysiłku stanęliśmy przed pytaniem, jak dalej budować; pierwotne hasło odbudowy okazało się bowiem niezupełnie racjonalnem i już nie byłoby wystarczającym. To też odzywają się głosy o stworzenie programu gospodarczego, a jako środek do osiągnięcia tego celu jedni uważają samorząd gospodarczy, inni radę gospodarczą lub wreszcie nawet dyktaturę gospodarczą. Rząd jednak oświadczył przez usta p. premiera, iż nie jego rzeczą jest tworzyć program gospodarczy, że stworzyć go może tylko życie. Przypuszczać jednak należy, iż twierdzenie to było tylko przeciwstwieniem się zbyt skrajnym w tym kierunku żądanom, nie ulega bowiem wątpliwości, iż programu gospodarczego nie można stworzyć przez dyktaturę gospodarczą (przykładem Sowiety); można było przeprowadzić za pomocą dyktatury sanację finansową stawiając sprawę uzdrowienia finansów ponad wszystkie inne względy, chcąc jednak ratować życie gospodarcze zapomocą dyktatury, znaczyłoby chyba stawiać je ponad samo życie. Nie można jednak z drugiej strony tworzenia programu pozostawić samemu życiu, bo jakkolwiek życie ma swą logikę faktów i program jakież wytworzyłoby samo, to

jednak stałoby się to kosztem wielu niepotrzebnych wysiłków, a mógłby on pójść także niezupełnie po linii naszych interesów ogólnonarodowych. Zresztą faktycznie nie samo życie stwarza program, boć przecież Państwo na każdym kroku przez swe zarządzanie w nie ingeruje. Stworzenie programu jest zatem tylko świadomem skoordynowaniem tych aktów ingerencji Państwa, z jednej strony między sobą i z postulatami samego życia (sfer gospodarczych) z drugiej strony. Inicjatywa programu musi wyjść zatem od Rządu, a uzgodnienie jego z postulatami życia winno być zadaniem reprezentacji wyłonionej ze sfer gospodarczych. Istnieją wprawdzie rozmaite ciała doradcze, lecz nie mogą one stworzyć jednolitego programu nie tylko dlatego, iż rozstrzelone są po rozmaitych Ministerstwach, iż skład ich jest bardzo różnorodny i że obradują tylko przygodnie, ale że zastąpione w nich interesa są zbyt specjalne, skutkiem czego dyskusja nie może w nich przybrać nigdy charakteru ogólnego.

Organ doradczy, mający ustalać ogólne wytyczne naszej polityki gospodarczej, powinien odpowiadać następującym warunkom: 1) powinien być niezależny od stosunków politycznych, a zatem nie może być emanacją Sejmu, bo linie wytyczne muszą być stałe

i obiektywne, a zatem niezależne od każdorazowej większości, nie jest zaś rzeczą organu opiniodawczego dostosowywać swą opinią do postulatów politycznych, lecz rzeczą Rządu starać się znaleźć większość dla programu, który uzna za celowy; można zresztą przypuszczać, iż nawet w naszych stosunkach politycznych znajdzie się większość w Sejmie dla niezabarwionego politycznie programu gospodarczego.

2) Organ doradczy powinien reprezentować ogół interesów gospodarczych tak pod względem rzeczowym, jak terytorjalnym.

3) Organ doradczy powinien mieć pewną samodzielność, a zatem istnieć niezależnie od Rządu, t. zn. obradować zarówno na wezwanie Rządu jak i z własnej inicjatywy, t. zn. mieć także prawo inicjatywy wobec Rządu (prawo inicjatywy ustawodawczej oczywiście nie da się pomyśleć); z powyższego wynika, iż powinien on mieć własne prezydium i własny sekretariat, któryby opracowywał i w stanie już przygotowanym (zanalizowanym i oświetlonym) podawał je członkom Rady przed posiedzeniem, obrady dotychczasowych ciał doradczych są bowiem bezprogramowe, ponieważ członkowie Rady (uwiadomieni zresztą o posiedzeniu na czas zbyt krótki przed posiedzeniem) przychodzą na posiedzenie nieprzygotowani zupełnie na to, w jakim kierunku dyskusja się potoczy, skutkiem czego posiedzenie kończy się po wypowiedzeniu mów, lecz nie po oświetleniu sprawy i wyczerpaniu tematu. Aby członkowie Rady ze swej strony mieli możliwość oświetlenia sprawy z rozmaitych stron, jest niezbędnem, aby oświetleniu poddać ją byli obowiązani przez szersze warstwy, bo tylko w ten sposób utrzyma się kontakt Rady z życiem i tylko w ten sposób mogą do Rady wnieść opinię, będącą wynikiem starcia się pewnych interesów lub zapatrywań.

Każda Rada jakaby w dzisiejszych warunkach powstać mogła, tym wymaganiom nie odpowie; jeżeli będzie wynikiem nominacji dowolnej lub nawet opartej na dotychczasowych organizacjach, nie będzie mogła być ani

reprezentować wszystkich sfer gospodarczych, ani nie będzie gwarantowała bezpośredniego kontaktu z życiem, ani nie będzie miała samodzielności ani dostatecznego autorytetu, skład jej bowiem będzie wynikiem zabiegów czyto stronnictw politycznych, czy też organizacji lub nawet osobistych zabiegów i gdyby nawet była aeropagiem medrców, zadania swego spełnić nie będzie mogła.

Wyżej wymienione zadania mogłaby spełnić jedynie Rada gospodarcza przewidziana w Konstytucji, po pierwsze dla tego, że miałaby za sobą autorytet konstytucji, powtórne dlatego, iż opierałaby się o przewidziany w niej samorząd gospodarczy, przez który gwarantowaniem byłoby zarówno zastępstwo wszystkich interesów pod względem rzeczowym i terytorjalnym, jak i ustalonym jej skład.

Zdaje się, iż Rząd również stoi na stanowisku oparcia Rady gospodarczej o samorząd gospodarczy i w tym celu wniósł już przed rokiem projekt o Izbach przemysłowo-handlowych jako głównej podstawy tego samorządu, wobec tego jednak, iż projekt nie może się doczekać załatwienia, a potrzeba Rady gosp. coraz silniej występuje na jaw, nosi się z projektem stworzenia Tymczasowej Rady Gosp. Co prawda jednak, to chcąc wyjść ze stadjum tymczasowości i stworzyć program, nie należałoby instytucji, której zadaniem ma być wydatne współdziałanie w stworzeniu tego programu, opierać na tymczasowości.

Jakkolwiek państwowość nasza jest młoda, jednakże bardzo silnie już owiana duchem biurokratyzmu; nie ulega wątpliwości, iż jedynym sposobem przeciwstawienia się mu jest stworzenie samorządu wogóle, a samorządu gospodarczego w szczególności; w miarę postępu wzajemne stosunki coraz bardziej się zazębiają i skutkiem tego wymagają coraz częstszej ingerencji Państwa, Państwo jednak nie może stworzyć tak liczego aparatu urzędniczego, któryby mógł w każdej sprawie wejść do jej życiowej treści, skutkiem czego wytwarza się u urzędników konieczność szablonizowania. Jedynym środkiem zaradczym jest tu bądź przelanie części swych kompe-

tencji na ciała samorządowe, bądź obowiązek władz do zasiągania ich opinii, a jakkolwiek w tym ostatnim wypadku decyzja należy do władzy państwowej, jednakowoż na urzędniku ciąży obowiązek wobec uzasadnionej opinii decyzję swą rzeczowo uzasadnić.

Jest rzeczą charakterystyczną, iż stworzenie samorządu gosp., w szczególności Izb handlowych napotyka właśnie na opozycję z tych stron, które najbardziej na biurokracyzm utyskują i najmniej mają zaufania do działalności władz państw.; to też nasuwa się wniosek, iż przyczyną tych niedomagań jest właśnie brak tych organów samorządu gosp., tam bowiem, gdzie on istnieje, niema tak zasadniczego braku zaufania, jakkolwiek działalność jego (Izb przemysłowych i handlowych) skutkiem braku ogólnej ustawy jest znacznie utrudniona.

Jeżeli samorząd ma stworzyć stały kontakt z władzami państwowymi, to musi się oprzeć na zasadzie terytorjalnej, żaden bowiem związek oparty na zastępstwie interesów zawodowych, będąc rządzony centralnie, zasadzie samorządu nie może odpowiadać, a stanowiąc zastępstwo tylko pewnej sfery interesów, decydującej opinii dać nie może, przeciwnie, władza, będąc zmuszona zasięgać opinii kilku organizacji, o ile tylko one będą różne, żadną z nich nie będzie związana. Poza tą funkcją opiniodawczą samorząd gospodarczy ma do spełnienia także pewne funkcje prawa publicznego, przełamane nań przez władze państwowe, tak np. już dziś należy we wielu ustawodawstwach do Izb handlowych i przemysłowych wydawanie pewnych zaświadczeń, stwierdzanie zwyczajów handlowych, proponowanie lub mianowanie rzeczoznawców publicznych, nadzór nad targami i giełdami. Nie ulega wątpliwości, iż Państwo przelewając na te organizacje pewne funkcje prawa publicznego, musi mieć przynajmniej formalne gwarancje obiektywnego spełniania ich, że zatem działalność ich musi się opierać na dość ścisłym regulatywie i musi być formalnie kontrolowana przez Rząd. Do spełnienia tych wszystkich zadań, a nadto do tworzenia instytucji, mających na celu rozwój gospodarczy sfer

reprezentowanych w samorządzie niezbędnym jest zaopatrzenie je w odpowiednie fundusze, które zwłaszcza w naszym społeczeństwie jeszcze nie zbyt społecznie uświadomionem, mogą być osiągnięte tylko w drodze opłat publicznych; jest rzeczą oczywistą, iż dla tego także tylko organizacje prawa publicznego mogą spełniać należycie funkcje samorządu.

Co się tyczy terytorjalnego zakresu działania, to zasadniczo okręgi samorządu gospodarczego winny się pokrywać z podziałem na Województwa, jako jednostką administracji państwowej, która reguluje już pewne sprawy natury ogólnej i z tego powodu wymaga współdziałania samorządu; w każdym razie nie będzie zachodziła potrzeba tworzenia mniejszych okręgów, bo to musiałoby się stać albo kosztem żywotności samorządu, albo też kosztem nadmiernego obciążenia sfer reprezentowanych; raczej będzie zachodziła potrzeba wobec niebardzo zróżniczkowanych stosunków łączenia kilku Województw w obrębie jednej jednostki samorządowej.

Poruszono również kwestję, co miałyby stanowić samorząd gospodarczy wyższego rzędu. O ile chodzi o zadania opiniodawcze o charakterze ogólnopaństwowym, to spełniałoby je wspomniana już Rada gospodarcza, będącą emanacją ciał samorządnych. Co się tyczy funkcji prawa publicznego, to zdaje się, iż nie zachodziłaby konieczność, stwarzania go, mają one bowiem za podstawę właśnie znajomość miejscowych stosunków i zlecanie ich jednostkom wyższego rzędu lub nawet nadanie im prawa rozstrzygania w instancji wyższej kryłoby w sobie niebezpieczeństwo odbiegnięcia od miejscowych stosunków. Natomiast spełnienie zadań samorządu przez stwarzanie instytucji, mających na celu rozwój gospodarczy, nie będzie mogło często nastąpić w obrębie jednostki, lecz koniecznem będzie łączenie się w związki, które np. w projektowanej ustawie o Izbach handlowych i przemysłowych są już przewidziane. Związkom tym wzgl. ogólnemu związkowi można by zresztą powierzyć także regulowanie pewnych zasadniczych spraw lub przepisów w

zakresie atrybucji samorządowych (pragmatyka urzędnicza, ich ubezpieczenie, ogólne przepisy dla rzeczoznawców dla sądów polubownych, stwierdzanie ogólnych zwyczajów handlowych i t. p.), a nawet możnaby im powierzyć prawa nadzorcze zastrzeżone Państwu (np. reklamacje w sprawach wyborczych, kontrola co do wykonania budżetu).

Samorząd gospodarczy musi w ogólnej budowie życia gospodarczego stanowić fundament.

Jeżeli życie ma tworzyć program gospodarczy, to musi ono przenikać do wszystkich aktów administracji państwowej, bo równą jest potrzeba ustalenia kierunku jak i gwarancja jego zachowania.

Inż. R. Brzezi.

2 zagadnień dwili*)

Likwidacja przesilenia przemysłowego.

Przebiegając dzieje przemysłu w Polsce nasuwa się uwaga, że był on w pewnej mierze sztucznym. Nawet w gałęziach opartych na własnym surowcu jak metalurgia, nie zdołaliśmy bez cudzej pomocy stworzyć ognisk przemysłowych. Dla historycznej ścisłości wspomnieć trzeba o usiłowaniach podskarbiego litewskiego Tyzenhauza (druga połowa 18-go wieku), który ożywiony najszlachetniejszymi chęciami zapoczątkował w swych rozległych włościach szereg różnorodnych fabrykacji — po szlachecku, inaczej po dyletancu a gdy środki swe nadwyreżył ponadto bardzo wystawnem życiem, wyniki były żałosne. Korzon rysując barwnie dzieje Polski za Stanisława Augusta wspomina o „manufakturach“ prowadzonych na zasadach akcyjnych przez niektórych magnatów; wypadki polityczne poczynania te zniweczyły.

Bardziej systematycznie wziął się do uprzedyslowienia kraju Lubecki sprowadzając z Saksonii liczne zastępy wykwalifikowanych majstrów tkackich, którzy położyli fundamenty pod przemysł rodzimy. Dwa nazwiska, Repphan w Kaliszu i Geyer w Łodzi wysunęły się naprzód przez wydatną wytwórczość, pierwszy dopiero krótko przed wojną zlikwidował swe zakłady, gdy firma drugiego dotąd na czołowie znajduje się miejscu.

Główna wytwórczość polska ześrodkowywała się wówczas na sukiennictwie, doszedłszy w ciągu lat kilku do 15 milionów rubli, z których wszakże 84% wywieziono do Rosji i dalej jak np. do Chin. Następcza się zapytanie: czyż spożycie w kraju było istotnie tak znikome, iż należało lwia część produktów zbywać poza nim. Nietrudno domyśleć się odpowiedzi. Wysyłano towar polski a sprowadzano do kraju zagraniczny, dlatego, że był tańszy i dostępny na kredyt. Niewielkie cło, jakie na nim ciążyło w nieznacznych tylko kwotach zasilalo skarb, gdyż skutkiem wadliwie zorganizowanej służby celnej, szmugiel rozpanoszył się na wszystkich granicach. Mimo to produkcja wewnętrzna wciąż się rozwijała, świadczy o tem statystyka pracy z roku 1823, w którym liczono już 10 000 rodzin niemieckich zatrudnionych w przemyśle.

Baczną też zwracano uwagę na górnictwo, którego ośrodkiem była wówczas ziemia radoska i kielecka, a szczególne zainteresowanie obudzała wytwórczość cynku. Władze gór-

nicze wyjednały kredyt 400 000 złotych na ulepszenie eksploatacji kopalnictwa ze szczególnem uwzględnieniem cynkownictwa; produkt wywożono do Anglii, dopiero po zwalcowaniu go na miejscu nadawał się do zbytu. Walcownie taką założyła w Londynie centralna instytucja kredytowa: Bank Polski pod wpływem Steinkellera, najbardziej rzutkiego przedsiębiorcy w pierwszej połowie 19. wieku.

Rozrost przemysłu ułatwiał stosunki z Rosją, która była najbliższym rynkiem zbytu dla naszej wytwórczości. Gdy po powstaniu listopadowem rynki te niemal dla nas zamknęto, przemysł polski wpadł w nader ciężkie przesilenie, które minęło dopiero po przywróceniu wwozowych ulg celnych na granicy wschodniej.

W dziejach przemysłu polskiego „Bank Polski“ zapelnia zaszczytną kartę, jakkolwiek był on instytucją emisyjną i kredytu krótkoterminowego, wskutek czego powinien był więc unikać imobilizacji, to jednak zapatrując się na swoje przeznaczenie pod znacznie szerszym kątem widzenia, uznał on za swój obowiązek wzmacnianie sił gospodarczych kraju, i dlatego wstąpił na rozległą arenę działalności przemysłowej niewspółmiernej ze środkami jakimi rozporządzał. Objął więc całe górnictwo i hutnictwo, z którem łączył przemysł przerobczy, warzelnię soli w Ciechocinku, powołując do życia zakłady żyrdawskie, zbudował młyn parowy na Solcu celem wysyłania zagranicę nie zboża, ale wyrobów mącznych, tworzy zakłady mechaniczne itd., itd. Mimochodem wspomnimy o Hucie Bankowej w Starachowicach Irenie, Blachowni, jako o niektórych wykładniach wszechstronnych zabiegów Banku o przekraczających znacznie jego siły i środki. To też rozwiązanie było smutne. Fabryki przechodziły przeważnie w obce ręce; w tych zaś wypadkach, gdy firma była swojska, decydowały wpływy zagraniczne, oparte na kapitałach obcych. A jednak ruch przemysłowy stale się wzmacniał, mimo niekorzystnych koniunktur politycznych i gospodarczych; rok 1848, potem wojna krymska, potem kryzys 1857 r., wojna austriacko-włoska, powstanie polskie 1861-3 roku aż do wojny 1866 i 1870-71 roku.

Nie powstrzymało to postępów ekonomicznych b. Kongresówki, skoro produkcja przemysłowa obliczona w 1857 r. na 42 miliony rubli, wzrosła w ciągu niespełna 40 lat do 500 milionów rubli.

*) Rubryka dyskusyjna. (Przyp. Red.).

Niepowodzenie przemysłu rodzimego w Polsce kongresowej przypisać należy strukturze demograficznej kraju. Naród w przeszło 75% rolniczy nie miał należytej wykształconej i zorganizowanej warstwy średniej, — mieszczaństwa, stanowiącego podstawowy pierwiastek ruchu gospodarczego w państwach współczesnych. Rzemiosło może najwięcej było rozwinięte; natomiast chromał handel, ześrodkowany w rękach odlanu ludności odbijającego się rasowo i mentalnie od większości mieszkańców.

Silnym bodźcem ożywienia się życia ekonomicznego była polityka celna. Gdy w 1877 roku wprowadzono cło w złocie dochodzące do 100% wartości towaru, gdy jednocześnie Rosja intensywnie pracowała nad rozwijaniem swych olbrzymich sił produkcyjnych, potęgając kadry spożywców, do czego przyczyniła się w znamienym stopniu rozbudowa komunikacji lądowych i wodnych — wówczas jasno zarysował się obraz nieograniczonych możliwości konsumpcyjnych olbrzymiego państwa. Producenti polscy docierali coraz dalej do bezbrzeżnych krain wchodzących do olbrzymiego imperium; od Brześcia i Białegostoku po przez północną i centralną Rosję, zdobywano całe południe, zaaklimatyzowano się na rynkach syberyjskich, potem wciągnięto w swą orbitę bliższy aż do najdalszego wschód; cały Kaukaz, Krym nie zatrzymując się przed Mandżurją, skąd usiłowano przedostać się do środowisk chińskich. Warszawskie obuwie, łódzkie włókna, tomaszowskie sukna, nie mówiąc o drobniejszych przemysłach: drzewnych, żelaznych, skórzanym, papierowych itd. itd. — oto widome znaki przyniesu polskiego, który zawałdzał rynkami rosyjskimi, współzawodnicząc na nich skutecznie z wyrobami zagranicznymi. Podróżujący komiśnisi (commiss-voyageur) byli pionierami zakorzeniania się przemysłu polskiego na rynkach rosyjskich. Gdy inne państwa wyprawiały kosztowne i ryzykowne ekspedycje do dalekich krajów, aby tam znaleźć źródła odbiorcze, funkcje ekspedycyjne spełniała w Polsce armia dobrowolna agentów, których zasługi nie były i nie są doceniane. Rozmawiając z niektórymi przedstawicielami podróżującymi fabryk i nawet warsztatów rzemieślniczych można było uzyskać nader wartościowe wskazówki o położeniu gospodarczym olbrzymich połaci Rosji; wiele miejscowości były nieznanych do tego stopnia, że nie znajdowano ich na mapach szkolnych.

Po za tą energią wysoce indywidualistyczną działały tu inne niemniej doniosłe czynniki: taniość towaru i kredyty. Gdyby nie one, wywóz nasz do Rosji nie dosięgałby rozmiarów przedwojennych — około miljaru rubli złotych. Nie można się przytem dziwić, iż wypieraliśmy zagraniczne wyroby, które nabywać należało za gotówkę po cenie wyższej. A przytem nie były one dostosowane do wymagań konsumentów. Łódzkie „bójki“ (bawelniany materiał na spodnice) były bezkonkurencyjne. Niewątpliwie gatunek nader wiele pozostawiający do życzenia, ale odpowiadał poziomowi kultury odbiorców. Ludność chłopska w Rosji znajdowała się w nader trudnym położeniu materialnem, ciemna, wyzyskiwana szukała ukojenia w gorzałce, tak, że na inne potrzeby niewiele miała do wydania. Ale masa przeszło 150 milionowa stanowiła taką potęgę, iż siła spożywcza nie miała dna. Istniała beczka Danaid.

Dopełniała ją też praca polska, wciskająca się we wszystkie szczeliny zapotrzebowania. Nie tylko jako wytwórca, ale także jako pośrednik. Polska kongresowa była odwiecznie naturalnem ogniwem między zachodem a wschodem. Komisowe te czynności wciąż spełniała posługując się znowu niezawodzącym środkiem — kredytu.

Jeden przykład starczy. Handel zegarkami między Szwajcarią i Polską był tak rozwinięty dla tego, że tą drogą Rosja zaopatrywała się w te przedmioty; żaden fabrykant genewski nie dotarłby do Melitopolu i Władykaukazu, ale spotykano tam wojażerów warszawskich firm zegarmistrzowskich, szafujących kredytami. Rzyko dzielili: bankier, który weksle zegarowe dyskontował, ekspedytor, który kredytował cło, kupiec, który w razie niewypłacalności najmniej tracił. Ale wypadki te nie powtarzały się często.

Zarzuty, stawiane fabrykantom i hurtownikom, iż nie wychodzą poza rubieżę Rosji, odpierano argumentem, iż potrzeby cesarstwa są tak wielkie, iż kilkakrotnie powiększona wytwórczość Polski nie starczy. Było w tych stosunkach handlowych polsko-rosyjskich inne jeszcze „ale“. Pod opieką cel opiekunich, prawie prohibicyjnych, przemysł mało się ulepszał. Całe wysiłki szły w tym kierunku, aby wewnętrzne ulgi zwiększać. Przy każdej więc sposobności dobijał się o zwykłe taryfy celnej, o zniżenie stawek przewozowych, o kredyt, o redukcję podatków. A gdzie dzięki silnym wpływom po części z udziałem moskiewskiego i południowego przemysłu starania te odniosły skutek, fabrykant czuł się zadowolonym. Sarkał niekiedy na inspekcję fabryczną, miarkującą od czasu do czasu zbyt konserwatywnie przedsiębiorcy, lecz nie było to groźne w porównaniu z obecnym ustawodawstwem dziesięcio- (do dwunastu) godzinny dzień pracy stanowił dostateczną kompensatę.

Mówiąc o przemysle, podkreślić należy metalurgiczny i przerobczy; dzięki zamówieniom rządowym, wytwórczość ta doszła do poważnego rozwoju.

Przecież zamilczać nie wolno, że mimo forsownej opieki celnej, wielki przemysł napotykał na przeszkody wyłonione przez wzajemną konkurencję. Liczba fabryk wzrastała; stąd wzmnożone współzawodnictwo. Współubiegano się nie tyle jakością towaru, ile ceną i kredytem.

Nie skoordynowana produkcja uwydatniła się najpierw w cukrownictwie. Za wielką była wytwórczość na ziemiach pod berłem rosyjskiem. Założono więc około 1887 roku syndykaty cukrowni, celem unormowania produkcji i wywozu. Potem w sprawę tą wciągnął rząd i ją usankcjonował mimo sprzeciwu prawników.

Konstrukcja tego kartelu, którego opracowaniem zajmowali się głównie producenci polscy w porozumieniu z podolskimi, polegała na tem, iż dla każdej cukrowni wyznaczono maksimum sprzedażne, które stopniowo powiększano, zależnie od pojemności rynku. Wywóz zagraniczny regulowała konwencja brukselska. Wszelako w umowie syndykatowej znajdowało się zastrzeżenie przez rząd wymagane, że o ile cena kryształu na rynku kijowskim przekroczy 4 r. 15 kop. za pud, rząd otworzy granicę dla cukru zagranicznego. W samej rzeczy, jeżeli dany

artykuł jest syndykowany, muszą być pewne restrykcje co do ceny, gdyż inaczej wyzysk na szkodę spóżywców nie miałby kresu.

Za cukrownictwem szło żelazo. Prodamenta regulowała produkcję i ceny. Potem artykuły przeróbcze. Szyny, gwoździe, belki, sruby, mutry. Kolejno skartelowano inne gałęzie wytwórcze. Węgiel, naftę i cement, to najważniejsze. Powoli, a doszlibyśmy do stosunków amerykańskich; mimo zakazów prawnych podstawowe artykuły spożycia znalazłyby się w rękach niewielu trustów.

O ile po tym rzucie oka potem przejdziemy do okresu powojennego, nasuwają się następujące refleksje. Na dobro naszego przemysłu zapisać trzeba niezwykłą sprawność jaką uwydatniał przy odbudowywaniu warsztatów pracy. Energia godna prawdziwego podziwu. Bez narzędzi, bez kapitału, bez kredytu, bez rynków zbytu — wszystkie te trudności w najkrótszym pokonał czasie.

Szczególnie w fabrykacji włókienniczej postęp był zdumiewający. Liczba wrzecion w okręgu łódzkim wynosiła:

1914 roku 1 830 520, •

1923 roku 2 494 560.

Wzrost 33%. Zapewne ze strony angielskiej pomoc była szeroka. Przenysł brytyjski bardzo zabiegał o odbudowę fabryk, przedziałniczo-tkackich, gdyż z nią łączyła się konsumpcja bawełny, której głównymi dostawcami były firmy angielskie. Zadanie to ułatwiał rząd angielski upatrując w eksporcie jedyną deskę ratunku wobec rozszerzającego się bezrobocia. W tym celu zarezerwował fundusz specjalny pożyczkowy i gwarantujący dla stosunków przemysłu z krajami centralnej i wschodniej Europy, które najbardziej ucierpiały skutkiem wojny. Rozpoczęto od 25 milionów funtów szterlingów, a dziś doprowadzono tę sumę do 65 milionów. Odpowiada ona przeszło dwa razy wziętemu obiegowi pieniężnemu Polski. Dzięki temu fundusowi jedna z największych fabryk łódzkich mogła po pożarze, jaki ją nawiedził odbudować się w ciągu kilku miesięcy i otrzymać instalację techniczną podług ostatnich wymagań techniki oraz ponadto uzyskać bardzo znaczne kredyty surowcowe.

Zastanawiając się nad przyczynami tak silnego zwiększenia siły produkcyjnej okręgu łódzkiego wobec utraty głównego rynku rosyjskiego, możemy zjawisko to wytłumaczyć tylko inflacją. Miejsce bowiem zawodowych odbiorców produkcji włókienniczej zajęły nowe szeregi z handlem nic wspólnego nie mające.

Ucieczka od spadającej z minuty na minutę marki polskiej uzewnętrzniała się w forsownych zakupach towarów jako asekuracji od deprecjonującego się pieniądza.

Dochodziło wówczas do tego, że fabrykant kupował swój własny wyrób, a za nim cały personel nie wyłączając odźwiernego. Nie było w ogniskach fabrycznych człowieka, mającego parę tysięcy marek, któryby nie nabywał manufaktury. W drobnych ośrodkach kresowych, umieszczano wszystkie oszczędności w blawacie. Powstały ośrodki handlowe, których obroty handlowe sięgały nieprawdopodobnych rozmiarów. Solidni kupcy, którzy zazwyczaj nader ogólnie nabywali towary, nie mogli się oprzeć prądowi inflacyjnemu, potraając zamó-

wienia, zwłaszcza, iż część szła na kredyt. Na to wszystko fabrykanci nie reagowali należycie. Nie badali charakteru zamówień. Nie stosowali żadnego krytycyzmu. Pracowali na trzy zmiany. Nie mogli przypuszczać, iż haszysz bilionów i trylionów skończyć się musi. Odsuwali myśl reakcji.

Przez długie lata najzdrowszym przemysłem, bo bezkorkurencyjnym było u nas cukrownictwo. W zależności od położenia geograficznego i sprawności technicznej przynosiło znaczne dochody. Czasowy kredyt kilkumiesięczny podczas fabrykacji pokrywano z górą z chwilą rozpoczęcia sprzedaży cukru.

Jakże to dziś wygląda? Na jednej z obrad gospodarczych odbytych pod przewodnictwem p. premiera, przedstawiciel cukrowników zakomunikował, iż nie mogą oni zapłacić należytość za buraki, a niebawem nie starczy pieniędzy na zaspokojenie robocizny. Kredyt angielski bardzo kosztowny — bo połączony ze sprzedażą cukru przynoszącą znaczne ubytki — dostarczył kapitału obrotowego, którego Bank Polski udzielać nie może. Produkcja 400 000 ton zaledwie w połowie konsumowana jest w kraju; pozostała ilość zabiera rząd angielski, który zresztą riezadługo przestanie nabywać cukier, albowiem przy pomocy rządu stawiane są nowe cukrownie, aby uwolnić się od przywozu zagranicznego. Cukier trzcinowy z kolonii przywożony jest w coraz większych transportach. Należałoby jeszcze nieco pomówić o cukrownictwie. Nie może wyjść ze stagnacji, póki kredyt jest tak anormalnie drogi. Problem zaś tańszego kredytu łączy się z polityką walutową przede wszystkim, a następnie z całokształtem gospodarki skarbowej. Nie jest do przewidzenia, aby rozwiązanie było niedalekie.

Budować może tylko państwo lub gmina z funduszy publicznych, bo ciężary stąd wynikające rozkładają się na masy, spłata zaś następuje w ciągu lat wielu. Funduszy dostarczyć może kapitał zagraniczny. Po tej linii rząd kroczyć zamierza, preliminarzując około 100 milionów na inwestycje. Będzie więc nieco roboty dla licznych przemysłów z budownictwem związanych, choć kropla to w morzu. Prywatne budownictwo nie może ostać się w obecnych warunkach, prysnąć więc muszą pokładane w niem nadzieje.

Pomijamy inne przemysły jak garbarski, obówniczy, szklany itp., uginające się również pod brzemieniem silnego zastoju.

Stajemy więc wobec zagadnienia, jak zlikwidować niszczący stan rzeczy z którego wyjść trzeba jak najprędzej.

Oto pierwsze spostrzeżenie: ponieważ produkujemy za wiele, trzeba się skurczyć. Ta elementarna zasada ściśle i niezłomnie przestrzegana jest w Anglii, bez względu na liczbę bezrobotnych. Skoro tam uznano za pewnik, że przeciwdziałać kryzysowi może tylko zmniejszenie wytwórczości, nam po tej samej kroczyc trzeba linii. Wedle niektórych statystyk łódzkich, produkcja zmalała tam w roku 1924 o 50 proc., a pomimo to jeszcze przerasta zapotrzebowanie, stąd wniosek, iż dalsza redukcja jest nieodzowna.

Ale wciąż podkreśla się u nas, że produkujemy za drogo; przyczyny zaś są dwojakie: wadliwa organizacja techniczna i zbyt wysoka

roboćcizna. Pierwsza powinna być niezwłocznie usunięta jako najważniejsza. Przedsiębiorstwo nie mające możliwości zreformowania swojej instalacji musi zniknąć. Wskazane by było łączenie się kilku fabryk w jedną; wspólnymi siłami mogliby mieć mniejsze lecz zmodernizowane przedsiębiorstwo. Tak zreorganizowana placówka uzyska łatwiej potrzebny kredyt.

Fabryki rozporządzające nowoczesnymi urządzeniami korzystać powinny np. z ulgowego kredytu pieniężnego, tj. dyskontowego w Banku Polskim, którego obowiązkiem byłoby realizować cały portfel towarowy danej firmy. Powinien nadto Bank udzielać kredytów dewizowych na poczet przyszłych weksli towarowych; celem zabezpieczenia swych interesów Bank musi mieć prawo delegowania swych przedstawicieli do zarządu; jest to praktyka banków niemieckich finansujących zakłady przemysłowe.

Celem potanienia eksploatacji wskazane są wspólne biura sprzedaży; zmniejszy to znaczne koszty administracyjne.

Wielki nakład położyć też trzeba na rynku zlytu. Ta wydatna pomoc skarbu jest nieodzowna. Nie możemy żądać sum angielskich, ale asygnowanie na początek 50 milionów złotych na propagandę i pokrycie ewentualnych strat u odbiorców stanowiłoby pomoc bardzo skuteczną. Eksport nawet bez zarobku jest lepszy niż żaden.

Zalegające i bieżące podatki winny być ściągane w ratach miesięcznych z tem, żeby

część ich mogła być uiszczana w wekslach klientów. Z uwagi, że Bank Polski korzysta z przywilejów egzekucyjnych, weksle takie cedowane Bankowi w razie niewypłaty mogą być administracyjnie windygowane, co realizację niezwykle przyspieszy. Zbędne będzie podkreślać ulgi z takiej procedury realizacji podatków wynikające.

Pozostaje jednak jeszcze zagadnienie: co czynić z zakładami, których właściciele nie mogą dostosować się do nowoczesnych wymagań. Utrzymując takie obiekty deprecjonujemy je w zupełności; jest to rodzaj wywłaszczenia w formie łagodniejszej. Fabryki te objąć powinien rząd albo gmina podług określonej przez biegłych ceny, która wypłacona będzie rentą długoterminową, wzorem odszkodowania podług ustawy o reformie agrarnej. O ile właściciel chce nadal swoje fabryki prowadzić, nie powinien doznawać żadnych przeszkód, choć w czasie zatrzymywania starych maszyn ostatek się nie potrafi. Będzie raczej psuł niż tworzył.

Z refleksji powyższych wynika, iż likwidację przesilenia przemysłowego powinno się przeprowadzić w myśl szerszej pomyślanego planu; dotychczasowe bowiem rozprężenie zastąpić trzeba kordynacją i z tego powodu nie można negować wskazówek przeszłości, uczą zaś one, iż przemysł budowano u nas częstokroć zbyt impulsywnie, wskutek czego fundamenty jego wymagają rychłego wzmocnienia.

Sprawy podatkowe

Nowela do ustawy o podatku dochodowym.

W dniu 18. marca br. przyjął Senat w brzmieniu sejmowym nowelę do ustawy o podatku dochodowym.

Podatek ten od czasu zasadniczej dlań ustawy z dnia 16. lipca 1920 r. kilkakrotnie ulegał częściowym zmianom, których celem było przeważnie dostosowanie do warunków wytwarzających się na podłożu inflacji.

W rezultacie skala podatku, w postaci, jaką jej nadało rozporządzenie waloryzacyjne z dnia 15. 2. 1924 r. wymknęła się zupełnie ze swych ram pierwotnych.

Wskutek tego podatek wymierzony w roku 1924 mógł być słusznie uważany za zbyt uciążliwy. Co prawda, przyczyniła się tu i podstawa wymiaru zwłaszcza jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa opodatkowane na zasadzie bilansu markowego.

Rekonstrukcja skali jest głównym przedmiotem noweli. Podana w projekcie rządowym skala od dochodów

fundowanych, uchwalona przez ciała ustawodawcze bez zmian (nie licząc skreślenia groszy) zbliża się do pierwotnego z roku 1920. W stosunku do ustawodawstwa obcego wykazuje skalą najbliższe pokrewieństwo z czechosłowacką i francuską, która zresztą odznacza się innemi nieco obliczeniami i zakresami stosowania (nie dotyczy przedsiębiorstw.) Poza tem można uważać za liberalniejszą skalę włoską, za bardziej natomiast uciążliwą belgijską.

W porównaniu z dotychczas obowiązującą, nowa skala jest korzystniejszą dla płatników: 1° posiadających dochód do 2000 zł., przyczem zwolnienie od podatku sięga dochodu w wysokości 1500 zł., zamiast 1.378 zł. (w zakresie rolnictwa odpowiada to gospodarstwu poniżej 15 ha użytkowego gruntu w odległości ponad 15 klm. od miasta z ludnością wyżej 100 mieszk.); 2° posiadających dochód od 8400 zł. wzwyż, poczem różnica w sensie dodatnim dla opodatkowanego waha się w granicach od kilku do trzydziestu kilku procent.

Przy dochodach natomiast od 2.000 zł. do 8.400 zł. opodatkowanie jest obecnie nieco wyższe w granicach od kilku do kilkunastu procent.

Dodatnią stroną nowej skali jest większa ilość stopni dochodu, co sprzyja większej niż dotąd proporcjonalności opodatkowania i zarazem przesuwu maksymalną 25-procentową normę na dochód w wysokości 200.000 zł. (zamiast 82.691 zł.)

W związku z tem i dodatkowa progresja (1½ do 15%) sięga swej maksymalnej normy dopiero przy 2.000.000 złotych.

Znacznej modyfikacji uległa w Sejmie zaprojektowana przez rząd skala od dochodów płynących z wynagrodzeń za najemną pracę, uposażeń i emerytur.

Minimalną podstawą opodatkowania obniżono tu z 3.000 na 2.500 zł., następnie dla dochodów, poczynając od 8.000 zł. podniesiono stopniowo stopę procentową podatku w ten sposób, że przy dochodzie 14.000 zł. i wyżej, odpowiada już ona stawkom ustalonym dla dochodów fundowanych.

Redukując zakres wyjątkowości tej skali Sejm jednocześnie nie zgodził się na projektowane przez rząd utrzymanie jej dotychczasowej ruchomej struktury w zależności od wahań kosztów utrzymania. Obie tedy skale będą obecnie stałe.

Inowacja, z którą wystąpił projekt rządowy w zakresie opodatkowania dochodu osób prawnych, jest uznanie za zyski bilansowe kwot wypłaconych osobom biorącym czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa, o ile kwoty te przekraczają określoną kwotę. Miała ona wynosić 10 procent zysku brutto przedsiębiorstwa i 24.000 zł. na osobę. Już sam sposób ujęcia normy spotkał się słusznie z krytyką w Komisji sejmowej, która wzięła za podstawę zamiast zysku brutto kapitał zakładowy (rozumiany oczywiście jako przewalutowany) i z pozostawieniem zasadniczej normy w wysokości 10% przy kapitale do 500.000 zł. podniosła ją do 15%, a przy kapitale od 500.000 do 750.000 zł. określiła dopuszczalne potrącenie do kwoty 75.000 zł. W ten sposób zabezpieczono przedsiębiorstwa od dodatkowego podatku, któryby je dotknął właśnie w okresie na-

lej rentowności. Atoli dyskusji może podlegać właściwość wogóle powyższych ograniczeń wobec zrównania w opodatkowaniu wyższych dochodów fundowanych i niefundowanych, za mykającego ucieczkę do niższej skali w spółkach tak zw. rodzinnych oraz z uwagi na to, że przy zlewaniu się kapitałów, przedsiębiorstw, powodującym często liczniejsze grono zarządu koszty stąd powstałe rekompensują się innemi walorami gospodarczemi i powinny uniknąć zarzutu nadmierności lub nieracjonalności. Pewne refleksje powstały w Komisji Sejmowej przy odesłaniu tam z powrotem projektu ustawy i artykuł omawiany uległ skreśleniu. Jednakże plenum Sejmu przywróciło go znowu, wobec czego znajdzie się on w ustawie.

Płatność podatku przewidziana w jednym terminie wdl. ustawy z dn. 10. I. 24 r. rozkłada się w myśl noweli na 2 raty, a mianowicie: Do dnia 1. maja ma być zapłacona połowa kwoty przypadającej od wykazanego w zeznaniu dochodu, do dnia zaś 1. listopada reszta, według wymiaru. Do dnia 1. listopada mają zapłacić podatek osoby nie obowiązane z reguły do składania zeznań. Osoby obowiązane zaś, o ile obowiązku tego nie spełniły, powinny do dnia 1. maja uiścić połowę podatku wymierzonego w roku poprzednim.

Nowela nie zawiera postanowień wyodrębniających osoby prawne sprawozdawcze co do terminu płatności podatku.

Do dalszych zmian wynikających z noweli należą uprawnienia przewidziane dla Ministra Skarbu co do powierzania wymiaru podatku od drobniejszych spółek (z wyraźnem wyłączeniem akcyjnych) komisjom szacunkowym. Następnie, przewidziane jest publiczne ogłaszanie list płatników z podaniem wysokości dochodu i wymierzonego podatku. Zasługuje na uwagę wprowadzone do noweli (przez Sejm) postanowienie o terminie sześciomiesięcznym dla załatwienia odwołań w komisjach, co wywrze wpływ dodatni na przewlekły tok spraw. Wreszcie należy zanotować, że dochody z wynagrodzeń za najemną pracę i z uposażeń wypłacanych na obwódzie obcego państwa podlegają opo-

datkowaniu według przepisów, dotyczących dochodów fundowanych, jednak według skali dla dochodów niefundowanych.

Oba ciała ustawodawcze, uchwalając nowelę, przyjęły szereg rezolucji.

Sejm wezwał rząd: 1. do przedstawienia projektu ustawy w sprawie uwzględnienia rzeczywistej wartości remanentów w bilansach złotych, co obecnie znajduje właśnie urzeczywistnienie; 2. do zorganizowania instytucji buchalterów autoryzowanych odpowiedzialnych pod przysięgą za swe opinie; 3. do stworzenia statystyki analitycznej podatku dochodowego, która by dała możność przede wszystkim oświetlenia przyczyn jego małej wydajności (preliminuje się na rok bieżący wpływ z podatku w wysokości 75.000.000 zł.); 4. do zwrócenia uwagi na naukowe przygotowanie urzędników, pracujących w zakresie wymiaru podatku dochodowego.

Senat zaś wezwał Rząd: 1. do polecenia władzom wymiarowym, aby przestrzegały ściśle przepisów art. 62 ustawy, które głoszą, że podstawa obliczenia podatku nie może być przyjęta odmiennie od złożonego zeznania, jeżeli przedtem nie danó płatnikowi możliwości udzielenia wyjaśnień władzy wymierzającej oraz aby kierowały się zasadą prawdy materialnej przy określaniu dochodu; 2. do przedłożenia Sejmowi w terminie 3-miesięcznym projektu ustawy, uzależniającej taryfę podatku dochodowego od osób prawnych nie tylko od wysokości dochodu lecz i wysokości inwestowanego kapitału.

Postulat zawarty w ostatniej rezolucji wysuwany był w ostatnich czasach przez koła gospodarcze, które przywiązują doń słusznie znaczną wagę.

Dążenie do potanienia kosztów produkcji oraz stworzenia odporniejszych placówek przemysłowych wymaga przychylnego traktowania większych obiektów, jakimi są przedsiębiorstwa sprawozdawcze.

Tymczasem przedsiębiorstwa powyższe z natury rzeczy podlegają zwykle jednej z wyższych stawek w progresji podatku, nie bacząc na to, że dochód ich, aby być wykładnikiem

stopnia rentowności musi podlegać skoordynowaniu z wysokością kapitału inwestowanego w przedsiębiorstwie.

Uwzględnienie takiej koordynacji pod względem podatkowym wpłynie zapewne dodatnio między innymi na zainteresowanie kapitału zagranicznego.

Należy się spodziewać, że skarb porozejrzeniu się w materiałach, jakie będą do dyspozycji po powszechnem ustaleniu bilansów złotych, podejmie pracę nad wyłączeniem przedsiębiorstw sprawozdawczych z pod opodatkowania na ogólnych zasadach, konstruując dla nich osobną bardziej złożoną skalę, w oparciu być może częściowo na wzorach z zakresu poprzednio obowiązującego (przed wprowadzeniem opodatkowania od obrotu) podatku przemysłowego, a mianowicie podatku procentowego od zysku dla przedsiębiorstw sprawozdawczych.

K.

Obliczenie dochodu do wymiaru podatku dochodowego.

Do dnia 1. maja r.b. należy sporządzić deklarację do podatku dochodowego przedstawiającą dochody osiągnięte w roku kalendarzowym 1924 lub też w roku gospodarczym 1923-24. Ponieważ co najmniej część tego okresu obejmuje jeszcze czasy waluty chwiejnej a przepisy waloryzacyjne miarodajne dla wymiaru podatku dochodowego w roku ubiegłym obowiązywały tylko na ten rok, nowo wydane rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 9. marca r.b. (Dz. U. Nr. 28 poz. 200) reguluje sprawę przeliczenia na złote marekowych podstaw podatku dochodowego na rok 1925. Rozporządzenie zatrzymuje zasady zeszłorocznych przepisów waloryzacyjnych z następującymi zmianami:

1) O ile już z początkiem roku operacyjnego (będącego podstawą wymiaru) sporządzono prawidłowy bilans otwarcia w złotych, w myśl rozporządzenia Prezydenta, natenczas przyjmuje się za podstawę wymiaru dochód wykazany w złotowym bilansie zamknięcia.

2) O ile prawidłowy bilans otwarcia w złotych sporządzono w ciągu roku operacyjnego lub dopiero z początkiem następnego roku operacyjnego, natenczas obowiązują zeszłoroczne chunki mieszanych (towarów, materiałów, surowców, fabrykatów, dewiz i walut zagranicznych, papierów wartościowych itp.) zarówno pozostałości podatkowego bilansu otwar-

cia jak i bilansu zamknięcia podaje się w wartości obliczeniowej według przepisów szacunkowych, obowiązujących przy ustalaniu prawidłowych bilansów otwarcia w złotych.

Ze względu na opracowaną już przez Rząd nowelę w sprawie popisów podatkowych zawartych w wyżej wymienionem rozporządzeniu Prezydenta o bilansowaniu w złotych (§§ 36, 37 i 40) w kierunku zwolnienia od podatku dochodowego ew. różnic między oszacowaniem rimanentu na rachunkach mieszanych w podatkowym bilansie zamknięcia przeliczanym na złote a prawidłowym złotowym bilansie otwarcia, nowe rozporządzenia narazie odracza pobór podatku dochodowego od nadwyżki wartości rimanentu na rachunkach mieszanych w podatkowym bilansie otwarcia w złotych ustalonym i z powyższych zasad nad wartością podaną w poprzednim podatkowym bilansie zamknięcia przeliczonym na złote według przepisów zeszlrocznych.

Celem zbilansowania pow. nadwyżki wprowadza się do pasywów złotowego podatkowego bilansu otwarcia rubrykę p. t. „różnica pozostałości rachunków mieszanych“.

Pozatem rozporządzenie podaje wartości złotego w poszczególnych dniach i miesiącach w latach 1923 i 1924, które wchodzą w rachubę przy ustaleniu złotowego bilansu podatkowego a mian.:

na dzień	1. lutego	1923 r.	1 zł =	6 800 mk
„ „	1. marca	„	1 zł =	8 700 „
„ „	1. kwietnia	„	1 zł =	8 100 „
„ „	1. maja	„	1 zł =	9 000 „
„ „	1. czerwca	„	1 zł =	10 200 „
„ „	1. lipca	„	1 zł =	20 000 „
„ „	1. sierpnia	„	1 zł =	38 000 „
„ „	1. września	„	1 zł =	48 000 „
„ „	1. października	„	1 zł =	68 000 „
„ „	1. listopada	„	1 zł =	308 000 „
„ „	1. grudnia	„	1 zł =	684 000 „
„ „	1. stycznia	1924 r.	1 zł =	1 229 000 „
„ „	31. stycznia	„	1 zł =	1 000 000 „
„ „	29. lutego	„	1 zł =	1 000 000 „
„ „	31. marca	„	1 zł =	1 000 000 „
„ „	30. kwietnia	„	1 zł =	1 000 000 „
„ „	31. maja	„	1 zł =	1 000 000 „
„ „	30. czerwca i	„		
	dnie następne	„	1 zł =	1 800 000 „

oraz przeciętna wartość złotego.

O ile ktoś zamierza przedłożyć bilans sporządzony całkowicie jeszcze w markach polskich, to w sporządzeniu podaje średnie kursy przeliczenia rocznego dochodu markowego na

1) dla dochodu osiągniętego w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1 lutego 1923 r. do 31. stycznia 1924 r., — 1 zł. = 284.000 mk.

2) dla dochodu osiągniętego w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1. marca 1923 r. do 29. lutego 1924 r., 1 zł. = 433.000 mk.

3) dla dochodu osiągniętego w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1. kwietnia 1923 r. do 31. marca 1924 r., 1 zł. = 582.000 mk.

4) dla dochodu osiągniętego w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1. maja 1923 r. do 30-go kwietnia 1924 r., 1 zł. = 731.000 mk.

5) dla dochodu osiągniętego w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1. czerwca 1923 r. do 31-go maja 1924 r., 1 zł. = 881.000 mk.

6) dla dochodu osiągniętego w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1. lipca 1923 roku do 30. czerwca 1924 r., 1 zł. = 1.030.000 mk.

O ileby po dniu 30. czerwca 1924 r. rachunkowość prowadzona była w markach, to przeliczenie na złote dochodu, wyrażonego w markach polskich winno być uskutecznione, jak następuje:

7) dochód osiągnięty w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1-go sierpnia 1923 r. do 31-go lipca 1924 r., przerahowuje się na złoty według stosunku 1 złoty = 1.180.000 mk.

8) dochód osiągnięty w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1-go września 1923 r. do 31. sierpnia 1924 r., przerahowuje się na złoty według stosunku 1 złoty 1.330.000 mk.

9) dochód osiągnięty w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1-go paźdz. 1923 r. do 30. września 1924 r. przerahowuje się na złoty według stosunku 1 złoty = 1.470.000 mk.

10) dochód osiągnięty w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1-go listopada 1923 do 31. paźdz. 1924 r., przerahowuje się na złoty według stosunku 1 złoty = 1.610.000 mk.

11) dochód osiągnięty w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1-go grudnia 1923 r. do 30. listopada 1924 r., przerahowuje się na złoty według stosunku 1 złoty = 1.730.000 mk.

12) dochód osiągnięty w roku operacyjnym (gospodarczym), obejmującym okres od 1-go stycznia 1924 do 31. grudnia 1924 r., przerahowuje się na złoty według stosunku 1 złoty = 1.800.000 mk.

Powyższe relacje służą również do przerahowania dopuszczalnych obliczeń od ogólnego dochodu (art. 10 punkt 3 i 4 ustawy o państwowym podatku dochodowym).

Izba Handlowa zaznacza iż postawiła wniosek w Wydziale Skarbowym Województwa Śląskiego by zostały również wydane bezpośrednie kursy przeliczenia marek niemieckich na złote.

Projekt ustawy o przyjmowaniu akcji na podatek majątkowy.

Jak wiadomo w r. ub. minister skarbu mając na uwadze, iż część płatników podatku majątkowego zalega z płaceniem tegoż podatku, zapowiedział wniesienie ustawy o przymuso-

wym poborze akcji celem ułatwienia w ten sposób skarbowi państwa ściągnięcia zaległości podatkowych. Projekt ten spotkał się jednak z silnym sprzeciwem sfer gospodarczych, które nie bez słuszności wykazywały, iż wobec niezmiernego spadku kursów akcji efekt finansowy podobnego poboru byłyby bardzo wątpliwy ponadto zaś, że mogłoby to ujemnie wrażenie wywrzeć na kapitale zagranicznym. Rząd odstąpił też od pierwotnego planu **przymusowego** poboru akcji na poczet podatku majątkowego, natomiast wniósł ostatnio do łaski marszałkowskiej projekt ustawy, zezwalającej na **dobrowolne** uiszczanie podatku majątkowego akcjami. W projekcie owym uchwalonym już przez Radę Ministrów i skonstruowanym jako uzupełnienie ustawy o podatku majątkowym z dnia 11-go sierpnia 1923 r. przebiega się dążność do **ograniczenia** przyjmowania akcji, nie ulega bowiem wątpliwości, iż dysponowanie nimi będzie dla skarbu dość uciążliwym. Z tego powodu zezwoleni na przyjmowanie akcji udzielać będzie Rada Ministrów tylko w tych wypadkach, gdy wymagać będą tego względy **ogólnopaiństwowe**. Przewidziane są również ograniczenia co do stosunku procentowego ogólnej nominalnej sumy akcji, które przyjęte będą na pokrycie podatku majątkowego do nominalnej wartości kapitału akcyjnego; stosunek ten oznaczać będzie Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu. Przyjętymi przez sejm skarbu państwa akcjami dysponować będzie Minister Skarbu. Z przytoczonej powyżej treści projektu ustawy wynika, iż pomyślana jest ona jako ułatwienie, które przyjęcie ma z pomocą spółkom akcyjnym, znajdującym się w związku z poborem podatku majątkowego w trudnem położeniu i że tem samem przywodzi ją jej inne już intencje, aniżeli zapowiadanej swego czasu ustawie o przymusowym poborze akcji.

Zmiana przepisów podatkowych w rozporządzeniu o bilansach złotych.

W wykonaniu rezolucji Komisji Skarbowej z dnia 27. 2. br (patrz N. 6 G. W. G. z dnia 15. 3.) został opracowany przez Rząd projekt ustawy w sprawie zmiany przepisów zawartych w §§ 36, 37 oraz 40 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o bilansach złotych.

Powyższy projekt dąży do złagodzenia skutków podatkowych jakie pociągał dochód fikcyjny wynikły z porównania stanu początkowego i końcowego. Przy bilansach frankowych (zwaloryzowanych) za punkt wyjścia uważano bilans otwarcia przerachowany na fr. zł. według kursu z dnia otwarcia r. oper. lub przeciętnego kursu z pierwszego miesiąca r. oper. Takie przerachowanie pozostałości na rachunkach mieszanych nie wyrażało rzeczywistej wartości rezydentów według faktycznych cen nabycia, w myśl zaś przepisów waloryzacyjnych pozostałości winne były odpowiadać rzeczywistej wartości. Projekt ustala, że o ile na dzień bezpośrednio poprzedzający datę bilansu otwarcia w złotych został zestawiony frankowy (podstawowy) bilans zamknięcia, to pozostałości rachunków mieszanych mogą być w bilansie otwarcia wykazane bez dopłaty poda-

tku dochodowego w szacunku przekraczającym ich wartość według frankowego bilansu zamknięcia o różnicę, jaka zachodzi pomiędzy rzeczywistą wartością pozostałości posiadanych w dacie podatkowego bilansu otwarcia, obliczoną według cen nabycia (kosztów własnych) a ich wartością przyjętą do podatkowego bilansu otwarcia. W razie niestalenia w powyższy sposób różnicy wartości pozostałości posiadanych w dniu frankowego bilansu otwarcia, szacunek może przekroczyć o sumę nie wyższą 20% pozostałości wykazane w frankowym bilansie zamknięcia. Co się tyczy markowych bilansów zamknięcia, to pozostałości rachunków mieszanych mogą być przyjęte w sumie złotych, jaka wypadnie z oszacowania tych pozostałości nie wyżej ceny nabycia lub kosztów własnych. Jeżeli cena ta będzie wyższą od ceny rynkowej w dzień bilansu to nie wyżej ceny rynkowej. Waluty zagraniczne oraz należności i zobowiązania w tych walutach mogą być wykazane również bez dopłaty podatku dochodowego nie wyżej przeciętnego kursu giełdowego z daty bilansu otwarcia.

Ponieważ różnica wartości aportów według ustępu 4. § 5 rozporządzenia P. Rz. o bilansach złotych a wartością rzeczywistą objaśnia się deprecjacją waluty i wahaniami w silę nabywczej złota projekt ustawy ustala, że z tytułu doliczania do kapitału zakładowego sum wymienionych w § 5 ust. 3 i 4 rozporz. P. Rz. nie będzie pobrany podatek emisyjny, podatek zaś giełdowy pozostaje na zasadach ogólnych. K.

Ceny sprzedażne spirytusu i wódek monopolowych.

Dyrekcja Państwowego Monopolu Spirytusowego ustaliła następujące ceny:

I za 100 litrów 100-proc. spirytusu monopolowego.

- oczyszczony do wyrobu wódek czystych 567 zł.
- oczyszczony do wyrobu wódek gatunkowych oraz do wzmacniania wina i soków 644 zł.
- oczyszczony na cele domowe, domowo-lecznicze i naukowe, do wyrobu cukierków itp. przedmiotów spożywczych do naczyni odbiorcy — 730 zł.
- oczyszczony dla aptek, szpitali oraz do masowej fabrykacji środków galenowych 567 zł.
- oczyszczony do wyrobu pachnideł, wszelkiego rodzaju kosmetyków i esencji 200 zł.
- do fabrykacji ęteru 75 zł.
- do wyrobu octu 65 zł.
- nieoczyszczony do wyrobu sztucznego jedwabiu 48 zł.
- do wyrobu środków leczniczych syntetycznych, do wyrobu mydeł oraz wszystkie inne cele przemysłowe, aniżeli wyżej wymienione 105 zł.
- podwójnie oczyszczony i filtrowany o 15 zł. drożej od cen powyższych.

II. Za 100 litrów spirytusu skażonego ogólnym środkiem skażającym (denaturat):

- mocy 92° Ł 55 zł.
- macy 95° 57 zł.

III. Za 1 litr czystych wódek monopolowych wraz z butelką:

- a) 45° w hurcie 3,05 zł.
w detalu 3,50 zł.
- b) 40° w hurcie 2,73 zł.
w detalu 3,14 zł.

Detaliczna cena wódek czystych wyrabianych przez przedsiębiorców prywatnych nie może przekraczać w myśl art. 23 ustawy o monopolu spirytusowym powyższych cen detalicznych więcej niż 10 procent.

IV. Za 1 litr spirytusu butelkowego na cele domowo-lecznicze:

- a) mocy 92% w hurcie 6,50 zł.
w detalu 7,25 zł.
- b) mocy 95% w hurcie 6,71 zł.
w detalu 7,50 zł.

Podatek przemysłowy od hurtowni tytoniowych.

Okólnikiem z dnia 28. lutego br. Min. Skarbu wyjaśniło, iż za obrót hurtowni tytoniowych przyjmuje się całkowitą sumę prowizji wyznaczonej przez Ministra Skarbu bez potrącenia rabatu odstepowanego przez hurtownię detalistom.

Monopol Soli

Pobór soli skażonej na cele przemysłowe

Rozporządzeniem Prezydenta z dnia 30-go grudnia 1924 r. (Dz. U. Nr. 117 poz. 1043) zaprowadzony został monopol soli obejmujący kupno i sprzedaż jakoteż wywóz i przywóz soli jadalnej. Naczelny zarząd Monopoli sprawuje Minister Skarbu, podlega jemu bezpośrednio Biuro Sprzedaży soli w Warszawie, które ma wyłączną sprzedaż soli wewnątrz kraju. W myśl rozporządzenia wykonawczego Minist. Skarbu z dnia 19. 2. br. (Dz. U. Nr. 19 poz. 142) handel hurtowny solą uzależniony jest od koncesji udzielanej przez Izbę Skarbową wzgl. Wydział Skarbowy W. Śl. Drobný handel solą nie wymaga koncesji. Sól przywożona z zagranicy podlega cenie ew. cła (od soli sto-

wej w opakowaniu poniżej 2 kg. za 100 kg. 15 złotych) opłacie monopolowej w kwocie 20 zł. od 100 kg. warzonki wzgl. w kwocie 18 zł. od 100 kg. soli kamiennej.

Cena sprzedaży soli dla hurtowych sprzedawców, w której się mieści zysk Skarbu, wynosi za 100 kg. franco wagon salina względnie kopalnia bez opakowania:

- a) warzonka z Wieliczki 25 zł.
- b) dto, inna 20 zł.
- c) kamienna sól mielona z kopalni w Wapnie 20 zł.
- d) dto z innych kopalń 13,20 zł.

Sól kamienna (ust. e) i d) w kruchach o 2 złot. taniej.

Ceny sprzedaży soli dla drobnych sprzedawców oraz ceny dla konsumentów ustanawiają poszczególne Izby Skarbowe wzgl. Wydział Skarbowy Woj. Śl. z uwzględnieniem stosunków miejscowych.

Na potrzeby przemysłu oraz rolnictwa sprzedaje się sól skażoną po cenach znacznie niższych a mianowicie 38 zł. za tonne (1000 kg) franco wagon kopalnia z dołączeniem kosztów skażenia. W myśl instrukcji Ministerstwa Skarbu z dnia 27. lutego rb. prośbę o przydział soli przemysłowej należy wnosić do właściwego urzędu akcyz i monopolów. Podania powinny zawierać:

- a) firmę petenta,
- b) cel, na jaki sól ma być używana,
- c) dokładna ilość zapotrzebowania i obliczenie go,
- d) czym ma być sól skażona,
- e) gdzie sól będzie przechowywana; musi to bowiem być w osobnym składzie dla którym można w razie potrzeby nałożyć zamknięcie urzędowe.
- f) oświadczenie, poddania się przepisom skarbowym w sprawie kontroli poboru i zużycia soli. Podanie powyższe musi być zaświadczone przez właściwą władzę przemysłową

Sprawy komunikacyjne.

Przepisy o kredytach przemysłowych, przyjmowanie czeków i poleceń na otwarte rachunki.

Pismem z dnia 19. 12. ub. r. L. 6760, Izba zwróciła się do Ministerstwa z wnioskiem o upoważnienie Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach o udzielenie interesantom pół lub całomiesięcznego kredytu, o ile zabezpieczenie stanowią papiery wartościowe, półmiesięcznego zaś o ile pokładem zabezpieczającym kredyt są weksle akceptowane wzgl. żyrowane przez osoby lub firmy godne zaufania (Rozp. Min. Kolei II 3802/24.) W odpowiedzi nade-

ślanej pod L. II 405/25 z dnia 16. 2. br. Ministerstwo zakomunikowało, że dążąc do stopniowego ujednolinitania okresów kredytowania wprowadzi w okręgu Katowickiej Dyrekcji Kolei Państw. jednolite dwutygodniowe okresy wyrównywania sum kredytów, a to w związku z wprowadzeniem z dniem 1. kwietnia br. nowych przepisów o rachunkach otwartych. (Patrz „G. W. G.“ Nr. 2). Nie wstępując na jakich zasadach oprze się wspomniane ujednolinitanie przepisów kredytowych przewozowych i rachunków otwartych, Izba nie mogła zająć wobec projektowanej osnovy ich żadnego stanowiska. Możliwie stało się to jednak ostatnio, gdyż dnia 21. bm. Dyrekcja

Kolei Żelaznych w Katowicach podała do wiadomości, iż z dniem 1. kwietnia br. wejść mają w zastosowanie przepisy rozporządzenia z dnia 23. maja 1923 r. Nr. 11/2732. Nie zapoznając bynajmniej konieczności uregulowania sprawy kredytów przewozowych w sposób jednolity dla całego państwa, Izba po zapoznaniu się z tekstem dopiero co przytoczonego rozporządzenia z r. 1923, stwierdziła, iż ze względów gospodarczych wprowadzenie go w życie w obwodzie Katowickiej Dyrekcji Kolei Państwowych należałoby jednak odroczyć co najmniej na okres 3 miesięczny, a to z następujących powodów:

Omawiane rozporządzenie wydane zostało w roku 1923, a więc w okresie inflacji, gdy kolej nie mogła udzielać dłuższych kredytów nie tylko ze względu na postulat możliwie jaknajszybszego zapewnienia sobie wpływów z tytułu należności przewozowych, lecz i z uwagi na straty, wynikające z bezustannej dewaluacji pieniądza. Rozporządzenie z dnia 23-go maja 1923 r. nie czyni dla tego żadnego stosunkom, które wytworzyły się dzięki stabilizacji waluty i zwiększonemu zapotrzebowaniu kredytów w konsekwencji krytycznego położenia w które popadł przemysł i handel wskutek sanacji życia gospodarczego. W myśl odnośnego rozporządzenia, które, jak powiada art. 1, ułatwić ma obrót pieniężny, zezwala się klientom Kolei Państwowych na opłacanie należności kolejowych czekami na „Bank Polski“, ponadto na uregulowanie owych należności zażydzieli się na: a) gotówkowy i b) kredytowany (art. 8). Ponieważ czek w myśl art. 1 ust. d. prawa czekowego z dnia 14. listopada 1924 r. (Dz. U. R. P. 100 poz. 927) stanowi bezwarunkowe polecenie zapłacenia oznaczonej w nim sumy i jako taki jest dziś środkiem zapłaty pełniającym w coraz szerszym mierze rolę surrogatu pieniądza, przepisy wydane w r. 1923 o uregulowaniu należności przewozowych za pomocą czeków na Bank Polski siłą rzeczy muszą być przestarzałe. Dlatego też dziś, gdy zapłata czekiem jest równoznaczna z zapłatą gotówką, niemożliwym wydaje się wprowadzenie przepisów, które mimo to w gorszym położeniu stawiają klienta uiszczającego należności przewozowe czekiem zamiast gotówką; klient chcący regulować odnośne należności czekami w myśl rozporządzenia, nie tylko musi jednak uzyskać pozwolenie właściwej Dyrekcji Kolei Państwowych, wymagające skomplikowanej procedury, a co najmniej dopełnienia licznych formalności, lecz musi złożyć dodatkowe zabezpieczenie na wypadek odmowy realizacji czeków przez Bank Polski. To ostatnie postanowienie, obecnie gdy obowiązuje prawo czekowe przewidujące w art. 51 surowe sankcje prawne w razie braku pokrycia czeku jest oczywiście zupełnie bezpodstawnem. Zrozumiałem jest, iż sfery gospodarcze przy zachowaniu takiego przepisu nie korzystałyby omal

wcale z instytucji regulowania należności przewozowych czekami gdyż o wiele dogodniejszą byłaby dla nich regulacja gotówkowa. Przypuszczenie to jest tembardziej uzasadnionem, iż klient płacący czekami, z góry podać musi w podaniu wnoszonem do właściwej dyrekcji kolejowej, kwotę na jaką wystawić pragnie czeki w jednym dniu (pkt. d. art. 7 rozp. jakkolwiek z drugiej strony w myśl art. 5 nie dopuszczalnym jest regulowanie jednej części należności z tego samego listu przewozowego czekiem, drugiej zaś poleceniem lub gotówką). Oczywiście zdarzyć się mogą wypadki, iż interesant mimo ograniczenia, które nałożył musiał na siebie, określając w podaniu kwotę na jaką w jednym dniu będzie wystawiał czeki, zniewolony będzie mimo wszystko kwotą tą przekroczyć i zechce z tego powodu uregulować nadwyżkę gotówką; wobec przytoczonej jednak niedopuszczalności tej formy regulacji. w wypadkach, gdy część należności uregulowano czekiem, nie pozostaje nic innego jak odroczyć ekspedycję przesyłki do następnego dnia, co narazić może jednak interesanta na straty z tytułu zwłoki i pociągnąć za sobą konieczność uiszczania postojowego.

Postanowienia omawianego rozporządzenia zamiast więc zachęcić do posługiwania się regulacją czekową, mogą raczej odstraszyć od niej i temsamem nie tylko nie ułatwiać jak zamierzono obrotu pieniężnego, lecz raczej utrudnić go. W tych warunkach bowiem z braku widocznych korzyści a przeciwnie z powodu nadmiaru formalistycznych ograniczeń znacznie wygodniejszą będzie regulacja pieniężna co oczywiście pohamuje jednak pod do utrzymania kont czekowych w „Banku Polskim“, jako podstawy obrotów bezgotówkowych.

Nie wiele również korzyści przysporzyć mogą życiu gospodarczemu otwarte rachunki klientów oparte na zasadzie wkładów gotówkowych. Otwarcie tego rachunku uzależnione jest bowiem również od dopełnienia szeregu formalności nieuzasadnionych właściwie w odniesieniu do klientów, którzy nie mają przebie korzystać z żadnego kredytu; wątpliwem jest dlatego, czy i ta forma regulacji spopularyzuje się wogóle. O wiele żywniejsza jest sprawa przydatności drugiego typu rachunków otwartych t. j. kredytowanych. Nie ulega atoli żadnej wątpliwości iż zastosowanie przepisów rozporządzenia regulujących kwestię kredytów przewozowych na zasadzie owych rachunków, byłyby dla życia gospodarczego nie polepszeniem, lecz pogorszeniem obecnie istniejącego położenia. W myśl bowiem przepisów obowiązujących dotychczas w obwodzie Katowickiej Dyrekcji Kolei Państw. instytucja kredytu przewozowego opiera się na zasadach znacznie prostszych niż ustala je rozporządzenie; i tak klient, któremu Dyrekcja Kolei Państwowych przyznawała kredyt przewozowy do pewnej sumy, składa zażądanie zabezpieczenie i reguluje należność w odstępach ośmiodnio-

wych, w kasie głównej Dyrekcji Kolei Państw. która zawiadamia go każdorazowo o kwocie, którą winien wpłacić za miniony okres kredytowy. W myśl rozporządzenia jednak klient korzystający z kredytu musiałby odtąd przed każdym przewozem dopełnić szeregu formalności, narażających zarówno kolej, jak i jego na znaczną stratę czasu a właściwie zupełnie zbędnych a to z uwagi na fakt, iż kontrolę, czy kredyt nie został przekroczony tak i tak przeprowadzać musi przecie kasa główna Dyrekcji Kolei Państwowych, której w tym celu dzień w dzień przysyłać mają kasy stacyjne szczegółowe raporty (art. 32) i która prowadzi otwarte rachunki klientów (art. 25). W myśl rozporządzenia z kredytu z przewozowego korzystać mogą odtąd tylko klienci, którzy posługiwać się będą t. zw. zeszytami poleceń. Według wyjaśnienia Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach klient będzie się jednak musiał posługiwać taką ilością zeszytów poleceń jaką jest ilość stacji, w której składać zamierza on lub dozwolono mu odrębne polecenie. Ponieważ więc większe koncerny węglowe obwodu tutejszego łądnią węgiel na 20—25 stacjach, posiadać musiałby one 20 i więcej zeszytów poleceń, co oczywiście pociągnąć musiałoby za sobą nową organizację oddziałów ekspedycyjnych nieuniknioną ze względu na konieczność przestrzegania formalności związanych z wystawieniem i operowaniem odrębnymi poleceniami. Skutkiem tej reorganizacji byłoby obciążenie przemysłu nowymi nieproduktywnymi wydatkami, wypadłoby bowiem powiększyć zastęp pracowników manipulacyjnych, mimo zaś tego nowego obciążenia korzyści z tak zorganizowanego kredytu byłyby wątpliwe. W myśl bowiem art. 17 rozporządzenia, klient, któremu otwarto rachunek kredytowany winien niezależnie od tego, czy wyczerpał otwarty sobie kredyt, czy też nie, pokryć gotowizną bez zawiadomienia i stawiania w zwłocę, trzeciego i ósmego każdego miesiąca dług powstały na jej rachunku wskutek obciążenia tegoż rachunku poleceniami. Według praktyki dotychczas stosowanej w obwodzie dyrekcji katowickiej klienta wzywano jednak do zapłaty posyłając mu wyciąg rachunkowy, wskutek czego 1) był on w tem korzystniejszym położeniu, iż mógł odrazu stwierdzić czy kwota żądana przez kolej zgadza się z sumą własnego jego obliczenia po 2) mógł wyrównać należność czekim na „Bank Polski“ podczas, gdy rozporządzenie wyraźnie żąda zapłaty tylko w gotówzinie. Odtąd więc klienci zniewoleni będą celem uniknięcia rygorystycznych skutków przewidzianych na wypadek niezastosowania się do przepisów o regulowaniu kredytów (natychmiastowe zwiniecie rachunku i zrealizowanie zabezpieczenia) o ile możności osobiście zjawiać się w kasie głównej Dyrekcji Kolei Państw., celem wpłaty dłużnych kwot, o ile jedna kasa szczególnie trzeciego każdego miesiąca (wypłata pensji) na czas nie załatwi

wszystkich interesentów, część z nich narażona będzie na niemożliwość posługiwania się przez pół dnia lub cały dzień poleceniami. W konsekwencji tego klienci narażeni byłiby na kosztą postojowego, ruch zaś ekspedycyjny uwzględniając, iż z kredytu przewozowego korzystają głównie koncerny i kopalnie węgla, a więc klienci, których wysyłki idą dziennie w tysiące wagonów — uległby zwłocę, która w razie periodycznego powtarzania się narażać mogłaby obwód tutejszy na poważne wstrząśnienie.

W memorjale przesłanym Minist. Kolei Żelaznych i Dyr. Kolei Państw. w Katowicach Izba sformułowała z powyższych wywodów następujący wniosek:

Ponieważ sfery gospodarcze dopiero w sobotę, t. j. 21-go bm. dowiedziały się, iż omawiane rozporządzenie wejść ma w życie w obwodzie tutejszym już z dniem 1. kwietnia br., technicznie zaś jest wykluczonym, by do tego czasu możliwem było przystosowanie się do jego warunków, Izba prosi się o przesunięcie terminu wprowadzenia go conajmniej do 1-go lipca br. Równocześnie Izba wyraża tu opinię, iż ze względu na scharakteryzowane powyżej poważne niedomagania tegoż rozporządzenia, bezwarunkowo konieczną będzie gruntowna jego zmiana w myśl potrzeb życia gospodarczego. Ponieważ zaś przepisy o udzielaniu kredytów przewozowych obowiązujące dotychczas w obwodzie tutejszej Dyrekcji Kolejowej po pewnej modyfikacji z pożytkiem mogłyby być zastosowane i w innych dzielnicach, gdyż czynią one zadość postulatowi ekonomii czasu i pracy, zarówno o ile idzie o kolej, jak i interesentów, Izba uważa iż ujednolicenie postanowień o kredytach przewozowych wskazaniem byłoby oprócz raczej na ich zasadzie. Dodanie bowiem doświadczenie, które poczyniono z nim w najbardziej uprzemysłowionym obwodzie Rzeczypospolitej, przemawia za ich praktyczną przydatnością również i w innych częściach państwa, mających na ogół słabszy ruch przewozowy, niż obwód Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach.

Zmiana nazw stacyj i kopalnianych stacji wysyłkowych w okręgu Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach.

Z dniem 1. kwietnia rb. zmienia się nazwe Wirek na Wirek Nowowiejski.

Z tą samą ważnością zmienia się nazwy kopalnianych stacji wysyłkowych:

Antonsglück Kopalnia — na Szcześnie Antoniego Kopalnia;

Brandenburg Kopalnia — na Wawel Kopalnia;
Deutschland Kopalnia — na Niemcy Kopalnia;
Emanuelssagen Kopalnia — na Emanuel's Kopalnia (Boer Szyby);

Emanuelssagen Kopalnia (Marien Szyb) — na Emanuel's Kopalnia (Marja-Szyb);

Eminenz Kopalnia — na Eminencja Kopalnia;

Florentyna Kopalnia (Redensblick Szyb) — na

Florentyna Kopalnia (Reden Szyb);

Friedens Kopalnia — na Pokój Kopalnia;

Friedrich Szyby — na Fryderyk Kopalnia;

Fürsten Kopalnia — na Książę Kopalnia;

Georg Kopalnia — na Jerzy I Kopalnia;

Georg Kopalnia Tagbau — na Jerzy II Kopalnia;

Gottessegen Kopalnia (Aschenborn Szyb) — na Błogosławieństwo Boże Kopalnia (Aschenborn Szyb);

Graf Franz Kopalnia (Nikolaus Szyb) — na Hrabia Franciszek Kopalnia;

Graf Hans Karl Szyb — na Hrabia Hans Karol Szyb;

Gräfin Laura Grube Kopalnia (Bahn Szyb) — na Hrabina Laura Kopalnia (Szyb kolejowy);

Gräfin Laura Kopalnia — (Hugo Szyb) — na Hrabina Laura Kopalnia (Szyb Hugowa);

Heinrichsfreude Kopalnia (kolo Kosztowych) — na Henryk Kopalnia (kolo Kosztowych)

Heinrichsglück Kopalnia — na Szczęście Henryka Kopalnia;

Karlssegen Kopalnia (Marta Szyb) — na Karol Kopalnia (Marta Szyb);

Koksownia Falvahütte — na Koksownię Huta Falwy;

Koksownia Königshütte — na Koksownię Królewską Huta;

Koksownia Laurahütte — na Koksownię Huta Laura;

Koksownia Felsen Szyby — na Koksownię Knurów;

König Kopalnia południowa — na Król pole południowe Kopalnia;

König Kopalnia północna — na Król pole północne Kopalnia;

König Kopalnia wschodnia — na Król pole wschodnie Kopalnia;

König Kopalnia zachodnia — na Król pole zachodnie;

Laurahütte Kopalnia (Knoff Szyb) — na Huta Laury Kopalnia (Knoff Szyb);

Lythandra Kopalnia (Köhler Szyb) — na Lithandra Kopalnia (Koehler Szyb);

Matylda Kopalnia wschodnia i zachodnia — na Matylda Kopalnia pole wschodnie i zachodnie;

Nowa Glückauf Kopalnia — na Szczęść Boże Kopalnia;

Oheim Kopalnia — na Wujek Kopalnia;

Paulus Szyb — na Paweł Kopalnia;

Prinzen Kopalnia — na Książętko Kopalnia;

Rheinbaben Szyby — na Bielszowice Kopalnia;

Schlesien Kopalnia — na Śląsk Kopalnia;

Felsen Szyby — na Knurów Kopalnia;

Wolfgang Kopalnia (Klara i Valentin Szyb) — na Wolfgang Kopalnia (Szyb Klary i Walentego);

Jako nową kopalnianą stację wysyłkową, otwiera się Koksownię Emma.

Stację kopalnianą Kosztowy rozszerza się na nadawanie i odbiór dla przesyłek wagonowych, adresowanych do przedsiębiorstw, mających własne bocznice, lub przez właścicieli tych bocznic nadanych.

Stację kopalnianą Florentyna Kopalnia (Reden Szyb), rozszerza się na nadawanie i odbiór dla przesyłek wagonowych adresowanych lub nadawanych z Florentyny Kopalni (Reden Szyb).

Projekt bezpośredniej taryfy związkowej z Niemcami.

Ministerstwo Kolei przystępuje w najbliższym czasie do opracowania taryfy związkowej z Niemcami ze stawkanu bezpośredniemi:

Ze względu na konieczność wprowadzenia tej taryfy w najkrótszym terminie i wobec niemożliwości ujęcia w tej taryfie wszystkich artykułów i wszystkich relacji, narazie taryfa ta objąć ma tylko **najważniejsze artykuły wywożone do Niemiec lub stamtąd przewożone w większych ilościach jak również tylko najważniejsze relacje, najczęściej wchodzące w rachubę.**

Przy opracowaniu bezpośredniej taryfy kolejowej wchodzi w grę ustalenie następujących danych:

1) które artykuły wywozowe względnie przywozowe jako najważniejsze należałoby uwzględnić w taryfie,

2) które stacje polsko-górnośląskie jako najważniejsze wchodzi w rachubę, jako stacje nadania wzgl. przybycia,

3) które stacje niemieckie jako najważniejsze wchodzi w rachubę jako stacje nadania, wzgl. przybycia.

Przedsiębiorstwa obwodu, które pragną, żeby interesujące je najważniejsze artykuły i stacje nadawcze wzgl. odbiorcze pomieszczone zostały w taryfie zechcą życzenia swoje **bezwzględnie** do L. 2061/25 zakomunikować Izbie.

Bezpośrednie taryfy polsko-rumuńskie-go Związku kolejowego.

Wskutek nieprzewidzianych trudności wydanie dodatku II. do taryfy część II. zeszyt 3. polsko-rumuńskiego związku kolejowego nastąpi dopiero w najbliższych dniach — jednakowoż prawdopodobnie z ważnością od 1-go kwietnia 1925 r.

Zniesienie przymusu frankowania.

Z dniem 1-go maja br. będzie wprowadzona bezpośrednia komunikacja ze Szwajcarią i Włochami tak przez Czechosłowację jak i przez Niemcy.

Z dniem 1-go maja b. r. w komunikacjach z Niemcami, Czechosłowacją, Węgrami, niem. Austrią, Szwajcarią i Włochami znosi się przymus frankowania. Na żądanie nadawcy może być przesyłka opłacona do stacji docelowej lub należytości mogą być przekazane na odbiorcę.

Częściowe frankowanie jest dopuszczone do granicy państwa względnie do granicy drugiego kraju, jeśli pomiędzy stacją nadawczą a krajem sąsiednim istnieje bezpośrednia taryfa (n. p. Górnośląska sąsiedzka lub związkowa z Niemcami).

Przykład: Przesyłka do Wiednia przez Zebrzydowice może być częściowo opłaconą (frankowaną) tylko do granicy pod Zebrzydowicami; przesyłka węgla do Gracu przez Salzburg może być częściowo opłaconą do Salzburgu (końcowa taryfa związkowa).

Sprawy celne

Przegląd krajowy

Ulg celne na obrabianki do drzewa.

Rozporządzenie o ulgach celnych z 12. XII. 24. (Dziennik Ustaw 108/24 poz. 977) przewiduje stosowanie ulg celnych dla niewyrabianych w kraju obrabiarek do drzewa podpadających pod pozycję Taryfy Celnej 167 punkt 12c. —

Obrabiarki do drzewa proste z częściami drewnianymi, warsztaty stolarskie i traki ramowe wymienione w taryfie celnej w pozycji 167 p. 12a i b. z ulg celnych nie korzystają, jak również wyrabiane w kraju inne maszyny do obróbki drzewa, nawet gdyby były clone według pozycji Taryfy Celnej 167 p. 12c. —

Ponieważ produkcja obrabiarek drewnianych jest dostatecznie rozwinięta (12 zakładów, z których najważniejsze: Unia dawniej Blumwe i Syn w Bydgoszczy; H. Berndt i S-ka w Łodzi i „Poręba“ w Porębie) tylko nieliczne typy maszyn mogą z ulg skorzystać, — do takich np. należą: maszyny do wyrobu zapalek, szczotek, beczek, formierów, kopyt szewskich i t. p. skomplikowane maszyny. —

W związku z powyższym jest wskazane, aby zakupów zagranicą nie robić bez poprzedniego upewnienia się co do uzyskania ulgi celnej. O ile więc ma się możliwość zakupu maszyn zagranicą należy zażądać rachunku pro-forma i rysunków i zwrócić się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z podaniem o zastosowanie ulgi. O ile maszyna okaże się wyrabianą w kraju, a zatem z ulg nie będzie mogła skorzystać, w przeciągu 2 do 3 tygodni zostanie o tem składający podanie poinformowany.

Transmisje (Vorgelege lub Deckenvorgelege) sprowadzane z maszynami nie korzystają z ulg, wobec czego pożądaną jest unikanie zakupu transmisji zagranicą.

Podanie o ulgi celne składać należy w myśl przepisów z dnia 1. VIII. 1924 r., a więc:

Podanie w dwóch egzemplarzach zawierać powinno wykaz sprowadzanych maszyn, z wskazaniem wagi każdej poszczególnej maszyny i Urzędu Celnego, w którym odbędzie się odprawa celna; do podania dołączone być powinny: rachunek i rysunki. — (vide G. W. G. nr. 1 z r. ub.). Podania kierować należy do Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Przegląd zagraniczny

Włochy

Pzepisy celne.

Dekret ministerjalny z 11. grudnia 1924 r. przekazuje bezpośrednio komorom celnym pobór taks od artykułów zbytku jednocześnie z opłatą stawek celnych.

Dekret z 30 listopada 1924 dążąc do „standaryzacji“ produkcji konserw pomidorowych celem ukrócenia fałszowania tych produktów, prze pisuje, aby z dniem 1. sierpnia 1925 wszystkie opakowania, zawierające konserwy pomidorowe, były zaopatrzone prócz zwykłych marek i znaków fabrycznych, także w deklarację, wyraźnie uwidocznioną na opakunku i odróżniającą „concentrato di pomodoro“ od „estratto di pomodoro“, „concentrato doppio“ lub „tripplo“, od „estratto doppio“ lub „triplo“, z podaniem dokładnej wagi netto.

Dla konserw pomidorowych i innych jarzyn w całości, jak „conserva cruda salata“ (konserwa surowa solona) i wszelkich purees z jarzyn i owoców, wymagane jest podanie na opakunku procentowej zawartości części suchych i soli, oraz wagi netto:

Dla musztardy i owoców w syropie — wagi części suchych i płynnych oddzielnie, oraz wagi netto zawartości.

Dla marmolad — zawartość procentową cukru i wagę netto.

Dla konserw roślinnych w oliwie i occie (jardinierie) — wagę części suchych i wagę netto.

Dla konfitur owocowych — wagę owocu suchego i wagę syropu.

Dekret z 26 grudnia 1924 przedłuża z dniem 1. stycznia 1925 aż do odwołania prawo, przysługujące Ministerstwu Finansów wydawania licencyj celnych ulgowych według stawki niżkowej lir 10 złotych za 100 kg. na naftę, używaną jako materiał pędny dla silników rolniczych, przy zachowaniu norm, które ma ustalić Ministerstwo Finansów w porozumieniu z Ministerstwem Ekonomii Narodowej.

Ustawodawstwo handlowe.

Stanowisko wierzyciela w postępowaniu konkursowem.

W dziedzinie postępowania konkursowego obowiązuje w górnośląskiej części Województwa

śląskiego, podobne jak i w Województwach poznańskim i pomorskim ustawodawstwo niemieckie. W szczególności obowiązują tu ustawy konkursowa (Konkursordnung) z 10. lutego 1877 r. (R. G. Bl. Nr. 10 z r. 1877), zmieniona

przed prawomocnym zasądzeniem dłużnika ma wierzyciel prawo domagać się od sądu konkursowego wydania pewnych zarządzeń prewencyjnych, na przykład wydania w drodze tymczasowego zarządzenia zakazu sprzedaży czegokolwiek, a to celem ochrony masy konkursowej (§ 197).

10. Na wniosek wierzyciela konkursowego może sąd, w razie prawomocnego zasądzenia dłużnika za określony pod 9 czyn wznowić postępowanie konkursowe, jeżeli istnieje wystarczający majątek, lub jeżeli złożono wystarczającą zaliczkę na pokrycie kosztów postępowania (§ 198).

11. Postępowanie konkursowe należy zastanowić na wniosek dłużnika, jeżeli tenże po upływie czasokresu zgłoszenia wykaże sądowi, iż na to zgodzili się wszyscy wierzyciele konkursowi, którzy zgłosili wierzytelności. Wniosek o zastanowienie należy publicznie obwieścić i złożyć w sekretariacie sądowym wraz z oświadczeniami popierających ten wniosek wierzycieli. Wszyscy wierzyciele mają prawo wglądu do tych aktów. Mogą też przeciw odnośnemu wnioskowi założyć sprzeciw w ciągu jednego tygodnia. O wniosku rozstrzyga sąd po przesłuchaniu dłużnika i zarządcy konkursowego. O sprzeciwie rozstrzyga sąd po przesłuchaniu wierzyciela, który wniósł sprzeciw (§§ 202 i 203).

(Dokończenie nastąpi).

D. A. Zechenter.

Sprawa unifikacji ustawodawstwa akcyjnego.

Według pierwotnych planów, które istniały w r. ub., rząd zamierzał przeprowadzić unifikację ustawodawstwa akcyjnego na zasadzie pełnomocnictw p. Prezydenta Rzeczypospolitej wydanych celem uzdrowienia skarbu i naprawy gospodarstwa narodowego. Pomysł uregulowania tak ważnej dziedziny stosunków prawnych w drodze rozporządzenia opartego na pełnomocnictwach został jednak poniechany. Okazało się bowiem iż unifikacja wyrazić mogłaby się tylko w wydaniu przepisów *provisorycznych*, co jednakże zamiast ułatwić stabilizację stosunków gospodarczych mogłoby raczej ją zagażować, a co najmniej nie zapewnić jej owego elementu pewności, który przynieść powinno właśnie z sobą ujednostajnienie przepisów prawnych o spółkach akcyjnych. Nie udało się również w przyspieszonym tempie rozstrzygnąć najbardziej zasadniczej kwestji będącej główną przyczyną rozbieżności poglądów, a mianowicie

zagadnienia, czy przysze prawo akcyjne powinno się opierać na zasadzie koncesyjnej, czy też na rejestracyjnej. Ponieważ w drodze osobnych rozporządzeń uregulowane zostały najbardziej palące kwestje wymagające bezwzględnej ingerencji legislatywnej, jak n. p. sprawa fuzji spółek akcyjnych oraz z ograniczoną odpowiedzialnością, jakoteż sprawa przekształcania spółek akcyjnych na spółki z ogr. odpowiedzialnością, zagadnienie ujednostajnienia ustawodawstwa akcyjnego zwięzły się częściowo co wraz z wyłączeniem z niego spraw niecierpiących zwłoki (fuzje spółek akcyjnych) doprowadziło do kryształizacji poglądu, iż projekt rządowy przekazany być winien ciałom ustawodawczym, t. j. Sejmowi i Senatowi. Jak wiadomo projekt jednolitej ustawy akcyjnej opracowuje Komisja Kodyfikacyjna, ponieważ w gronie jej sfery gospodarcze, nie są reprezentowane przypuszczać można, iż przed wniesieniem projektu do łaski marszałkowskiej rząd zasiągnie opinii właściwych przedstawicielstw sfer gospodarczych, a więc m. i. Izby handlowych, które z pewnością poświęcą mu baczną uwagę.

Sprawa ujednostajnienia ustawodawstwa spółek akcyjnych szczególne znaczenie posiada przede wszystkim dla obszaru b. zaboru rosyjskiego, który wogóle nie ma specjalnych przepisów prawnych o spółkach akcyjnych, o ile pominie się kilka artykułów kodeksu handlowego, bynajmniej nie czyniących już zadość potrzebom obecnego życia gospodarczego. Żywotne znaczenie posiadać będzie jednak unifikacja ta i dla innych dzielnic państwa, na każdym kroku bowiem brak jednolitych przepisów prawnych utrudnia dziś normalny rozwój ruchu akcyjnego i uniemożliwia ujednostajnienie praktyki akcyjnej, co szczególnie ujemnie odbija się n. p. na sprawie równomiernego traktowania kapitału zagranicznego, angażującego się w polskich spółkach akcyjnych itp. Nie ulega wątpliwości, iż przyszła jednolita ustawa o spółkach akcyjnych będzie musiała się opierać na nowoczesnych wzorach

ustawodawczych, wobec olbrzymiej bowiem doniosłości, którą forma prawna spółek akcyjnych odgrywa dziś w życiu gospodarczym uwzględnić wypadnie w niej wszelkie doświadczenia doby współczesnej, tylko w ten bowiem sposób życie gospodarcze w Polsce będzie mogło normalnie rozwijać się w ramach tej formy organizacyjnej. O ile nam wiadomo projekt opierać się ma na ustawodawstwie szwajcarskiem i niemieck., uwzględnione będą jednak w nim i postanowienia ustawodawstwa belgijskiego. Ponieważ wybór systemu jest jednak jeszcze przedmiotem dyskusji w niedalekiej przyszłości przystąpimy do omówienia pewnych zagadnień z dziedziny ustawodawstwa akcyjnego, domagających się ze względu na potrzeby życia gospodarczego w Polsce specjalnego rozpatrzenia i uwzględnienia.

Wejście w życie rozporządzenia Prezydenta o bankach, giełdach i domach składowych.

Ogłoszone w Dzienniku Ustaw R. P. nr. 114 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o warunkach wykonywania czynności bankowych i nadzoru nad temi czynnościami (por. 1018) o organizacji giełd (por. 1019) oraz o prawie o domach składowych (por. 1020) miały na obszarze Województwa śląskiego wejść w życie dopiero z dniem ogłoszenia zgody Sejmu śląskiego w Dzienniku Ustaw Śląskich.

Po przeprowadzeniu ankiety z przedstawicielami władz, Izby Handlowej i Związku Banków Sejm śląski uchwalił wyrażenie zgody na rozciągnięcie mocy pow. rozporządzeń na obszar Województwa. Odnośna ustawa ogłoszona została w Dzienniku Ustaw Śląskich nr. 3. wydanym dnia 13. marca br., z którym więc dniem wspomniane rozporządzenia weszły w życie w Województwie śląkiem.

Treść ich została szczegółowo omówiona w Górn. Wiadomościach Gospodarczych ur. 2., z dnia 15. stycznia br.

Z Zbytu

Sprawozdanie gospodarcze Izby Handlowej w Katowicach za miesiąc stycznia i luty 1925 r.

Przemysł węglowy.

Podczas gdy w roku ub. sytuacja przemysłu węglowego przedstawiała się na ogół pomyślniej niż położenie przemysłu żelaznego, w styczniu i lutym bieżącego roku, zarysować się poczęła zmiana przeistaczająca stosunki na niekorzyść tego pierwszego działu przemysłu. W styczniu produkcja węgla wzrosła wprawdzie na 2.071.721 ton (w grudniu ub. r. wydobycie wyrażało się cyfrą 2.007.712 t.) wzrost ten nie szedł jednak w parze z zwiększeniem się wydobycia w stosunku dziennym; w grudniu bowiem przy 23 dniach pracy przeciętne dzienne wydobycie odpowiadało ilości 87.292 t. w styczniu natomiast przy 25 dniach pracy tylko 82.869 t. Spożycie własne kopalń zmniejszyło się nieznacznie, spadł natomiast z 61.468 t. na 48.427 t., przydział na deputaty robotnicze, co stoi m. i. w związku z zmniejszeniem się liczby załogi z 98.270 na 97.575 osób. Wskutek niepomyślnego przebiegu tegorocznej zimowej kampanji węglowej zmniejszyła się nader silnie wysyłka węgla do kraju; ponieważ kontyngent dostawy na rzecz kolei pozostał z małym odchyleniem in minus ten sam co w grudniu ub. roku, spadek wysyłki do kraju położyć należy głównie na karb zmniejszenia się konsumcji rynku prywatnego. Pod naciskiem wzmożonych trudności zbytu kopalnie zmniejszone były sprzedawać węgiel z niezmiernie wielkimi rabatami; szczególnie znaczny m. były one przy sprzedaży za pokryciem gotówkowym. Z reguły pokrycie to zasadzało się na wekslach, które koncerny i firmy sprzedające

musiały dyskontować w bankach; nie mniej jednakże z powodu trudności pozyskania pełnego i bezzwłocznego pokrycia wekslowego, w licznych wypadkach udzielano także nader uciążliwego dla sprzedawców kredytu otwartego. Łagodny przebieg zimy zmniejszył nader wydatnie zapotrzebowanie na grubsze sortymenty, używane dla celów opału domowego; w dziale tych gatunków sytuacja w styczniu br. przedstawiała się nader ciężko, wyrazem jej zaś była chaotyczna konkurencja sprzedawców, którzy współzawodniczyć musieli jednak nie tylko ze sobą, lecz i z tak zwanym dzikiem handlem pośredniczącym; ten ostatni bowiem chcąc co rychlej wyżyć się zakupionych na sezon zimowy zapasów węgla, w licznych wypadkach sprzedawał go poniżej zredukowanych cen koncernowych. Liczne protesty weksli w parze z owymi niezdrowymi stosunkami konkurencyjnymi wpłynęły też na dalszą dezorganizację rynku węglowego; w związku z niepomyślną konjunkturą zbytu uzyskala również na siłę wzajemna rywalizacja poszczególnych zagłębi węglowych co wszystko razem wzięte spowodowało, iż pod koniec miesiąca kopalnie poczęły redukować ruch i wstrzymywać produkcję.

Warunki atmosferyczne niesprzyjające tego roku normalnemu przebiegowi kampanji zimowej wpłynęły jednak nie tylko ujemnie na konjunktury krajowego rynku zbytu, lecz oddziaływały również niepomyślnie i na eksport. Niemiecki rynek węglowy w styczniu br. począł wchodzić w stan częściowego zastoju; wznowił się on szczególnie pod koniec miesiąca i dotknął silnie kopalnictwo Ruhry, co z kolei rzeczy spowodowało zwiększony napór węgla niemieckiego na rynki zagraniczne, aprowidowane przez przemysł górnośląski. Wysyłka węgla górnośląskiego do Rzeszy spadła też z 501.167

t. (grudzień ub. r.) na 481.431 t. spadek ten nie jest jednak znacznym; jeśli uwzględni się, iż w styczniu ub. r. wywóz do Rzeszy wynosił 454.984 t. czyli był stosunkowo mniejszy. O wiele silniejszy spadek zanotować można o ile chodzi o eksport do Austrii; w styczniu wyniósł on 213.153 t., w grudniu ub. r. natomiast 267.781 zaś w styczniu 1924 r. 268.068. Skurczenie się wywozu do Austrii jest zjawiskiem o tyle niepomyślnem, iż stoi ono częściowo w związku z wzrostem konsumpcji węgla krajowego (brunatnego) na terenie tamtejszym, oraz z zyskującą na sile konkurencją węgla westfalskiego i saarskiego; wskutek lepiej kalkulujących się cen węgla angielskiego w południowo-zachodniej Austrii, węgiel górnośląski nie może dziś w należytej mierze wykorzystywać pojemności rynku austriackiego. Wywóz do Czechosłowacji pozostał na niezmienionym o mały poziom; natomiast w silnym stopniu zmniejszył się wywóz do Węgier; podczas gdy w grudniu jeszcze wynosił on 86.148 t., w styczniu spadł on na 35.734. Na znaczny spadek ten nie bez wpływu pozostało obok niekorzystnej kalkulacji kosztów przewozowych (brak bezpośredniej taryfy węglowej) podniesienie należności manipulacyjnych pobieranych na Węgrzech przy odprawie celnej węgla jakoteż pogorszenie się koniunktury wywołane osłabieniem popytu na gatunki opałowe. Zmniejszył się również dość silnie wywóz do Gdańska a to z 43.692 t. (grudzień) na 30.457 t. Spadł do połowy omal wywóz do Jugosławii; wskutek niepomyślnej kalkulacji kosztów przewozowych konkurencja z węglem angielskim była na terenie tamtejszym w dalszym ciągu niezmiernie uciążliwa. Natomiast z 2.414 t. — (grudzień) wzrósł na 4.467 t. wywóz do Rumunii; wprawdzie cyfra ta daleka jest jeszcze od potencjalnie możliwej i pożądanej w każdym razie stanowi ona postęp jakkolwiek ciągle jeszcze w rażący sposób odbiega ona od norm wywozu, notowanych w pierwszym kwartale ub. roku (tak n. p. w lutym 1924 r. wywóz wynosił 36.193 tonn). Ponieważ pewne grupy rumuńskie nabywców dotychczas posługujących się głównie węglem angielskim i tureckim okazały chęć ewent. przejścia na węgiel górnośląski, Izba zainteresowała tą sprawą tutejsze koncerny i przy tej sposobności przeprowadziła odpowiednie badania celem stwierdzenia, czy ewent. nie kalkulowałyby się dogodniej przewóz węgla kolejami czechosłowackimi do Bratysławy, a stamtąd Dunajem, zamiast szlakiem lądowym via Śniatyn. Wyniki badania nie wypadły na korzyść ruty via Bratysława, wobec czego przy dalszych pracach, zmierzających do sfinalizowania omawianej sprawy, wchodziłby w grę przewóz szlakiem kolejowym przez Małopolskę.

Wywóz do innych państw nie przekraczał minimalnych ilości (Włochy: 1.437, Szwajcaria: 2.473, Dania: 531).

Ogółem wywóz zagranicę wynosił w styczniu 810.505, czyli w stosunku do grudnia: 950.938 tonn spadł o 14,76 procent; z tego wywóz (bez Niemiec) wyrażał się cyfrą 329.074 tonn w grudniu 449.771 tonn, czyli zmniejszył się o 29,06 procent. Zapasy na hałdach, które z początkiem stycznia wynosiły 596.687 tonn, z końcem wzrosły na 827.027, czyli o 38,60 pro-

cent. W stosunku do wydobycia zapasy wynosiły 39,92 procent styczniowej produkcji. Zwyczajnie w dobie kampanii zimowej obserwowany brak wagonów w zupełności nie uwidocznił się w styczniu br.; kolej gładko zaspokoić mogła zapotrzebowanie, podczas gdy w tym samym miesiącu ub. roku niedobór wagonów wynosił 15 procent zażądaney ilości.

W miesiącu lutym sytuacja w przemyśle węglowym wykazywała znamiona dalszego pogorszenia się. Cyfra ogólnego wydobycia zmniejszyła się stosunkowo dość znacznie, tak iż przeciętne dzienne wydobycie spadło na 72.653 tonn (cyfra prowizoryczna). Wysyłka do kraju z powodu scharakteryzowanych powyżej trudności zbytu cofnęła się jeszcze bardziej, jakkolwiek o 50 procent prawie wzrosły dostawy na rzecz kolei; zmalała również konsumpcja węgla w obwodzie górnośląskim. Wskutek dalszego pogorszenia się sytuacji na europejskim rynku węglowym, tendencję spadkową okazywały również cyfry wywozu. Napiecie eksportu do Niemiec (w których przemysł węglowy wszystkich bez wyjątku zagłębi skarżył się w lutym na poważną dysproporcję między popytem a podażą paliwa) spadło w lutym poniżej poziomu styczniowego; zmalał również wywóz do Austrii oraz dalszy spadek okazywał wywóz do Węgier. Nieznacznie tylko wzrósł wywóz do Czechosłowacji, natomiast ponownie cofnął się wywóz do Rumunii. Zmniejszył się również eksport do Gdańska, Szwajcarii, Włoch i Jugosławii.

Chcąc uniknąć potrzeby zrzucenia nadmiernych ilości węgla na zwały, kopalnie w dalszym ciągu ograniczać musiały ruch; mimo tego środka zapobiegawczego zapasy na hałdach pod koniec miesiąca przekroczyły 900 tysięcy tonn.

Niepomyślne warunki zbytu pociągnęły za sobą jeszcze bardziej destruktywny ruch cen węgla na rynku krajowym, co pod koniec miesiąca sprawozdawczego nadało nader aktualny charakter — dłuższy czas już zresztą rozważanej — sprawie porozumienia się koncernów celem opanowania chaotycznego współzawodnictwa.

Przemysł żelazny.

Nadzieje przywiązane do ożywienia się ruchu budowlanego i do rozpoczęcia akcji inwestycyjnej dzięki pomocy kapitałów uzyskanych z pożyczki inwestycyjnej, od początku bieżącego roku przywiodła planom produkcyjnym przemysłu żelaznego. Jakkolwiek w miesiącu sprawozdawczym rachuby oparte na dopiero co wymienionych przesłankach nie mogły się jeszcze ziścić, w każdym razie ciążenie ku rytkowi wewnętrznemu i liczenie na jego pojemność, zyskało na sile i aktualności, tembardziej iż w roku bieżącym kończy się termin ułg celnych obowiązujących w myśl konwencji genewskiej dla wywozu do Niemiec. Z powodu trudnych i ciągle jeszcze ograniczonych możliwości zbytu produkcja hutnicza nie posiadała jednak w miesiącach styczniu i lutym warunków, umożliwiających znaczniejsze zwiększenie jej. Niemniej jednakże, jak okazuje poniższa tabela naogół nie spadała ona w stosunku do grudnia 1924 r. chociaż skądinąd w poszczególnych działach w porozumieniu z cy-

Produkcja hut żelaznych na Górnym Śląsku.

Nazwa wyrobu	Rok 1924			Rok 1925
	Październ. tonn	Listopad tonn	Grudzień tonn	Styczeń tonn
Surówka	17.108	18 225	19.024	19.488
Stal	48.030	43.084	42.395	43.691
Półwyroby walcowane	10.889	9.630	9 987	6.798
Gotowe wyroby walcowane	35.758	33 844	29 973	34.987
Wyroby przemysłowe wykończone	5.869	5.945	5.259	7.168
Odlewy	652	772	745	957
Załoga	21.573	21.775	21.757	22.854

frami z ostatniego kwartału 1924 r. ponownie cofnęła się nawet (stal):

Wzrost produkcji surówki czyni powolne wprowadzenie lecz stałe postępy, natomiast produkcja stali, a więc artykułu specjalnego i wybitnie eksportowego nie zdradza jeszcze równej tendencji rozwojowej. W lutym eksport stali osłabł w stosunku do stycznia br., uważać można jednak spadek ten za zjawisko chwilowe. Charakterystycznym jest, iż zmniejszała się produkcja półwyrobów walcowanych, natomiast wzrosła znacznie produkcja gotowych wyrobów, co świadczy w pewnej mierze o lepszym wykorzystaniu urządzeń produkcyjnych. Dodatnim objawem jest również wzrost produkcji przemysłu wykańczającego i dalsze zwiększenie się produkcji odlewów.

Ożywienie, które objawiło się na europejskim rynku żelaznym w ostatnich miesiącach ub. roku, a które, jak wspominało o tem poprzednie sprawozdanie, wyraziło się również w lekkim zwyżkowej tendencji cen żelaza, w styczniu br. osłabło. W miesiącu styczniu na rynku żelaznym tutejszego obwodu zapanowała też ponowna apatia; huty sprzedawały poniżej norm cennikowych, przyczem niepewność sytuacji potęgowały liczne wypadki niepunktualności odbiorców, protesty weksli itp. W lutym jednak w przeciwstawieniu do sytuacji na rynku węglowym objawiła się poczęła się stopniowa poprawa. Handel krajowy poczęł przystępować do nowych zakupów; popyt na żelazo fasonowe, materiał konstrukcyjny itp. zwiększył się w związku z czem wzmościły się również i ceny oraz skróceniu uległy terminy płatności. Wobec lepszych możliwości zbytu huty osiągały korzystniejsze niż poprzednio warunki regulacji; osłabła również tendencja do udzielania odbiorcom nadmiernych rabatów.

Natomiast słabo w dalszym ciągu przedstawiał się rynek blach grubych; wskutek większego zapotrzebowania lepiej atoli przedstawiała się możliwość zbytu dla blach cienkich, rur, szyn oraz drutu walcowanego. Miesiąc sprawozdawczy zakończył się też raczej pod nastrojem optymistycznym, gdyż perspektywa ożywienia się ruchu budowlanego w r. b. jakoteż zapowiedź budowy nowych dróg kolejowych, urządzeń kanalizacyjnych itp. przemawia za przypuszczeniem, iż stan zatrudnienia przemysłu żelaznego poprawi się.

W okresie sprawozdawczym niezbyt pomyślnie przedstawiały się jednak w dalszym ciągu możliwości eksportowe, wskutek bowiem niedostatecznego wykorzystania urządzeń pro-

dukcyjnych, ceny żelaza górnośląskiego (z wyjątkiem gatunków specjalnych) nadal nie mogły wytrzymać konkurencji zagranicznej.

Przemysł cynkowy.

Częściowa zniżka cen cynku, która uwidoczniła się w styczniu br. na rynku londyńskim oddziaływała w pewnej mierze hamująco na eksport przemysłu cynkowego. W lutym b. r. jednakże eksport ożywił się znów znacznie, tak iż wywóz cynku surowego omal o 100 procent przewyższał cyfry wywozu styczniowego. Wobec zbliżającej się kampanji budowlanej poprawiły się również w lutym warunki zbytu blach cynkowych. Na poprawę położenia w przemyśle cynkowym wpłynęło ponadto zwiększenie się popytu na kwas siarkowy, który w większych niż przedtem ilościach zakupywał krajowy przemysł chemiczny. Przemysł ołowiany pomijając notoryczne trudności surowcowe, miał dobrą konjunkturę zbytu.

Koksownictwo i derywatywy węglowe.

Względna poprawa położenia przemysłu żelaznego nie odbiła się jeszcze na produkcji koksu. W styczniu wzrosła ona wprawdzie na 78 356 ton (grudzień 76 647); zapotrzebowanie wielkich pieców zmniejszyło się jednak, gdyż w grudniu wyrażało się ono cyfrą 22.802 tonn, w styczniu cofnęła się jednak na 21.094 tonn. Nie wzrosło też zapotrzebowanie hutnictwa staropolskiego, natomiast silniejszy popyt objawiały województwa zachodnie (dzielnica b. zaboru pruskiego). Pomyślnie natomiast przedstawiała się konjunktura zbytu dla produktów ubocznych kokosowni; zbył ich nie nastroczał jakichkolwiek trudności przeciwnie, częściowo zachodziła nawet niemożliwość dostatecznego zaspokojenia go, wobec bowiem ograniczonej pracy kokosowni, wytwórczość produktów ubocznych nie może być stosownie do potrzeb rynkowych zwiększoną.

W styczniu zbył siarczanu amonu na rynku krajowym wzrósł ponad 100 procent w stosunku do grudnia ub. roku, zwiększyło się również zapotrzebowanie na benzol i jego homologi.

Stan załogi w przemyśle koksowym wzrósł nieznacznie; dążąc do modernizacji urządzeń i polepszenia dzięki temu jakości koksu, niektóre koksownie górnośląskie projektują rekonstrukcję swych pieców.

Przemysł obróbczy.

W odlewniach żelaza i metali uwidocznić poczęła się w styczniu br. pewna poprawa sytuacji. Wobec lepszego zatrudnienia niektórych działów krajowego przemysłu maszynowo-me-

talowego, odlewnie notowały większy niż w ubiegłym okresie napływ zamówień z rynku krajowego. Natomiast trudne były w dalszym ciągu warunki zbytu zagranicą, której konkurencja (głównie czeska, niemiecka i austriacka) m. i. w dziale armatury dawała się również silnie odczuć na rynku krajowym. W związku z wyższą plac roboczych ceny wzrosły o 5 procent. W lutym sytuacja zdradzała ten trend, co dalszej poprawie, chociaż wobec braku środków obrotowych i niepewnych stosunków kredytowych, położenie finansowe odlewni było nadal trudne. Większe odlewnie pracowały bez ograniczeń, mniejsze jednak nie miały pełnego zatrudnienia. Dział fabrykacji kotłów parowych i zbiorników uskarżał się w dalszym ciągu na brak zamówień; ponieważ dla celów kanalizacyjnych zarządy miast nabywały coraz rury poniżej 200 mm., fabryki wytwarzające rury tylko do 200 mm. walczyły z brakiem pracy.

W stosunku do grudnia poprawiło się położenie w dziale fabrykacji śrub i nitów; mimo nadchodzącej kampanii budowlanej produkcja wynosiła jednak tylko około 50 procent normalnej. Niedostateczną była także ilość zamówień kolejowych, co dawało się również we znaki warsztatom reparacyjnym lokomotyw i wagonów.

W dalszym ciągu skarżyły się na trudności zbytu i silną konkurencję zagraniczną fabryki maszyn górniczych i dźwigów. Wzrost zatrudnienia wykazywały fabryki motorów elektrycznych; ocynkownice miały dostateczne zajęcie, skarżyły się jednak na utrudnienia stosowane w obrocie uszlachetniającym. Wskutek poprawy koniunktury na rynku drzewnym,

poprawiło się położenie przemysłu drzewnego. Zmiana na korzyść uwidoczniła się również w przemyśle środków spożywczych oraz w dziale fabrykacji pasów, które dzięki zwiększonym zamówieniom przemysłu lokalnego mogły pracować bez ograniczeń.

Fabryki środków wybuchowych pracowały w względnie pomyślnych warunkach, to samo odnieść można do fabryk celulozy oraz wyrobów papierowych. Fabryki nawozów sztucznych mogły zwiększyć produkcję, ponadto eksportowały część jej zagranicę.

Mimo pewnej poprawy warunków zbytu cały przemysł średni uskarżał się jednak na trudne warunki finansowe.

Handel.

W handlu sytuacja w dalszym ciągu była ciężką. Liczne protesty weksli oraz mnożące się upadłości podtrzymywały nastrój depresji; w handlu węglem drobniejsze firmy nie mogąc sprostać konkurencji zawiesiły działalność, w handlu kolonialnym zaś m. i. z powodu silnej konkurencji firmy niemieckich hurtowni uskarżali się na brak obrotów.

Z powodu niedostatecznych zarobków mas roboczych, pracujących tylko ograniczoną ilość dni w tygodniu, zastój w handlu detalicznym trwał w dalszym ciągu.

Wszystkie działy handlu nadal walczyły jeszcze z poważnymi trudnościami zbytu, pod koniec lutego uwidoczniło się jednak pewne odprężenie na rynku pieniężnym, dzięki czemu napływ należności poprawił się i przejawiać zaczęło się również pewne ożywienie na rynku towarowym.

Przegląd gospodarczy

Krajowy

Bilans handlowy w styczniu br

Bilans handlowy Polski w styczniu br. był pasywnym. Wartość wywozu bowiem wynosiła 107 554 tys. złotych, natomiast przywozu — 172 658 tys. zł. Ujemne refleksje nastręcza szczególnie przywózowa strona bilansu. Zdradza ona, iż przywóz całego szeregu artykułów m. i. zbytkowych wzmagają się nie mając odpowiedniego równoważnika w wzroście wywozu. Dla charakterystyki przytaczamy wartość przywozu ważniejszych artykułów grupy spożywczej w styczniu 1924 r. i w styczniu br., ograniczając się głównie do artykułów niewytwarzanych w kraju:

Styczeń 1925   Styczeń 1924
Wartość w tysiącach złotych:

Ryż	1.492	556
cytryny i pomarańcze	1.890	309
figi, datyle itp.	606	385
winogrona świeże	114	12
orzechy	573	159
herbata	681	139
kakao	710	204
kawa	1.529	581
mleko kondensowane		
i mączka miedziana	179	148
śledzie	3.094	1.761

ryby marynowane, w oliwie i faszzerowane	383	30
wino	221	656
tłuszcz jadalne zwierz.	2.671	1.518
tłuszcz jadalne roślin.	581	125

Niezmiernie dobitnego wzrostu wartości przywozu przytoczonych artykułów nie można kłaść li tylko na karb wzrostu cen ich, który dokonał się od stycznia 1924 r. do stycznia br., wzrosły bowiem bardzo silnie i cyfry dotyczące wagi importu. Tak n. p. przywóz cytryn i pomarańczy wynosił w styczniu ub. r. ogółem tylko 649 000 ton, w tym samym miesiącu br. wyraża się on jednak cyfrą 4 218 000; przywóz ryb marynowanych, w oliwie i faszzerowanych odpowiadał w styczniu ub. r. wadze 11 000 ton w r. b., natomiast 189 000 ton. Lepiej natomiast przedstawia się w stronie przywózowej bilansu ukształtowanie tego- i zeszłorocznych cyfr dotyczących niektórych artykułów grupy metalurgicznej. I tak wynosiła wartość przywozu:

	w styczniu 1925	w styczniu 1924
	wartość w tysiącach złotych	
szyn	206	764
wyrobów kci-tych tłoczonych i wyciskanych	186	216
rur	280	322

Natomiast z 164 tys. zł. wzrosła na 644 tys. zł. wartość przywozu kłódek, zamków, okuć do drzwi itp., z 142 tys. zł. na 298 tys. zł. wartość przywozu blachy, a z 1709 tys. zł. na 3 227 tys. zł. wartość przywozu osobno niewymienionych

wyrobów żelaznych i stalowych. Zwiększyła się nieznacznie wartość przywozu rud żelaznych, spadła natomiast wartość przywozu surowca żelaza, łomu, starego żelaza i koksu.

	Styczeń 1925		Styczeń 1924	
	ilość w tonach	Wart. w tys. zł.	ilość w tonach	wart. w tys. zł.
Rudy żelazne	21 655	404	21 812	342
Łom i stare żelazo	10 963	439	10 635	616
Surowiec żelaza	2 040	561	3 231	731
Koks	11 471	433	16 804	1010

Grupa artykułów eksportowych obejmująca w głównej mierze produkty Górnego Śląska wykazuje w stronie wywozowej bilansu w stycz-

niu br. następujące przesunięcia w stosunku do tegoż samego miesiąca ub. r.

	Styczeń 1925		Styczeń 1924	
	ilość w tonach	wart. w tys. zł.	ilość w tonach	wart. w tys. zł.
Węgiel	811 269	14 012	608 776	24 710
Brykiety	4 371	90	3 262	163
Żelazo wszelkie	4 605	1 178	4 526	11 441
Szyny	1 133	39	105	40
Blacha	2 353	734	726	340
Wyroby żeliwne	104	61	297	152
Wyroby kute, tłoczone i wyciskane	24	32	240	171
Rury	872	606	1 153	817
Naczynia blaszane emaljowane	11	27	128	268
Inne wyroby żelazne i stalowe	277	368	138	117
Ołów	11 077	1 037	342	224
Cynk	4 167	3 393	1 101	1 797
Blacha cynkowa	2 725	2 563	978	1 092
Kwas siarkowy	5 822	293	1 635	128
Benzol	606	145	826	312

Z zestawienia powyższego wynika, iż zmniejszyła się dość znacznie wartość wywozu węgla, przyczem spadek wartości wynosi:

43,29%,

choć co do wagi wywóz wzrósł o:

33,32%.

Spadek wartości wywozu węgla tłumaczy się znacznym obniżeniem ceny węgla, które nastąpiło od stycznia ub. r.

Natomiast rzuca się w oczy jako dodatnie zjawisko wzrost wartości wywozu blachy i ołowiu, a przede wszystkim cynku i blachy cynkowej.

Otwarcie giełdy drzewnej w Bydgoszczy.

Mimo poważnej roli, którą przemysł drzewny odgrywa w życiu gospodarczym Polski brak było dotychczas giełdy drzewnej, która mogłaby m. i. ujednolicić różnorodne zwyczaje w handlu drzewnym, utrzymujące się w poszczególnych dzielnicach państwa. Doceniając dogodnie położenie Bydgoszczy jako punktu położonego na szlaku dróg kolejowych i wodnych czynniki powołane uznały, iż nadawałaby się ona właśnie jako siedziba pierwszej giełdy drzewnej w Polsce. — Otwarcie jej nastąpiło 28. marca br. Do transakcji dopuszczone jest

na niej drzewo obrobione, jakoteż masowe artykuły drzewne. Dopuszczone są również pomocnicze transakcje, mające związek z handlem drzewnym jako to: ubezpieczenia, transporty, lombard, pośrednictwo, spedycja, składowanie towaru itp. Osoby nie będące członkami giełdy mogą uczestniczyć w zebraniach w charakterze gości, bez prawa jednak dokonywania transakcji.

Stosować muszą się one do następujących postanowień:

- 1) — wprowadzić musi je członek giełdy, przyczem odnośne pozwolenie udziela rada giełdowa,
- 2) — zadeklarować winni się, iż nie będą dokonywać transakcji i wreszcie
- 3) — uiścić opłatę tytułem wstępu. —

W sprawie zasiągania ofert firm zagranicznych

Ministerswo Przemysłu i Handlu zakomunikowało Izbie, iż z dotychczasowych sprawozdań naszych placówek zagranicznych wynika, iż firmy polskie zwracają się do powyższych placówek z żadaniami starania się o wyczerpujące wiadomości i oferty z najrozmaitszych dziedzin gospodarczych, co często

pociąga za sobą duży wysiłek tak ze strony poselstwa i konsulatów jak i poszczególnych urzędów i firm państw obcych. Zdarza się jednak często, że firmy polskie pozostawiają później sprawy w kompletnym zawieszeniu, lub nie uwzględniając ofert nadsyłają krótko brzmiące odpowiedzi, które nie dają naszym placówkom nawet możliwości usprawiedliwić w delikatny sposób odrzucenia oferty.

Wobec powyższego Ministerstwo Przemysłu i Handlu prosi Izbę o poinformowanie firm, że koniecznym jest, ażeby w przyszłości odpowiedzi w sprawie ofert zawierały możliwie dokładne umotywowanie. Placówki nasze nalegają na to, gdyż dotychczasowy sposób postępowania stwarza zagranicą dosyć nieprzychylną opinię o ikupieństwie polskiem.

Zagranica.

Argentyna.

Import żelaza i wyrobów z żelaza do Argentyny.

Obok działu włókienniczego, dział żelaza wysuwa się na pierwszy plan w liczbie produktów importowanych do Argentyny, a mianowicie żelaza i wyrobów żelaznych importowano ogółem do Argentyny w r. 1923 na sumę 132.316.075 pesów, t. j. o przeszło 31 milionów pes. więcej, jak w roku 1922: import ten nie tylko nie będzie się zmniejszał, ale będzie się wciąż zwiększał, jak to wykazują cyfry za pierwsze półrocze r. ub., a mianowicie w ciągu tegoż półrocza importowano żelaza i wyrobów żelaznych o 105.000.000 kg. więcej, aniżeli w tymże samym okresie r. 1923. Argentyna pod względem żelaza i jego produktów skazana jest w zupełności na import zagraniczny, wprawdzie bowiem mówi się o istnieniu pokładów żelaza tutaj, to jednak sprawa ta nie zeszła, jak dotąd, z gruntu ściśle teoretycznego i eksploatacja ewentualna kopalni żelaza, narazie przynajmniej zupełnie nie opłacałaby się.

W roku 1923 importowano żelaza w płytach i kawałkach 86.283.265 kg., t. j. o 25.277.718 kg. więcej, aniżeli w roku 1922; żelaza w sztabach importowano 29.490.050 kg., żelaza galwanizowanego 93.002.000 kg.; stali w płytach i kawałkach importowano w roku 1923 4.850.676 kg.; drutu z żelaza lub stali galwanizowanego do Nr. 14 — 31.270.582 kg., t. j. o przeszło 10 milionów kg. więcej, aniżeli w roku 1922; drutu żelaznego lub stalowego galwanizowanego, kołczastego importowano 15.941.227 kg., t. j. o przeszło 10 milionów kg. mniej, jak w roku 1922; drutu żelaznego lub stalowego niegalwanizowanego do Nr. 14 włącznie 22.094.196 kg.; gwoździ importowano 7.370.000 kg.; krokwii żelaznych importowano 44.360.000 kg.; z pośród wyrobów żelaznych, których importują się bardzo znaczną ilość i to najróżniejszych przedmiotów zasługują na uwagę: artykuły kuchenne i gospodarskie na sumę 1.943.055 pesów wartości taryfowej, co wynosi przeszło 3 miliony p. zł., wartości rzeczywiście; rur żelaz-

nych galwanizowanych 9.923.677 kg. i rur żelaznych pozostałych 20.470.544 kg.; kotłów żelaznych 1.929.550 kg.; wszelkiego rodzaju maszyn, przytem maszyn do 500 kg. importowano 2.687.648 kg., od 500 do 1000 kg. 2.824.914 kg. i ponad 1000 kg. 16.770.717 kg., w to nie wliczone są maszyny do rachowania, do szycia, do pisania, do fabrykacji serów, lodu, maszyny rolnicze itd.; lokomotorów importowano 89 szt., t. j. o 123 mniej, niż w roku 1923, autobusy 30.843 szt., t. j. o 14.864 szt. więcej, jak w roku 1922, wreszcie szyn stalowych importowano 84.257.693 kg., t. j. o przeszło 50 milionów kg. mniej, aniżeli w roku 1922, w końcu importowano w znacznych ilościach akcesoria i części składowe wozów i innych środków lokomocji.

W pierwszym półroczu roku ub. statystyka wykazuje zwiększenie w porównaniu z tymże okresem roku 1923:

szyn stalowych o 23.000.000 kg.,
żelaza w płytach, kawałkach i sztabach 21.300.000 kg.,

drutu galwanizowanego 7.000.000 kg.,
maszyn różnych i części maszyn 4.250.000 kg.,
i samochodów 7.000 szt.

Inne metale: Z pośród metali zasługują na uwagę: ołów w płytach i kawałkach 5.925.672 kg., t. j. o 3.219.792 kg. więcej, aniżeli w roku 1922; cynk w cienkich płytach (arkuszach gładkich lub karbowanych) 2.550.288 kg.; blacha 28.458.150 kg., t. j. dwa razy tyle niż w roku 1922; wyroby z blachy 492.848 kg. wagi 14.785 sztuk ponadto zaś importowano wag na 2.694.396 kg., wytrzymałości, wyrobów z cynku 76.839 kg. i wyrobów z ołowiu 49.794 kg.

W pierwszej połowie roku ub. import blachy cynkowej w porównaniu z takimże okresem roku 1923 wzrósł o 8.000.000 kg.

Niemce.

Wywóz klepek.

Konsulat Generalny w Monachjum, mając na uwadze możliwości rozwoju eksportu polskich klepek do Niemiec południowych, zwraca uwagę, iż należałoby wpłynąć:

1) — na wytwórców, by do robienia klepek posługiwali się siłami fachowcami, znającymi wymagania i potrzeby fabrykantów beczek i stosującymi się do nich;

2) — na kupców i eksporterów, by dostarczali jedynie towar bez zarzutu, gdyż tylko w taki sposób mogą osiągnąć wyższe ceny i zausanie odbiorcy.

Wreszcie Konsulat Generalny zwraca uwagę, iż klepki suche, t. j. robione na rok przed dostawą, cenione są o jakie 30% wyżej i widziane znacznie chętniej, gdyż mogą być zaraz użytkowane i transport ich wobec mniejszej wagi jest znacznie tańszy. Sprzedawanie więc klepek suchych leżałoby w interesie dostawców. Należy przytem jednak zaznaczyć, iż układanie klepek na stosy (w celu suszenia) winno być uskuteczniane umiejętnie, ponieważ od takiego układania zależy w znacznym stopniu prawidłowe suszenie.

Rosja

Co Rosja wywozi i przywozi?

Eksport Rosji według danych Komory Celnej
za 1923/24 r.

Zboże w ziarnie . . .	2661	tys. ton	145	milj. rub.
Masło śmietankowe . . .	22	"	21	"
Jaja	349	"	9	"
Kawior różny	1,4	"	2,4	"
Makuchy	292	"	15	"
Materiały leśne . . .	1651	"	38	"
Nasiona różne . . .	147	"	11	"
Futra	2	"	17	"
Len i kądziel . . .	35	"	10	"
Ruda mangan . . .	404	"	6	"
Produkty naftowe . .	703	"	44	"

Towary te stanowią 90% całego eksportu Rosji.
Import Rosji za 1923/24 r.

Kawa, kakao	2	tys. ton	1,4	milj. rub.
Herbata	6	"	6,5	"
Cukier	21	"	2	"
Mięso	5,5	"	2	"
Ryba, śledzie . . .	45	"	4	"
Tłuszcze zwierz. . .	3,5	"	1	"
Parafina	3	"	1	"
Skóry niewypr. . .	8	"	3	"
Węgiel kamienny . .	331	"	3	"
Kauczuk surowy . .	2,4	"	8	"
Saletra	21	"	2	"
Prod. chemiczne . .	9	"	5	"
Garbniki	32	"	3	"
Barwniki	6	tys. ton	10	milj. rub.
Metale kolorowe . .	20	"	9	"
Wyroby stalowe . .	—	"	—	"
Żelazne i sur. . . .	13	"	6,6	"
Parowozy	14	"	7,5	"
Maszyny różne . . .	9	"	5	"
Maszyny roln. . . .	9,6	"	3	"
Części maszyn . . .	2,7	"	2	"
Lampki elektr. . . .	1,6	"	5	"
Masa papierowa . .	29	"	2,5	"
Papier	51	"	12	"
Bawełna	91	"	53	"
Włna	8	"	9	"

Wyżej podane towary stanowią 80% całego importu Rosji.

Jakie towary mogłyby być przedmiotem obrotów towarowych między Polską a Rosją?

Przedmiotem polskiego importu z Rosji mogłyby być:

Wysoko-procentowa ruda żelazna z Krzywego Rogu (G. Śląsk sprowadza ją już), ruda manganowa z gub. Jekaterynosławskiej i Cziaturska z Kankazu, ewentualnie ferro-mangan, azbest, antracyt, len, wełna gruba (na razie nie figuruje w eksporcie, a prawdopodobnie wywóz jej w najbliższym czasie będzie dozwolony), makuchy, zioła lecznicze, siemie cytrynowe, santonina, korzeń lukrecji, skóry niewyprawne lżejsze, futra, wyroby gumowe, tytoń (choć narazie niema zapasów), wino krymskie i kaukaskie (są duże zapasy, któreby Rosja chętnie realizowała), świeże owoce południowe.

Co zaś do polskiego eksportu do Rosji, to widać z podanej powyżej tablicy, cały szereg towarów interesujących Polskę nie figuruje w imporcie Rosji lub odgrywa w nim bardzo podrzedną rolę, jak np.

a) żelazo, stal, chociaż niewątpliwie w najbliższym okresie czasu pewna ilość tych materiałów będzie wwożona do Rosji;

b) węgiel kamienny. Wobec kryzysu węglowego węgiel albo nie będzie wcale importowany, albo import będzie ograniczony do minimum — tylko dla Bałtyku i portów Północy. Przez porty południowe Rosja zamierza eksportować do 40 m. p. węgla donieckiego.

c) wyroby włókiennicze też nie figurują w tablicy, gdyż import ich do Rosji przedstawiał się w bardzo nieznacznych cyfrach;

d) cynk;

e) bardziej złożone narzędzia i maszyny rolnicze, zapotrzebowanie których jest bardzo wielkie, chociaż zdolność nabywczą nie zawsze temu odpowiada;

f) maszyny i aparaty gorzelniane i cukrownicze;

g) motory do ropy, nafty, benzyny;

h) wyroby metalowe, naczynia lane, żelazne, emaljowane, aluminiowe;

i) parafina;

j) cukier;

k) skóry wyprawne;

l) pasy transmisyjne;

m) produkty i materiały chemiczne;

n) garbniki;

o) barwniki;

p) nasiona buraczane;

r) chmiel;

s) nasiona traw pastewnych;

t) materiały kancelaryjne.

Stany Zjednoczone

Zapasy cynku.

Na kształtowanie się cen na europejskim rynku cynkowym wywierają m. i. poważny wpływ fluktuacje uwidoczniające się w zapasach cynku, którymi rozporządzają Stany Zjednoczone. Ponieważ ceny cynku górnośląskiego zależne są od notowań rynku światowego, przesunięcia w stanie zapasów amerykańskich odbijają się również na koniunkturach wywozowych przemysłu cynkowego tutejszego owo du. Dlatego też uważamy za wskazane przytoczyć cyfry odnoszące się do wyniku produkcji, napięcia wywozu i zapasów cynku w Stanach Zjednoczonych w 1924 r.:

W tonnach:	produkcja:	wywóz:	zapasy
styczeń	45 709	45 590	40 697
luty	43,933	47,438	37,192
marzec	47,775	52,893	32,674
kwiecień	44,949	44,245	32,778
maj	47,666	38,080	42,364
czerwiec	43,442	36,122	49,684
lipiec	42,913	39,892	52,705
sierpień	41,775	43,558	50,922
wrzesień	40,852	46,054	45,720
październik	42,488	49,756	38,452
listopad	42,633	54,173	26,912
grudzień	47,711	53,415	21,208

razem: 535,846 551,216

Z cyfr powyższych wynika, iż wywóz cynku z St. Zjednoczonych w roku ub. przybrał większe rozmiary niż wzrost produkcji, wskutek czego zapasy zdradzały tendencję wybitnie malejącą. Wzrost wywozu tłumaczy się zwiększonym popytem; ponieważ zapotrzebowanie

na cynk nadal nie słabnie, oczekiwaną jest dalsza wyższa cen, która z kolei rzeczy doprowadzić musi do tendencji zwykłej cen cynku i

Szwajcaria

Koszta przewozu węgla górnośląskiego do Szwajcarii, oraz stosunek procentowy ceny węgla do kosztów przewozu.

Z stacji	Do miejscowości	Cena węgla Orzech I. za 1 tonny w zł	Koszta przewozu do granicy szwajcarskiej	Koszta przewozu od granicy szwaic. plus koszt manipul. celuc.	Razem cena za 1 tonnę na stacji przeznaczenia	Koszta przewozu w stosunku procentowym do cen węgla
Wolfgang	Basel	19	25.70	2.60	47.30	148.94
Katowice	Lindau	19	24.50	4.80	49.30	154.21
Anna	Friedrichshafen	19	24.30	4.20	47.50	150.00
Anna	Waldhust-Koblenz	19	26.10	3.00	48.10	153.16
Wolfgang	Waldhust-Koblenz	19	25.60	3.00	47.60	150.50

Włochy

Węgiel.

Włoska produkcja opału kopalnianego (lit-antracytistryjski, antracyt, torf) w przeliczeniu na wartość węgla kamiennego wynosi obecnie około 1/2 miliona ton, czyli pokrywa około 1/20 wewnętrznego zapotrzebowania kraju.

Przywóz wynosił w r. 1923: z Anglii ton 6 507 000, ze Stanów Zjedn. 486 000 ton, z Niemiec 1 597 000 ton (w czym 1 479 000 na rachunek odszkodowań), z Francji 515 000 ton, z innych krajów 62 000 ton. Razem 9 167 000 ton.

W 1924 r. cyfra powyższa przekroczyła 10 milionów ton z powodu obudzenia się ruchu przemysłowego.

Odległość jednak G. Śląska od Włoch i wysokie taryfy kolejowe państw tranzytowych tak utrudniają konkurencję z węglem angielskim, amerykańskim i niemieckim, korzystającym z frachtów morskich, że sprawa zdobycia rynku włoskiego dla węgla górnośląskiego uzależniona jest od uzyskania daleko idących zniżek taryfy tranzytowej czeskiej i austriackiej.

Przy obecnych stawkach transport węgla śląskiego do Medjolanu, jako głównego centrum przemysłowego kalkuluje się w przybliżeniu po Lir. 210 za tonę, podczas gdy najlepszy Cardiff kalkuluje się franco wagon Medjolan po Lir. 250 za tonę, przyczem należy mieć na uwadze, że Cardiff ma 9 000 kalorii, wobec 7 500 kalorii węgla śląskiego — co pozwala na lepsze wyzyskanie pojemności, oraz mniejszą łatwopalność przy jednakowym ruszcie, co daje znaczną oszczędność ilościową.

To samo, acz w mniejszym stopniu, dotyczy węgla westfalskiego.

Ten ostatni przychodzi przeważnie drogą morską via Rotterdam i Antwerpia, częściowo zaś koleją via Domodossola, lub Chiasso. Głównym odbiorcą węgla westfalskiego jest dyrekcja włoskich kolei państwowych, która od 6-ciu miesięcy nie tylko pokrywa tym opalem, dostarczającym na rachunek odszkodowań, całe swoje zapotrzebowanie, lecz odsprzedaże niewielki ekscedens prywatnemu przemysłowi.

Węgiel ten zawiera znaczną ilość mialu i kamieni, przeto pomimo niskiej ceny nie jest bardzo poszukiwany.

Dyrekcja włoskich kolei nie spodziewając się, by ta od 6 miesięcy regularna dostawa

na rynku londyńskim, który bezpośrednio znów njarodajnym jest dla tutejszego wywozu.

miała długo się utrzymać (3 lata ubiegłe są dostatecznym doświadczeniem) wykazuje żywe zainteresowanie się górnośląskim węglem by wyzwolić się od hegemonii angielskiego węgla.

Węgry

Wywóz węgla do Węgier.

Na teren dawniejszego królestwa węgierskiego sprowadzano znaczne ilości węgla górnośląskiego w dobie przedwojennej a i dziś importują Węgry dość pokaźne ilości zagranicznego węgla, ponieważ produkcja własna pomimo wszelkiej pomocy ze strony państwa nie wystarcza do pokrycia zapotrzebowania krajowego.

Pomimo zależności węgierskiego gospodarstwa krajowego od importu węgla zagranicznego, mają się Węgry różnych środków, by z jednej strony przy pomocy zarządzeń ad hoc przyprowadzić przemysł węglowy swojski do rozkwitu, z drugiej zaś strony, by przywóz obcego węgla w granice państwa o ile możliwości ograniczyć.

O ile idzie o górnośląski eksport węgla do Węgier, to napotyka ten ostatni również na trudności i przeszkody a mianowicie:

1. przy przewozie przez Czechosłowację.

Ze względu na naturalne położenie geograficzne naszych zagłębi polskie przesyłki węglowe z natury rzeczy muszą tranzytować Republikę Czechosłowacką. Okoliczność ta podraża jednak w wysokiej mierze przewóz węgla do Węgier nie tylko dlatego, iż zaliczanie przewożonego jest trzykrotnie przerywane, lecz i dlatego, ponieważ koleje czechosłowackie zaliczają przy przewozie węgla obcego przewoźne, które w porównaniu dla węgla krajowego czechosłowackiego jest przeciętnie o 10% wyższe. Na mocy układu handlowego zawartego ostatnio z Czechosłowacją, różnica ta zostanie w pewnej mierze wyrównana.

2. Przy przywozie na teren Węgier.

Wobec starań węgierskich kopalń węglowych i celem przyjęcia z pomocą tym ostatnim w ich trudnym położeniu w walce z konkurencją zagraniczną, obniżył rząd węgierski z ważnością od 1. listopada z. r. przewoźne na kolejach węgierskich dla węgla krajowego w szczególności zaś dla węgla brunatnego o znaczny procent.

Jako dalszy środek do podźwignięcia krajowej produkcji węglowej, należy uważać rozporządzenie ministerstwa węgierskiego, według którego z ważnością od 6. listopada ub. r. obliczano dla zagranicznego węgla i koksu w ruchu do Węgier i w przewozie przez Węgry przewoźne na podstawie stawek podpadających pod klasę VIII., przez co w stosunku do taryfy obowiązującej przed 15. listopada z. r. nastąpiła zwyżka o 15 do 20%. Nie zmieniono tylko stawki przewoźnego dla zagranicznych przesyłek węglowych, zaadresowanych do niektórych stacji węgierskich i przeznaczonych do wyrobu gazu świetlnego oraz do podtrzymywania w ruchu wysokich pieców.

Do wyżej przytoczonych utrudnień, które polski import węglowy musi przezwyciężać przy przywozie do Węgier dochodzi jeszcze:

3. Pobieranie opłat manipulacyjnych celno-przywozowych.

Stosownie do rozporządzenia węgierskiego ministerstwa skarbu z dnia 11. listopada z. r. nr. 135 871., postanowiono z ważnością od dnia 13. listopada z. r., iż przy przywozie artykułów podpadających pod pozycję taryfy celnej 125, a więc torfu, lignozytu, węgla kamiennego, koksu oraz wszelkich materiałów pochodnych od tych ostatnich, pobierana ma być należność manipulacyjna w wysokości 1% wartości towaru wprowadzonego. Opłaty te wynoszą przeciętnie od przesyłki węgla kamiennego tytułem należności celowo-manipulac. K. w. 700, tytułem oględzin celnych K. w. 25, tytułem prowizji i pośredn. celnego K. w. 220.

Ponieważ przy wywozie węgla z Węgier nie obowiązują wyżej wzmiankowane należności, trudno zaprzeczyć, iż stanowią wyłączenie środka prohibicyjnego, utrudniać mający przywóz zagranicznego węgla.

Do utrudnień poniżej wymienionych w rodzaju stawek przewoźnego, dołącza się jeszcze sposób obliczenia przewoźnego, które obecnie daje się szczególnie w znaki górnośląsko-węgierskiemu ruchowi węglowemu w przewozie przez Czechosłowację, gdzie istnieje obowiązek frankatury.

Podczas gdy przed wojną regułą było, iż wszelkie koszty przewozowe, powstałe z przesyłki, za całą odległość uiszczane były przez odbiorcę, inflacja zniewoliła w okresie powojennym poszczególne państwa do zaprowadzenia obowiązku frankatury w międzypaństwowym ruchu. Wskutek tego koszty transportowe uiszczane są przez nadawcę albo do granicy państwa, albo też dla całej drogi wysyłkowej. Oczywiście w nader niekorzystne położenie stawia to przemysł węglowy, gdyż musi on nieproporcjonalnie wielki kapitał włożyć w należnościach przewozowych.

Z chwilą wprowadzenia taryfy złotowej w węgierskim ruchu towarowym (1. 7. 24 r.) nie zachodzi jednak dla sąsiadujących z Węgrami państw niebezpieczeństwo dewaluacji ich udziałów w przewoźnym, wobec czego obowiązek frankatury utracił prawo bytu.

W wysokim stopniu utrudnia również polsko-węgierski ruch węglowy

4. brak bezpośredniej polsko-czechosłowacko-węgierskiej wyjątkowej taryfy węglowej.

Bezpośredni polsko-górnośląski ruch węglowy do Węgier w tranzycie przez Czechosło-

wację jest już wprawdzie od dłuższego czasu uregulowany. Nie posiadamy jednakże jeszcze bezpośredniej taryfy węglowej. Korzyści takiej bezpośredniej taryfy są następujące: uiszczenie przewoźnego przez odbiorcę, możliwość szybkiej i rychłej kalkulacji przewoźnego na podstawie stawek przewozowych od stacji nadawczej do stacji przeznaczenia, zbędne — dziś obowiązkowe — przenisywanie przebieg granicznych z jednego państwa do drugiego; następnie wyznaczanie najtańszych dróg przewozowych przez stację nadawcą nie zaś przez nadawcę, ubośzczenie postępowania reklamacyjnego przez możliwość wnoszenia reklamacji wprost do kolei odbiorczej, rychła odprawa oraz cyrkulacja wagonów.

Z dotąd przytoczonych wywodów wynika, iż przy obecnie zakończonych układach handlowych z Węgrami, należało dążyć do przeprowadzenia następujących postulatów:

- a) taryfowego postawienia polskiego węgla w równych warunkach z węglem węgierskim przy przywozie do Węgier i tranzycie przez Węgry;
- b) Zniesienia należności celno-manipulacyjnych dla polskiego węgla przy przywozie do Węgier;
- c) zniesienia obowiązku frankatury;
- d) zaprowadzenia bezpośredniej polsko-czechosłowacko-węgierskiej wyjątkowej taryfy węglowej.

Zgłoszenia firm.

Zapałki włoskie.

Firma cieszyńska pragnie wejść w kontakt z odbiorcami na zapałki włoskie i podobne artykuły.

Kopyta szewskie.

„Śląska Fabryka Przetworów drzewnych“ Sp. z ogr. odp. w Dziedziach, prosi o podanie do wiadomości, iż podjęła w swej fabryce wyrobów kopyt szewskich i kopyt okutych, t. j. używanych do obuwia fabrycznego.

Sandały.

Francuska firma poszukuje ruchliwego zastępcę na sprzedaż sandałów itp. wyrobów.

Kulki łożyskowe.

Amerkańska firma „Hollow Ball Company“ oferuje na sprzedaż patentowane kulki łożyskowe.

Makaron.

Włoska fabryka makaronu pragnie oddać przedstawicielstwo wyrobów swoich na obwód tutejszy, względnie wejść w stosunki z importarami.

Kremy, sznurowadła.

Czechosłowacka fabryka pragnie nawiązać stosunki z tutejszymi firmami sprzedaży obuwia, celem rozpowszechnienia wytwarzanych przez siebie kremów, sznurowadeł itp.

Wyroby elektryczne.

Czechosłowacka fabryka lamp elektrycznych i naftowych oraz towarów metalowych, pragnie nawiązać stosunki z tutejszymi odbiorcami.

Ser amerykański.

Hamburska firma pragnie nawiązać stosunki z tutejszymi odbiorcami celem rozpowszechnienia sera amerykańskiego firmy Kraft Mac Laren Cheese & Co. Lt.

Mleko kondensowane.

Hamburska firma poszukuje zastępcy dla sprzedaży mleka kondensowanego.

Wszelkie zgłoszenia w Izbie.

Rejestr handlowy.**Firmy wygasłe.**

Do rejestru handlowego A. 1903 wpisano w dniu 7. marca 1925 r., że firma Michał Fink et Co. w Katowicach wygasła.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2147 wpisano dnia 27. lutego 1925 r. przy firmie: „Pliesch i S-ka“ biuro inżynierskie w Katowicach, że spółnicy Józef Wolf i Artur Schnapka wystąpili ze spółki, a dotychczasowy spółnik Maks Pliesch jest jedynym właścicielem firmy, oraz, że spółka została rozwiązana.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 1963 wpisano w dniu 27. lutego 1925 r. przy firmie: Polmetal Meve i S-ka, Katowice, że spółkę rozwiązano z dniem 11. grudnia 1924 r. Likwidatorem samostannym jest kupiec Izak Rajman z Kielc. Firma po 8 dniowej likwidacji wygasła.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 204 wpisano w dniu 7. marca 1925 r. przy firmie: Oberschlesische Industrie- und Handelsgesellschaft Ostropa mit beschränkter Haftung w Katowicach, że uchwałą spółników z 16. grudnia 1924 r. spółkę rozwiązano. Likwidatorem jest kupiec Leopold Thomik w Katowicach.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 1614 wpisano w dniu 7. marca 1925 r., że jawna spółka handlowa pod firmą: Pe-Te-Ha, Polskie Biuro Techniczno-Handlowe w Katowicach rozwiązała się — firma wygasła.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. Nr. 570 wpisano dnia 7. marca 1925 r. przy firmie: „Afa“ Śląskie Towarzystwo Robót nadziemnych, podziemnych — spółka z ograniczoną poręką w Katowicach, że spółka została rozwiązana uchwałą spółników z dnia 3. lutego 1925 r. Likwidatorem jest Adolf Frank z Katowic.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 1642 wpisano w dniu 7. marca 1925 r., że firma William Delaney — Katowice wygasła.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 656 wpisano w dniu 18. marca 1925 r. przy firmie: Towarzystwo Handlowe „Impex“ spółka z ograniczoną

odpowiedzialnością z siedzibą w Katowicach, że uchwałą spółników z 25. stycznia 1925 r. spółkę rozwiązano. Likwidatorem jest urzędnik bankowy Aleksander Kleinmann w Katowicach. Prokura Józefa Pawła Schmachteny wygasła.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2087 wpisano w dniu 13. marca 1925 r. przy firmie: Interped-Interes Spedycyjny Józef Gruszka i S-ka, Katowice, że Stanisław i Józef Gruszka wystąpili ze spółki — spółka rozwiązała się. Dotychczasowy spółnik Tomasz Gruszka jest jedynym właścicielem firmy, który dalej prowadzi to samo przedsiębiorstwo pod niezmienioną firmą.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 188 wpisano w dniu 6. marca 1925 r. przy firmie: Kattowitzer Musterlager-Gesellschaft mit beschränkter Haftung, Katowice, że uchwałą spółki z 19. grudnia 1924 r. spółkę rozwiązano. Likwidatorem jest kupiec Leopold Thomik w Katowicach.

Sąd Powiatowy w Katowicach.**Firmy nowe.**

Do rejestru handlowego A. 2182 wpisana została w dniu 11. marca 1925 r. firma: Franciszka Kołodziej, Katowice i jej właścicielka Franciszka Kołodziejowa, urodz. Olszówków w Welnowcu. Juliusz Kołodziej w Welnowcu ma prokurę. Przedmiotem przedsiębiorstwa sprzedaż przedmiotów biurowych, wykonanie druków i prac inżynierskich.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2180 wpisana została w dniu 7. marca 1925 r. firma: Teodor Bubbala — Nowa-Wieś i jej właściciel Teodor Bubbala, kupiec z Nowej-Wsi. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest skład obuwia, skór i artykułów szewskich.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2175 wpisana została w dniu 24. lutego 1925 r. firma: Wiktor Beszczyński, Katowice, właściciel Wiktor Beszczyński, zegarmistrz w Katowicach. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest skład zegarków i biżuterji oraz wyroby metalowe.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2173 wpisano w dniu 24. lutego 1925 r. jawną spółkę handlową pod firmą: Drukarnia Narodowa Hertel i S-ka, Katowice Obwód III. Osobiście odpowiedzialnymi spółnikami są: 1) Ks. Dr. Teofil Brombszcz, wikariusz generalny w Katowicach, 2) Fryc Hertel, mistrz drukarski w Katowicach Obwód III., 3) Alfred Jachymowski w Orzeszu. Spółka istnieje od 10. lutego 1925 r. Do zastępstwa spółki są upoważnieni dwaj spółnicy łącznie.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2174 — wpisano w dniu 24. lutego 1925 r. jawną spółkę handlową pod firmą: Marticke i S-ka, Katowice.

Spółka istnieje od 1. stycznia 1925 r. Osobiście odpowiedzialnymi spółnikami są: Maks Marticke, kupiec z Katowic. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest fabrykacja i sprzedaż wszelkich wyrobów cukierniczych.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2177 wpisaną została w dniu 4. marca 1925 r. firma: Jan Smoczyk, Katowice i jej właściciel Jan Smoczyk właściciel zakładu jubilerskiego w Katowicach. Celem firmy jest przedsiębiorstwo zegarmistrzowsko-jubilerskie.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2181 wpisaną została w dniu 7. marca 1925 r. firma: Stanisław Cernicki, Katowice i jej właściciel, kupiec Stanisław Cernicki w Katowicach. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest komisowy handel ziemio-
płodami, skórami i artykułami technicznymi.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2183 wpisaną została w dniu 11. marca 1925 r. firma: Leon Kowalski, Katowice i jej właściciel kupiec Leon Kowalski w Katowicach. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest komisowa sprzedaż towarów włókienniczych, trykotowych, ceratowych i firanek.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2184 wpisaną została w dniu 13. marca 1925 r. Firma: Kino „Union“ właściciel Wojciech Błaszczyk — Katowice i jej właściciel Wojciech Błaszczyk, kupiec w Król. Hucie. Firma prowadzi przedsiębiorstwo kinomatograficzne.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2179 wpisaną została w dniu 7. marca 1925 r. firma: Edward Franoszek, Nowa Wieś i jej właściciel Ed-Franoszek, kośmierz w Nowej-Wsi. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest handel bielizną i wyrobów kuśnierski.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2178 wpisaną w dniu 7. marca 1925 r. jawną spółkę handlową pod firmą: Przedsiębiorstwo budowlane „Postęp“ Jacek i S-ka, Katowice. Osobiście odpowiedzialnymi spółnikami są: Paweł Jacek, technik w Katowicach, Marcin Braniaż, pod-mistrz w Katowicach. Spółka istnieje od dnia 1. marca 1925 r. Do zastępstwa spółki jest wy-lącznie upoważniony spółnik Paweł Jacek. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest wykonanie robót budowlanych nad- i podziemnych.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Zmiany wpisów rejestru.

Do rejestru handlowego B. 85 wpisaną w dniu 6. marca 1925 r. przy firmie: Centralstelle für Hauteverwertung spółka z ograniczoną odpo-wiedzialnością w Katowicach, że uchwalała spół-ników z 31. stycznia 1925 r. zmieniono § 7. u-
stęp 3. kontraktu spółki w ten sposób, że gdy ustanowiono więcej zawiadowców, to każdy z nich jest uprawniony samoistnie zastępować spółkę. — Zawiadowca Artur Weissenberg u-
stąpił.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 154 wpisaną w dniu 26. lutego 1925 przy firmie Deutsche Bank-filja w Katowicach, że uchwałą akcjonariuszów z dnia 19. grudnia 1924 r. przewalutowano ka-pitał zakładowy na 150 000 000.— Marek nie-mieckich i odpowiednio do tego zmieniono §§ 4 i 23 kontraktu spółki. Zmiany dotyczą wyso-kości i podziału kapitału zakładowego (§ 4) i prawa głosowania akcji (§ 23). Prokura Pa-wła Bergera wygasła.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 346 wpisaną w dniu 18. marca 1925 r. przy firmie: Górnoślą-skie Towarzystwo akcyjne dla budowl i prze-mysłowych w Katowicach, że uchwałą akcjo-nariuszów z 2. maja 1923 podwyższono dotych-czasowy kapitał akcyjny z 3 000 000 Mkn. o 9 000 000 Mkn. na 12 000 000 Mkn. przez wyda-nie nowych akcji na okaziciela opiewających każda po 1000.— marek po kursie 12% i odpo-wiednio do tego zmieniono § 4 statutu. Pod-wyższenie kapitału przeprowadzono. Ponadto zmieniono § 18 i 32 statutu. Ogłoszenia spółki następują w Monitorze Polskim. Uchwałą akcjo-nariuszów z 19. maja 1924 r. przewalutowano dotychczasowy kapitał akcyjny z 12 000 000 Mkn. na 12 000 000.— Mk. polskich i odpowiednio do tego zmieniono § 4. statutu.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 504 wpisaną w dniu 18. marca 1925 r. przy firmie Nierobisch i S-ka. Przedsiębiorstwo budowlane — spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach. — że Maciej Oppersdorf — urząd swój jako zawiadowcy złożył.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 762 wpisaną dnia 18. marca 1925 r. przy firmie: Schwarz i S-ka — Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością — Katowice, że nowym członkiem Zarządu wy-brano Siegfrieda Freya z Katowic — oraz, że członek Zarządu Ino Schwarz jest uprawniony do samodzielnego zastępowania spółki. Zmie-niono § 10 umowy spółkowej uchwałą spółni-ków z dnia 16. lutego 1925 r.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 331 wpisaną dnia 18. marca 1925 r. przy firmie: Schindler & Ja-schik, Fabrik für Heizungs- und Abwärme-Verwertungsanlagen — Spółka z ograniczoną odpo-wiedzialnością w Katowicach, że Franciszek Ja-schik został jako zawiadowca spółki odwołany.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2105 wpisaną w dniu 27. lutego 1925 r. przy firmie: Broda i Go-rysz — Spedycja w Katowicach, że kupiec Au-gustyn Broda wystąpił ze spółki — spółka roz-wiazała się. Dotychczasowy wspólnik Roman Gorysz jest jedynym właścicielem firmy.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 1569 wpisaną w dniu 28. lutego 1925 r. przy firmie: Schuh-Fröh-lich, Inh. Martha Fröhlich, że firma zmieniono na: Bernhard Fröhlich, Obuwie Fröhlich w Ka-towicach. Właścicielem jest Bernhard Fröhlich.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 500 wpisano w dniu 26. lutego 1925 r. przy firmie: Hurtownia Spółek Spożywczych Spółka Akcyjna w Poznaniu — Oddział w Katowicach, że członek Zarządu Sylwester Bykowski ustąpił. Ernest Hellwig jest jedynym członkiem Zarządu.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego B. 509 wpisano w dniu 11. marca 1925 r. przy firmie: Spółka Handlowa Ferropol spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach, że uchwałą spółników z 31. stycznia 1925 r. zmieniono § 4. kontraktu spółki w ten sposób, że spółkę zastępuje samoistnie Jerzy Czechowski. Zawiadowca inż. Rudolf Troszek ustąpił z Zarządu.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego A. 2132 wpisano w dniu 20. marca 1925 r. przy firmie: Artur Schiller, Katowice, że Jadwiga Schiller urodzona Reiter w Katowicach ma prokurę.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego A. 1441, wpisano w dniu 11. marca 1925 r. przy firmie: Erich A. Kollontay chemisch-technische Fabrik, Brynów, że nazwę firmy zmieniono na: Erich A. Kollontay — Fabryka chemiczna, Katowice-Brynów. Czesław Donajski, kupiec w Katowicach, ma prokurę.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego B. 765 wpisano w dniu 11. marca 1925 r. przy firmie Syndykat dla Produktów Smółcowych spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach, że uchwałą spółników z 26. lutego 1925 r. zmieniono §§ 1 ust. 1, 3 i 8 statutu, oraz, że zastępstwo spółki przez dwóch prokurentów zniesiono.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego B. 760 wpisano w dniu 11. marca 1925 r. przy firmie: Bank Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Katowicach, że Hilary Czapelski został z kierownictwa Oddziału w Katowicach odwołany, a kierownikiem Oddziału zamianowany został Feliks Wiliński w Katowicach.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego B. 589 wpisano w dniu 7. marca 1925 r. przy firmie: Spedycja kolejowa Pojda i S-ka. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach, że uchwałą spółników z 21. stycznia 1925 r. zmieniono nazwę firmy na: Pojda i S-ka. Import — Eksport Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach i przedmiot przedsiębiorstwa na import i eksport towarów każdego rodzaju. Prokurę ma Józef Grzegorzek w Katowicach i zastępuje spółkę łącznie z jednym zawiadowcą.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego B. 459 wpisano w dniu 27. stycznia 1925 r. przy firmie: A. Hantke i Co. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach, że zawiadowcy Karol Hoffmann i Roman Rejewski ustąpili z zarządu.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego B. 618 wpisano w dniu 11. marca 1925 r. przy firmie: Małopolsko-Sląska Spółka Węglowa z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach, że Leon Skowronek ustąpił z Zarządu. Zawiadowcą usta-

nowiony został Adolf Grönpeter, kupiec w Katowicach.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego A. 473 wpisano w dniu 27. lutego 1925 r. przy firmie: J. Kochmann „Schuhlager“ w Katowicach, że powstała jawna spółka handlowa od 1. stycznia 1925 r. wskutek przystąpienia do przedsiębiorstwa, jako osobiście odpowiedzialnych spółników Klary Kochmann urodzonej Simon — Marii Kochmannówny i Dr. Waltera Spiegel z Katowic. Do zastępstwa spółki jest uprawniony każdy spółnik samoistnie. Przedsiębiorstwo handlowe pod niezmienioną firmą jest dalej prowadzone.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego B. 751 wpisano w dniu 26. lutego 1925 r. przy firmie Sworowski i S-ka — żelazo i artykuły techniczne — spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach, że uchwałą spółników z 4. stycznia 1925 r. zmieniono § 6 kontraktu spółki w ten sposób, że do zastępstwa spółki jest uprawniony każdy zawiadowca samoistnie. Prokura Józefa Gutmanna wygasła.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego B. 47 wpisano w dniu 26. lutego 1925 r. przy firmie: Katowicki Handel Żelaza, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach, że zawiadowca Fryderyk Gieszyński ustąpił z Zarządu.

Sąd Powiatowy w Katowicach

W tutejszym rejestrze handlowym B. 337 wpisano w dniu 7. marca 1925 r. przy firmie: Baidonhütte — Spółka Akcyjna w Deblu, członek zarządu dyrektor Maks Bethke oraz zastępcy członków Zarządu dyrektor Gerschlüter i dyrektor Dr. Edward Wiślocki ustąpili. Członkami Zarządu ustanowieni zostali: 1) generalny dyrektor Gustaw Gerhardt z Miłowic, 2) dyrektor Ryszard Krzechki z Katowic, 3) dyrektor hutniczy Fryderyk Gerschlüter z Deblu, 4) dyrektor Dr. Edward Wiślocki z Katowic. Prokurentami mianowano: Dr. Jerzego Kleina z Katowic z tem, że spółkę będzie zastępował łącznie z członkiem Zarządu, lub też z zastępcą członka Zarządu, lub też z innym prokurentem. Prokura Emila Nowaka wygasła.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego A. 1995 wpisano w dniu 7. marca 1925 r. przy firmie: Simon Bromberger — Katowice, że brzmienie firmy zmieniono na: „Poznańska hala ryb“, właściciel Szymon Bromberger.

Sąd Powiatowy w Katowicach

Do rejestru handlowego B. 768 wpisano w dniu 27. lutego 1925 r. firmie: Pe-Tc-Ha Polskie Biuro Techniczno-Handlowe, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Katowicach. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest: zakup i sprzedaż węgla, koksu oraz ich przetworów, produktów hutniczych i materiałów wybudowanych, jak i opracowanie projektów i kosztorysów technicznych. Kapitał zakładowy wynosi 30 000.— złotych. Spółka opiera się na kontraktach z 15. grudnia 1924 r. Do zastępstwa spółki jest uprawniony każdy zawiadowca samoistnie. Zawiadowcami spółki są: Dr. Władysław Pa-

wlicki z Poznania, inż. Ignacy Krause z Katowic, Roman Wysocki, przemysłowiec z Katowic.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 22 przy firmie: Oberschlesische Kleinbahnen und Elektrizitätswerke — spółka akcyjna, Katowice wpisano dnia 7. marca 1925 r. co następuje. Zastępca członka Zarządu zamianowany Dr. Karol Sonneck z Wielkich Hajduk, który ma prawo zastępowania spółki wspólnie z jednym członkiem zarządu albo prokurytą. Prokura kupców Feliksa Przyborowskiego i Emila Schuberta z Katowic została odwołana. Prokury udzielono starszemu księżkownemu Wilhelmowi Bentlerowi z Katowic.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 114 wpisano w dniu 7. marca 1925 r., że właścicielką firmy: Moritz Perl jest Joanna Perl ur. Sonnenfeld z Katowic, która nadal prowadzi to samo przedsiębiorstwo pod zmienioną firmą: Moritz Perl, właśc. Joanna Perl, ur. Sonnenfeld z Katowic.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2103 wpisano w dniu 7. marca 1925 r., że firma Mikołaj Czernicki — Dom Handlowo-Przemysłowy w Katowicach i prokura Stanisława Czernickiego i Mieczysława Stopczyńskiego, wygasła.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 1839 wpisano w dniu 7. marca 1925 r. przy firmie: Drukarnia Ludowa, właściciel Dr. Bronisław Kuśnierz z Katowic, ul. Warszawska 33, że prokura Edmunda Wojtaszewskiego wygasła. Jan Cionaka, kierownik drukarni w Katowicach ma prokurę.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Do tutejszego rejestru handlowego Nr. 996 przy firmie L. Miedźwiński, Katowice, wpisano dnia 7. marca 1925 r. w miejsce Alfreda Miedźwińskiego, dotychczasowego właściciela firmy: który zmarł, Bettę Miedźwińską z domu Glaser i jej małoletnie dzieci Gerharda i Ruth jako niepodzieloną wspólną spadkową z tem, że wyłączne prawo do zastępstwa posiada wdowa Betty Miedźwińska z domu Glaser, zamieszkała w Breslau — Kürasierstr. 28.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Zwyczaje handlowe.

Według zwyczaju handlowego, już od doby przedwojennego istniejącego w obwodzie tutejszym śledzie opiekane w handlu hurtownym sprzedaje się w puszkach 8-litrowych. O ile dostawca w ofercie nie wymienia innej objętości (np. 4 litrowej) nabywający w zasadzie przyjmuje, iż z samej ceny towaru wynika, iż objętość ta musi być mniejsza. Dlatego też według zwyczaju sprzedający o ile ofiarowuje śledzie opiekane w puszkach mniejszej objętości niż 8 litrowych podać powinien odnośną objętość ich.

Zwyczaje handlowe zagraniczą.

Sfery gospodarcze obwodu wchodzi dziś m. i. Zw stosunki handlowe z zagranicznymi terenami zbytu i zakupów, z którymi przed wojną nie uprawiały intensywniejszej wymiany towarowej. Nowa orjentacja wymaga jednak grunto-

wnego zapoznanai się nie tylko z sytuacją rynkową lecz i z organizacją handlu odnośnych państw zagranicznych. Ponieważ w szczególności gładkie rozwiązanie interesów zależy niejednokrotnie od znajomości zwyczajów panujących na tym lub owym terenie handlowym, przystępujemy odąd do stałego ogłaszania na łamach pisma naszego danych informacyjnych dotyczących zwyczajów przyjętych w ważniejszych punktach handlowych, z którymi obwód tutejszy nawiązuje obecnie wyższe stosunki. Przegląd nasz rozpoczynamy od Tryestu. Poniższe zwyczaje ustalane zostały przez Izbę przemysłowo-handlową w Tryeście i ogłoszone w Nr. jej biuletynu z dnia 1. lutego br.

Nr. 127/24. Przy sprzedaży wzgl. przy dostawie starego mosiadzu z klauzulą „około“ (circa) dopiszcza się z reguły według istniejących zwyczajów rynku wahania wagi wzwyż i poniżej do 5 proc.

Nr. 286/24. Przy sprzedaży drzewa na warunkach „fob Trieste“ towar ma być załadowany na okręt („sul cado, capo di banda“) z tem, że koszt żorawiowe ponosi sprzedawca.

Nr. 345/24. Przy sprzedaży smalcu amerykańskiego w beczułkach 50 kilogramowych netto dokonywa się zawsze na podstawie tary pisanej, która jest normą przy odnośnych rachunkach.

Nr. 1269/24. Magazyny spedytorów w miejscu wolnem (punto franco) Tryestu należy uważać za magazyny prywatne, a nie za składy magazynów generalnych.

Nr. 1368/24. Naturalny ubytek na wadze kawy surowej po okresie zamagazynowania od trzech do sześciu miesięcy oblicza się wedle zwyczajów rynku Tryjesteńskiego od 1 do 1½ najwyżej.

Nr. 2747/24. Przy sprzedaży „franco wagon Tryjest“ zarówno podatek od dostawy towarów pobierany przez Izbę Handlową, jak i „opłatę dworcową“ pokrywa odbiorca.

Nr. 3002/24. Gdy towar jest opatrzony warunkiem „franco i oclenie Postumia“ sprzedawca zobowiązany jest zapłacić koszt transportu kolejowego aż do Postumii i cło wwozowe włoskie.

Nr. 5494/24. Na rynku tryjesteńskim brak jest specjalnych zwyczajów co do kielków jęczmienia czechosłowackiego. Sprawa ta zależy od przebiegu danej kampanii i od różnych standartów ustanowionych przez giełdy wewnątrz kraju, które handlują tym artykułem.

Nr. 6602/24. Pod nazwą „towar podróżujący“ rozumie się towar, który już przekazano kapitanowi albo kierownikowi albo ich pełnomocnym przedstawicielom w celu przewozu na miejsce przeznaczenia.

Nr. 6686/24. Według zwyczajów istniejących w Tryeście przy sprzedaży z oznaczonym czasem załadowania, świadczy o dokonany ładunku policja ładunkowa.

Nr. 6832/24. Nie istnieje na rynku tryjesteńskim specjalny zwyczaj co do klauzuli „dostawa w ciągu kilku dni“. Klauzulę tę interpretuje się z reguły w ten sposób, że towar ma być dostarczony w przeciągu 3—5 dni najwyżej od chwili zawarcia interesu.

Nr. 6984/24. Wedle zwyczaju Tryjesteńskiego wydatki liczone przez Magazyny Generalne, dla skonfektowania dokumentów, prowi-

zję przewozową, orzeczenia celne, stemple i podatki, stemple celne i plomby pokrywa odbiorca.

Nr. 7110/24. Wedle zwyczaju ubytek na wadze dla migdałów i orzechów wynosi 1 proc.

Nr. 8733/24. Wedle zwyczajów istniejących na rynku tryjesteńskim śliwkami suszonymi z Bośni handluje się w skrzyneczkach o wadze oryginalnej 25 i 12½ kg., wskutek czego nie jest dozwolony żaden ubytek na wadze.

Nr. 9124/24. Według zwyczajów panujących w Tryjeście dopuszczalne jest następujące zanieczyszczenie fasoli białej z Węgier i Jugosławii: 2 proc. fasoli kolorowej i 2 proc. ciał obcych i fasoli zewnętrznej.

Ta tolerancja odpowiada standardowi ustanowionemu na ten rok na giełdach w Budapeszcie, w Wiedniu i Królestwie SHS.

Targi i wystawy.

Targi w Bordeaux.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu komunikuje, iż w czerwcu br. odbędą się doroczne Targi w Bordeaux. Prospekty znajdują się w Izbie Handlowej Polsko-Francuskiej w Warszawie (Szkoła 10).

Wystawa przemysłowa w Lozannie

Poselstwo szwajcarskie w Warszawie zawiadamia, iż w okresie od 18—28-go kwietnia odbędzie się w Bazylei wystawa przemysłu szwajcarskiego. Wystawa ta umożliwi ma zagranicznym interesentom zapoznanie się z aktualnymi zdolnościami i możliwością eksportywy wytwórczości szwajcarskiej. Poselstwo wystawiać będzie firmom zamierzającym zwiedzić wystawę karty polecające, wskutek czego odpadnie potrzeba dopełniania formalności przy wstępie na wystawę. Cena wizy paszportowej dla interesentów udających się na wystawę bazylejską obniżona została na 4 franki szwajcarskie.

Wystawa Handlu w Nowym Orleanie.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu otrzymało informacje, iż Tow. Międzynarodowej Wystawy Handlu w Nowym Orleanie (New Orleans, 1104 Hibernia Bank Building) przygotowuje otwarcie wystawy handlu międzynarodowego w N. Orleanie mającej na

celu ożywienie międzynarodowej wymiany towarów. M. to być wystawa stała, otwarta przez cały rok.

Blizszych informacji udzielić może biuro amerykańskiego radcy handlowego w Warszawie ul. Szkolna 2.

Międzynarodowe Targie w Zagrzebie.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadamia, iż pomiędzy 26. kwietnia a 4. maja br. odbędą się Międzynarodowe Targi w Zagrzebiu. Według Wiadomości podanych przez Konsulat Polski w Zagrzebiu, dotychczas zgłosiło swój udział 130 firm francuskich, 10 szwajcarskich, 40 czeskich, 40 austriackich i 40 niemieckich. Ze strony polskich firm zgłoszeń jeszcze nie było. Firmy pragnące wziąć udział w wystawie mogą się zgłosić o formularze do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Wydział Handlu Zagranicznego.

Nowe wydawnictwa.

W wydaniu „Centralnego związku polskiego przemysłu, górnictwa, Handlu i finansów“ ukazała się jako pierwsze wydawnictwo Komitetu narodowego polskiego Międzynarodowej Izby handlowej broszura pt. „Ważniejsze międzynarodowe terminy handlowe, ich znaczenie i umowne skróty“, podająca szczegółową interpretację oraz zwyczaje handlowe różnych krajów, dotyczące ważniejszych terminów używanych w międzynarodowych umowach handlowych jak: FOB., FAS., Franco sur wagon (Franco wagon stacja nadawcza), Franco Rendu (Franco wagon stacja odbiorcza lub franco skład odbiorczy), CIF., CAF., i CF.

Podana w broszurze interpretacja tych klauzul wskazuje szczegółowo prawa i obowiązki sprzedawcy i nabywcy przy zastosowaniu każdego z powyższych terminów oraz zwyczaje handlowe na ziemiach polskich i orzecznictwo izb handlowych, dotyczące tych klauzul. Całość stanowi bardzo cenny materiał i użyteczne wskazówki niezbędne dla każdego kupca i przemysłowca przy zawieraniu umów handlowych, szczególnie z kupcami krajów zagranicznych. Praca ta może być również bardzo użyteczną przy wykładach przedmiotów handlowych w zawodowych uczelniach handlowych.

GÓRNOŚLĄSKIE WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

ORGAN DER HANDELSKAMMER IN KATOWICE

ERSCHEINT AM 1. UND 15. JEDEN MONATS

II. Jahrgang

Katowice, den 1. April 1925

Nr. 7

REDAKTION: Handelskammer in Katowice,
Kochanowskigasse Nr. 18. Telefon Nr. 1250
ADMINISTRATION: Katowice, Postschliess-
fach 211 Scheckkonto P. K. O. Katowice Nr. 304014

PREIS der Einzelnummer: zł 0.60 BEZUGSPREIS
im Inlande für ein Viertelj. zł 3.60, im Auslande 50%
Zuschlag. Einrückgebühren werden auf Wunsch
durch d. Geschäftsstelle Schliessfach 211 mitgeteilt

Steuern und Monopole.

Die Einkommensteuernovelle.

Am 18. d. M. hat der Senat die Einkommensteuernovelle in der vom Sejm übernommenen Fassung verabschiedet.

Die Einkommensteuer ist seit dem Grundgesetz vom 16. Juli 1920 mehrfachen Abänderungen unterzogen worden, welche hauptsächlich eine Anpassung an die durch die Inflation geschaffenen Verhältnisse bezweckten. Infolgedessen hat die Steuerskala in der Fassung der Valorisationsverordnung vom 15. Februar 1924 eine ganz veränderte Gestalt angenommen und ist, wie man mit Recht behaupten darf, die Steuerveranlagung für 1924 allzu drückend geworden. Freilich hat auch die Veranlagungsgrundlage manches dazu beigetragen, besonders bei Unternehmen, welche eine Papiermarkbilanz vorgelegt hatten.

In der Novelle geht es hauptsächlich um die Rekonstruktion der Steuerskala. Die Skala des Regierungsprojektes für fundierte Einkommen, welche von den gesetzgeberischen Körperschaften unverändert übernommen wurde (von Streichungen der Groschenbeträge abgesehen) nähert sich der ursprünglichen Form von 1920. Im Vergleich mit ausländischen Einkommensteuer - Gesetzen weist die Skala am meisten Ähnlichkeit mit der tschechoslowakischen

und französischen auf, von denen sie sich im übrigen durch abweichende Berechnungen und Anwendungsgebiet unterscheidet (Ausschluss von Unternehmungen). Die italienische Skala kann hingegen als liberaler, die belgische als drückender angesehen werden.

Gegenüber der bisherigen ist die neue Skala günstiger für Steuerzahler.

1. mit einem Einkommen bis 2000 zł., wobei die Steuerbefreiung bis 1500 statt 1378 zł. Einkommen reicht. (Es entspricht dies dem Einkommen aus einem Landgute von unter 15 ha bebauten Boden, in einer Entfernung von über 15 km von einer Stadt über 100.000 Einwohnern.)

2. mit einem Einkommen von über 8.400 zł., wobei der Unterschied zugunsten des Steuerzahlers bis einige 30 Prozent beträgt.

Hingegen ist bei Einkommenbeträgen von 2000 bis 8400 zł. die Besteuerung etwas erhöht worden (bis etwa 20 Prozent höchstens).

Als Vorzug der neuen Skala ist die grössere Zahl der Steuerstufen anzusehen, wodurch eine grössere Angemessenheit der Steuerleistung gewährt ist. Auch ist der Höchstsatz von 25 Prozent erst auf Einkommen über 200.000 zł. (statt 82.696 zł.) anzuwenden.

Die Einkommensteuerskala aus Arbeitseinkommen (Dienstbezügen, Ruhegehältern) nach dem Regierungsentwurf wurde im Sejm erheblich abgeändert. Das Existenzminimum wurde von 3000 auf 2500 zł. herabgesetzt, bei Einkommen über 8000 zł. wurde der Steuersatz allmählich so gehoben, dass er bei einem Einkommen von 14.000 zł. und darüber die Steuersätze für fundiertes Einkommen erreicht. Der Ausnahmecharakter dieser Skala wurde weiterhin dadurch beseitigt, dass der Sejm die von der Regierung beantragte Beibehaltung der beweglichen Struktur d. i. Abhängigkeit von den jeweiligen Unterhaltskosten ablehnte. Mithin sind nunmehr beide Skalen unveränderlich.

In der Besteuerung des Einkommens juristischer Personen war die Regierung mit dem neuen Grundsatz hervorgetreten, dass die an Personen, welche an der Verwaltung des Unternehmens tätigen Anteil nahmen, ausbezahlten Beträge als bilansmässiger Gewinn aufzufassen sind, sofern sie eine gewisse Grenze überschreiten. Diese hätte 10 Prozent des Bruttogewinns und 24.000 zł. pro Person zu bilden. Schon die Art der Festlegung dieser Grenze begegnete mit Recht in der Sejmkommission einer abfälligen Kritik. An Stelle des Bruttogewinns nahm die Kommission zur Grundlage das Stammkapital (offenbar nur das auf Złoty umgerechnete). Grundsätzlich wurde ein Abzug von 10 Prozent, bei einem Stammkapital bis zu 500.000 Złoty von 15 Prozent und bei einem Stammkapital von 500.000 bis 750.000 Złoty von 75.000 zł. für zulässig erklärt. Auf diese Weise wurden die Unternehmungen von einer zusätzlichen Besteuerung befreit, welche sie gegenwärtig bei der geringen Rentabilität sehr empfindlich getroffen hätte. Es kann nämlich überhaupt die Zulässigkeit obiger Beschränkungen in Zweifel gezogen werden infolge der steuerlichen Gleichbehandlung fundierten und nichtfundierten Einkommens, welche bei sogen. Familiengesellschaften die Flucht in die niedrigere Skala erübrigte, ferner mit Rücksicht darauf, dass bei der Vereinigung von Kapitalien und Unternehmungen, welche häufig eine

grössere Zahl von Verwaltungsmitgliedern bedingten, die dadurch entstandenen Kosten durch andere wirtschaftliche Vorteile eingebracht werden und deshalb dem Vorwurf einer übergrossen Personenzahl und nichtwirtschaftlichen Gebahrung entgehen sollten. Bei Verabschiedung des Gesetzentwurfes in der Sejmkommission wurden gewisse Bedenken erhoben und daher der ganze betreffende Artikel gestrichen. Vor dem Plenum des Sejms lebte er aber wieder auf und wir finden ihn daher im Gesetze.

Die nach dem Gesetz vom 10. Januar 1924 auf einmal zahlbare Steuer zerfällt nach der Novelle auf zwei Raten, und zwar hat bis zum 1. Mai die Hälfte der in der Erklärung genannten Summe entrichtet zu werden, der Rest aber laut Veranlagung bis zum 1. November.

Die in der Regel überhaupt zur Abgabe einer Einkommensteuererklärung nicht verpflichteten Personen haben die Steuer bis zum 1. November zu entrichten. Wer aber sonst der Verpflichtung zur Abgabe seiner Erklärung nicht nachkommt, hat bis zum 1. Mai die Hälfte der im Vorjahre bemessenen Steuer zu erlegen.

Oeffentlich rechnungspflichtige Personen sind in der Novelle bezgl. Zahlungstermine den übrigen gleichgestellt.

Eine weitere Abänderungsbestimmung der Novelle besteht darin, dass der Finanzminister ermächtigt ist, die Steuerveranlagung kleinerer Gesellschaften (mit ausdrücklichem Ausschluss der Aktiengesellschaften) den Schätzungskommissionen zu übertragen. Weiter sollen die Listen der Steuerzahler mit Angabe des Einkommens und der Steuerbemessung veröffentlicht werden.

Zu erwähnen wäre noch die Bestimmung, welche (durch den Sejm) in die Novelle eingefügt wurde, dass Berufungen in den Kommissionen innerhalb 6 Monaten zu erledigen sind, wodurch mit einer beschleunigten Behandlung der Berufungen gerechnet werden kann. Schliesslich ist zu bemerken, dass Arbeitslohn und Dienstbezüge, welche im Ausland zur Aus-

zahlung gelangen, im Inlande nach den Vorschriften über fundiertes Einkommen andererseits jedoch nach der Skala für nichtfundiertes Einkommen versteuert werden. Beide gesetzgebenden Körper haben gleichzeitig mit der Verabschiedung der Novelle eine Reihe von Resolutionen gefasst.

Der Sejm hat die Regierung aufgefordert:

1. Einen Gesetzentwurf betr. Berücksichtigung des wirklichen Wertes der Bestände in den Goldbilansen einzubringen, was eben jest geschieht;

2. die Einrichtung autorisierter Buchhalter, welche unter Eid für ihre Gutachten verantwortlich sind, zu organisieren;

3. eine analytische Statistik der Einkommensteuer zu schaffen, welche vor allem die Ursachen deren geringer Ergebnisse aufklären soll. (Für das laufende Jahr beträgt der Vorschlag dieser Steuer 75 Millionen zł.);

4. für die wissenschaftliche Durchbildung der mit der Einkommensteuerveranlagung betrauten Beamten Sorge zu tragen.

Der Senat hingegen hat die Regierung aufgefordert:

1. Die Veranlagungsbehörden zur strikten Befolgung des Art. 62 des Gesetzes anzuhalten, d. h. dass die Grundlage der Steuerbemessung nicht abweichend von der abgegebenen Erklärung angenommen werde, sofern dem Steuerpflichtigen nicht zuvor Gelegenheit gegeben wurde, der Veranlagungsbehörde Aufklärungen zu erteilen; auch soll bei der Bemessung der Steuer der Grundsatz der materiellen Wahrheit gelten.

2. Innerhalb 3 Monate dem Sejm einen Gesetzentwurf vorzulegen, wonach der Einkommensteuertarif für juristische Personen nicht bloss von der Höhe des Einkommens, sondern auch von der Höhe des investierten Kapitals abhängig gemacht wird.

Letztere Forderung wurde in jüngster Zeit von Wirtschaftskreisen erhoben, welche mit Recht grossen Wert darauf legen. Das Bestreben zur Verbilligung der Produktion und zur Schaffung leistungsfähiger industrieller Betriebe verlangt eine schonende

Behandlung der grösseren Unternehmungen, d. i. der rechnungspflichtigen juristischen Personen. Indessen unterliegen diese naturgemäss in der Regel einem höheren progressiven Steuersatze, ohne Rücksicht darauf, dass um die Rentabilität der Unternehmung auszudrücken, das Einkommen der Höhe des investierten Kapitals gegenüber gestellt werden muss.

Die steuerliche Berücksichtigung dieser Gegenüberstellung wird gewiss auch das Interesse ausländischen Kapitals für Investitionen in Polen günstig zu beeinflussen.

Es ist zu erwarten, dass das Finanzministerium nach Sichtung des ihm nach durchgehender Aufstellung der Goldbilansen zur Verfügung stehenden Materials darangehen wird, öffentlich rechnungspflichtige Unternehmen von der allgemeinen Besteuerung auszuschliessen und für sie eine andere, nach besonderen Gesichtspunkten errechnete Skala aufzustellen, welche sich vielleicht teilweise an Vorbilder aus der früheren Gewerbesteuer (vor Einführung der Umsatzbesteuerung) u. zw. der Prozentsteuer vom Gewinn rechnerischer Unternehmen anlehnen wird.

Entwurf eines Gesetzes über Annahme von Aktien als Zahlung der Vermögenssteuer.

Wie bekannt hat im vorigen Jahre der Finanzminister in Berücksichtigung der Tatsache, dass eine Anzahl Zensiten mit der Zahlung d. Vermögenssteuer rückständig war, die Einbringung eines Gesetzes über zwangsweise Uebernahme von Aktien angekündigt. Durch diese zwangsweise Uebernahme sollte der Staat die Einziehung der rückständigen Beträge betreiben. Das geplante Gesetz hat jedoch einen starken Widerstand der Wirtschaftskreise hervorgerufen, welche darauf hinwiesen, dass infolge des Kurssturzes der Aktien das finanzielle Ergebnis einer derartigen Uebernahme sehr zweifelhaft wäre, und nebstdem eine unerwünschte Zurückhaltung des ausländischen Kapitals verursachen könnte. Die Regierung hat auch darnach von dem Plane einer zwangsweisen Einziehung der Aktien für Zahlung der Vermögenssteuer Abstand genommen, dagegen legte sie in letzter Zeit dem Sejm einen Gesetzentwurf vor, der die freiwillige Entrichtung der Vermögens-

steuer durch Aktienabgabe vorsieht. In diesem Gesetzentwurf, welcher bereits durch den Ministerrat angenommen, und als eine Ergänzung des Gesetzes vom 11. August 1923 über die Vermögenssteuer gedacht ist, kommt das Bestreben zum Ausdruck, die Uebernahme von Aktien nur im beschränkten Masse zu gestatten, weil die Verwendung der Aktien unzweifelhaft für den Staat mit Schwierigkeiten verbunden sein wird. Aus diesem Grunde wird der Ministerrat die Annahme von Aktien nur in denjenigen Fällen gestatten, in welchen das allgemein staatliche Interesse für Erteilung dieser Bewilligung sprechen wird. Vorausgesehen sind auch Beschränkungen hinsichtlich des prozentuellen Verhältnisses des allgemeinen Nominalbetrages der Aktien, welche an Zahlungsstatt für die Vermögenssteuer übernommen worden zum Nominalwerte des Aktienkapitals; die Verhältniszahl wird der Finanzminister im Einvernehmen mit dem Minister für Industrie und Handel festsetzen. Die übernommenen Aktien sollen unter der Verwaltung des Finanzministers stehen. Wie aus obigen erhellt, will der Gesetzentwurf den Aktiengesellschaften, welchen die Zahlung der Vermögenssteuer schwer fällt, die Entrichtung derselben erleichtern und somit liegt ihm eine andere Absicht zu Grunde als dem s. Zt. angekündigten Plane einer **zwangsweisen** Einziehung der Aktien.

Ergänzungsliste der Waren welche bei der Ausfuhr ermässigten Gewerbesteuersatz genießen.

Die in den „Górnoślaskie Wiadomości Gospodarcze“ Nr. 2 d. Js. veröffentlichte Liste der Waren, deren Ausfuhr durch Herabsetzung der Gewerbesteuer vom Umsatz ins Ausland von $2\frac{1}{2}$ auf 1 Prozent begünstigt ist, wird im Sinne des Rundschreibens des Finanzministers Nr. 99 vom 20. März d. J. durch folgende Position zu ergänzen sein:

Warenbezeichnung	Zolltarif:
	Posit. Pkt.
1. Erdwachs	52 5
2. Grubenholz, Telegraphenstangen und Papierholz m. Ausnahme solcher aus Eschenholz	58 1d c
3. Jedwedes Holz behauen u. gesägt mit Ausnahme von Eichenholz	58 1d, c
4. Furniere	58 3
5. Dauben	59 5
6. Dikten	61 16
7. Alaun kristal.	101 1

8. Abfälle von gehechelter Wolle 181 1

Gibige Ermässigungen gelten für Umsätze welche nach dem 1. März d. Js. getätigt wurden.

Gewerbescheine für Bankagenturen.

Das Gesetz vom 14. Mai 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 412) rechnet die Anstalten für kurzfristigen Kredit (Banken und ihre Zweigniederlassungen) zur Kategorie I der Handelsunternehmen, wenn das Stammkapital dieser Anstalten 13.659 Goldfranken übersteigt (Teil II der Beilage zu Art. 23 des Gesetzes Abs. III erste Kategorie Zahl 1, sowie Abs. 10 des § 5 der Verordnung des Finanzministers vom 18. Dezember 1923 Dz. U. R. P. Nr. 134, Pos. 1112).

Manche Anstalten für kurzfristigen Kredit haben ausser Zweigniederlassungen, welche selbständig alle im Bereich der Banktätigkeit vorkommenden Geschäfte betreiben, auch sogen. Agenturen.

Diese Agenturen stellen keine selbständigen Verwaltungskörper vor, da sie keine Kreditgeschäfte vornehmen und in vollkommener Abhängigkeit von ihrem Stammhaus bloss Nebenfunktionen ausüben, indem sie ihre Tätigkeit auf die Einziehung vom Wechseln, Annahme von Zahlungen, Auszahlung von Geldbeträgen über Auftrag ihres Stammhauses, Einziehung von Auskünften u. a. m. beschränken.

Die Agenturen führen keine eigenen Handelsbücher, vielmehr werden alle von ihnen vorgenommenen Umsätze durch die Bücher des Stammhauses geführt.

Mit Rücksicht darauf, dass der Preis eines Gewerbescheines I. Kategorie für Handelsunternehmen im Verhältnis zum obenbezeichneten Tätigkeitsbereiche der Bankagenturen eine zu hohe Steuerbefastung darstellt, hat das Finanzministerium mit Rundschreiben vom 2. März d. J. gestattet, dass Bankagenturen, welche obigen Bedingungen entsprechen, für das laufende Jahr bloss Gewerbescheine II. Kategorie einlösen.

Es wird bemerkt, dass diese Bestimmungen auf Bankagenturen, welche für das Jahr 1925 Gewerbescheine I. Kategorie erworben haben, keine Anwendung finden.

Das Salzmonopol und der Bezug denaturiert. Salzes zu Gewerbebezwecken.

Durch Verordnung des Staatspräsidenten vom 30. Dezember 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 117. poz. 143) wurde das Salzmonopol eingeführt, welches Kauf und Verkauf, sowie Aus- und Einfuhr von Speisesalz umfasst. Die Oberleitung des Monopols hat der Finanzminister,

ihm untersteht unmittelbar das Salzverkaufsbüro (Biuro sprzedaży soli) in Warszawa, welchem der Alleinverkauf von Salz im Inlande obliegt. Laut Ausführungsverordnung des Finanzministers vom 19. II. d. J. (Dz. U. P. Nr. 19, poz. 142) ist der Grosshandel mit Salz von einer Konzession abhängig, welche von den Finanzkammern bzw. der Finanzabteilung der Schlesischen Wojewodschaft erteilt wird. Der Kleinhandel mit Salz ist nicht konzessionspflichtig. Aus dem Ausland eingeführtes Salz unterliegt ausser einer evtl. Verzollung (von Tafelsalz in Packungen unter 2 kg 15.— zł. für je 100 kg) einer Monopolaufgabe im Betrage von 20 zł. für je 100 kg Sudsalz bzw. 18 zł. für je 100 kg Steinsalz. Der Verkaufspreis von Salz an Grosshändler in welchem bereits der Gewinn des Staates enthalten ist, beträgt für je 100 kg franko Waggon Saline bzw. Bergwerk ohne Verpackung

a) Sudsalz aus Wieliczka	25.— zł.
b) dto. anderes	20.— zł.
c) Steinsalz, gemahlen aus dem Bergwerk in Wapno	20.— zł.
d) dto. aus anderen Bergwerken	13.20 zł.
- Steinsalz (Abs. c) und d) in Stücken ist um je 2.— zł. billiger.

Der Verkaufspreis von Salz an Kleinhändler und der Verkaufspreis an Konsumenten wird von den einzelnen Finanzkammern bzw. der Finanzabteilung der Wojewodschaft Schlesien unter Berücksichtigung der örtlichen Verhältnisse festgestellt werden.

Zu gewerblichen, sowie landwirtschaftlichen Zwecken wird denaturiertes Salz zu bedeutend ermässigten Preisen abgegeben u. zw. 38 zł. für die Tonne (1000 kg) franko Waggon Bergwerk (Wieliczka oder Bochnia) zuzüglich Denaturierungskosten.

Gemäss Instruktion des Finanzministers vom 27. Februar d. J. ist das Gesuch um Zuteilung von Salz zu gewerblichen Zwecken an das zuständige Akzisen- und Monopolamt zu richten. Das Gesuch hat zu enthalten:

- die Firma des Antragstellers.
- den Zweck, zu welchem das Salz verwendet werden soll.
- die genaue Bedarfsmenge und deren Berechnung.
- die Zusätze, durch welche das Salz denaturiert werden soll.
- wo das Salz gelagert werden wird; es muss dies nämlich in einem besonderen Lager geschehen, an welchem man im Bedarfsfalle behördlichen Verschluss anbringen kann.
- die Erklärung, sich den Vorschriften der Finanzbehörde betr. Kontrolle des Salzbezugs und-verbrauchs zu unterwerfen.

Das Gesuch muss von der zuständigen Gewerbebehörde I. Instanz bescheinigt sein.

Änderung der Steuerbestimmungen in der Verordnung über Goldbilanzen

In Ausführung der Resolution der Finanzkommission des Sejm vom 27. II. d. J. (siehe Górnośląskie Wiadomości Gospodarcze Nr. 6 vom 15. III. d. J.) hat die Regierung einen Gesetzentwurf über die Abänderung der §§ 36, 37 und 40 der Verordnung des Staatspräsidenten über Goldbilanzen ausgearbeitet. Der Entwurf soll die Steuerwirkungen für das fiktive Einkommen, das sich aus der Gegenüberstellung der Anfangs- und Endbestände ergibt, mildern. Bei den auf Goldfranken umgerechneten Bilanzen wurde als Ausgangspunkt die auf Goldfranken nach dem Kurse des ersten Tages des Operationsjahres bzw. Durchschnittskurse des 1. Monats umgerechnete Eröffnungsbilanz angenommen. Die damalige Umrechnung der Bestände auf den gemischten Konten entsprach nicht dem wirklichen Wert der Bestände nach den tatsächlichen Einkaufskosten, während nach den Valorisierungsvorschriften am Schlussstage der Bilanz die Bestände dem wirklichen Werte entsprechen sollten.

Wenn nach dem Entwürfe für den Tag vor Eröffnung der Goldbilanz eine Goldfrankensteuerbilanz aufgestellt wurde, so können ohne Entstehung einer Einkommensteuerpflichtigkeit die Bestände auf den gemischten Konten in die Goldbilanz mit einem höheren Werte als in die Steuerschlussbilanz eingesetzt werden, und zwar um den Unterschied zwischen dem wirklichen Wert der Bestände am Tage der Steuereröffnungsbilanz berechnet nach den Einkaufspreisen (Selbstkosten) und dem in die Steuereröffnungsbilanz damals eingesetzten.

Sofern nicht auf diese Weise die Wertdifferenz der Bestände am Tage der Steuereröffnungsbilanz festgestellt wird, darf die Neubewertung die der Steuerschlussbilanz um nicht mehr als 20 Prozent überschreiten.

Wenn die Steuerschlussbilanz nicht in Goldfranken, sondern in Papiermark aufgestellt wurde, so dürfen die Bestände der gemischten Konten mit einem Betrage bewertet werden, welcher sich aus ihrer Schätzung ergibt, jedoch nicht über Einkaufspreis oder Selbstkosten hinaus, und wenn dieser Preis den Marktpreis am Bilanzstage übersteigt und nicht darüber hinaus.

Ausländische Valuten sowie Guthaben und Forderungen in diesen dürfen ebenfalls ohne Steuerpflichtigkeit mit einem Betrage angesetzt werden, welcher den Durchschnittskurs vom Eröffnungstage der Goldbilanz nicht übersteigt.

Da der Unterschied in der Bewertung der Sacheinlagen im Sinne des § 5 Abs. 4. der Ver-

ordnung des Staatspräsidenten über Goldbilansen und ihrem tatsächlichen Werte durch die Valutaentwertung und Schwankungen in ihrer Kaufkraft verursacht wurden, bestimmt der Gesetzentwurf, dass bei Vergrößerung des Stammkapitals um die in den §§ 3 und 4 der Verordnung des Staatspräsidenten genannten Beträge, die Emissionssteuer nicht erhoben wurde, wogegen die Börsensteuer nach den allgemeinen Bestimmungen in Geltung bleibt.

Verkaufspreise für Sprit und Monopolschnäpse.

Die Direktion des staatl. Spiritusmonopols hat folgende Preise mit Gültigkeit ab 15. 3. d. J. aufgestellt: I. Für 100-proz. Monopolsprit a 100 Liter:

a) gereinigt zur Erzeugung reiner Schnäpse („Czysta“) — 567 zł.

b) gereinigt zur Erzeugung anderer Schnäpse, Liköre usw., sowie zur Verstärkung von Weinen und Säften — 644 zł.

c) gereinigt zu Haushalts-, Hausheil- u. Lehrzwecken, zur Erzeugung von Konfitüren und dergl. von Nahrungsmitteln in Gefässen des Abnehmers — 730 zł.

d) gereinigt für Apotheken und Spitäler — 567 zł.

e) gereinigt zur Erzeugung von Parfums und aller Art kosmetischer Präparate sowie Essenzen — 200 zł.

f) zur Aethererzeugung — 75 zł.

g) zur Essigerzeugung — 65 zł.

h) ungereinigt zur Erzeugung von Kunstseide — 48 zł.

i) zur Erzeugung synthetischer Heilmittel zur Seifenerzeugung sowie zu anderen nicht-bezeichneten Industriezwecken — 105 zł.

j) doppelt gereinigt und filtriert 15 zł. Aufschlag.

II. Für Spiritus denaturiert 92° a 100 Liter — 55 zł.

Spiritus, denaturiert 95° a 100 Liter 57 zł.

III. Für Monopolschnäpse incl. Flasche

a) 45° im Grosshandel — 3,05 zł.

im Kleinhandel — 3,50 zł.

b) 40° im Grosshandel — 2,73 zł.

im Kleinhandel — 3,14 zł.

Der Kleinhandelspreis reiner Schnäpse aus privaten Fabriken darf den Monopoldetailpreis nicht mehr als um 10 Prozent überschreiten.

IV. Für Sprit zu Hausheilzwecken für je 1 Liter incl. Flasche:

a) 92° im Grosshandel — 6,50 zł.

im Kleinhandel — 7,25.

b) 95° im Grosshandel — 6,71 zł.

im Kleinhandel 7,50 zł.

Die Gewerbesteuer von Tabakgrosshandelsstellen.

Durch Rundschreiben vom 28. Februar d. J. hat das Finanzministerium verfügt, dass der Umsatz der Tabakgrosshandelsstellen in der Gesamthöhe der vom Finanzministerium bestimmten Provision anzunehmen sei ohne Abzug des den Kleinhandelsstellen gewährten Rabatts.

Verkehrswesen

Änderungen der Benennungen der Stationen u. Kohlenversandstationen im Bezirke der Staatseisenbahndirektion in Katowice.

Ab 1. April d. J. wird die Benennung der Station „Wirek“ in „Wirek Nowowiejski“ umgeändert.

Von demselben Tage ab werden die nachstehenden Kohlenversandstationen umgeändert:

„Antonsglück Kopahnia“ in: „Szczęście Antoniego Kopahnia“:

als neue Kohlenversandstation wird die Koksanstalt „Koksownia Emma“ eröffnet.

Die Abfertigungsbefugnisse der Kohlenversandstation „Kosztowy“ werden auch auf die Abfertigung von Waggonladungen, die sowohl

für den Empfang als auch für den Versand der Unternehmungen, welche eigene Anschlussgeleise besitzen, erweitert.

Die Kohlenversandstation „Florentyna Kopahnia“ (Reden Szyb) wird zwecks Empfang und Versand von Waggonladungen für Güter aller Art, welche an die Grube Florentyna (Reden Szyb) adressiert oder aufgegeben sind, erweitert.

Direkte Tarife des polnisch-rumänischen Eisenbahn-Verbandes.

Infolge unvorhergesehener Schwierigkeiten wird der Nachtrag II zum Tarif Teil II., Heft 3 des polnisch-rumänischen Eisenbahn-Verbandes erst in den nächsten Tagen erscheinen — jedoch wahrscheinlich erst mit Gültigkeit ab 1. April 1925.

Zollwesen

Der österreichische Zolltarif.

Infolge zahlreicher Anfragen betreffs Auskunft über Zollsätze im Oesterreichischen Zolltarif werden nachstehende Waren, welche als

Exportartikel für diesen Bezirk grössere Bedeutung haben samt dem in Oesterreich gültigen Zoll und der Höhe der Umsatzsteuer bei der Zolleinfuhr angeführt.

Pos.	Warenbenennung	Zollsatz in Kronen		Prozentsatz der Waren- umsatzsteuer bei der Einfuhr
		allgemein	vertrags- mässig	
		für 100 kg		
108	Steinkoklen und Braunkohlen, Torf u. Torfkohlen. Koks und alle daraus hergestellten festen künstlichen Brennstoffe	frei	—	Stein- u. Braunkohlen 3,6 Torf- und Torfkohlen; 2, Künstliche Brennstoffe 2,6
129	Steinkohlenteer:			
	a) roh	frei	—	Roh 0*
	b) entwässert	— 50	—	Entwässert 4,5*
	Steinkohlenteerpech			Steinkohlenteerpech 4,5
130	Steinkohlenteeröle:			
	a) mit einer Dichte von 950° oder darunter; Tetralin und ähnliche	4,50	—	2 **
	b) mit einer Dichte über 950°	— 50	—	4,5
368	Eisen und Stahl in Stäben auch geschmiedet:			Rohrrippen 6*
	a) roh	2,50	—	Andere 6
	b) bearbeitet, auch kaltgewalztes Bandeisen	8,00	—	
	Anmerkung: Flacheisen von nicht mehr als 25 cm Breite ist dieser Nummer zu verzollen.			
369	Bleche und Platten:			
	a) roh, nicht entzündert (Schwarzblech) in der Stärke:			
	1. von 2 mm oder mehr	4,00	—	6
	2. unter 2 mm bis 1 mm	7,00	—	6
	3. unter 1 mm bis ausschl. 0,3 mm	8,00	—	6
	4. von 0,3 mm und darunter	9,00	—	0*
	b) entzündert (dekapiert) auch nachgewalzt (dressiert), in der Stärke:			
	1. von 1 mm oder mehr	8,00	—	6
	2. unter 1 mm bis ausschl. 0,3 mm	9,00	—	6
	3. von 0,3 mm oder darunter	11,00	—	2*
	c) bearbeitet:			
	1. von 1 mm oder mehr	10,00	—	6
	2. unter 1 mm bis ausschl. 0,3 mm	13,00	—	6
	3. von 0,3 mm oder darunter	15,00	—	2*
	Anmerkung: Bleche mit abgepassten Mustern sind als Blechware zu verzollen.			
370	Bleche u. Platten gebogen, vertieft, zugeschnitten, durchschlagen, gelocht, unterliegen einem Zuschlage zum Zoll für die betreffenden Bleche und Platten, und zwar:			6
	a) gebogen, vertieft von	2,00	—	
	b) anders als rechtwinklig zugeschnitten von	3,00	—	
	c) durchschlagen, gelocht von	3,50	—	
371	Draht, gewalzt oder gezogen:			7
	a) roh, auch gegläht, in der Stärke:			
	1. von 1,5 mm oder mehr	7,00	—	
	2. unter 1,5 mm bis 0,5 mm	9,00	—	
	3. unter 0,5 mm	11,00	—	
	Anmerkung: Walzdraht für Drahtziehereien und Stahlwalzdraht für Schirmschienen- und Niederfedernerzeugung auf Erlaubnischein	3 00	—	
	b) bearbeitet, in der Stärke:			
	1. von 1,5 mm oder mehr	9,00	—	
	2. unter 1,5 mm bis 0,5 mm	11 00	—	
	3. unter 0,5 mm	13,00	—	

Pos.	Warenbenennung	Zollsatz in Kronen		Prozentsatz der Waren- umsatzsteuer bei der Einfuhr
		allgemein	vertrags- mässig	
		für 100 kg		
	Eisenwaren:			
373	Stahlsand, Scheuerspäne	7.00	—	Stahlsand . . . . . 2* Scheuerspäne 5
374	Walzen aus nicht schmiedbarem Guss:			5*
	a) roh	8.50	6.00	
	b) bearbeitet	18.00	18.00	
375	Röhren und Röhrenverbindungsstücke aus nicht schmiedbarem Guss	frei	frei	5
376	Röhren aus Schmiedeeisen, nahtlos oder ge- schweisst, auch gezogen, auch mit Gewinden oder Muffen (ausgenommen geschweisste Rohre der Nr. 377), Wellrohre			
	a) Präzisionsstahlrohre	25.00	14.00	3*
	b) andere:			
	1. roh, auch mit Asphalt, Teer oder Jute überzogen	11.00	frei	0*
	2. weiter bearbeitet	15.00	frei	3*
	Anmerkung: Nach 376 b werden auch Rohrmaste für Bahn- u. Beleuchtungszwecke aus abgesetzt gewalzten (sich verjungen- den) Röhren verzollt, auch wenn sie ausser dem Anstrich mit Lochungen und aufgezogenen Schutzringen versehen sind.			
377	Röhren aus Platten und Blechen, genietet, gelötet oder gefalzt, geschweisste Rohre mit einer lichten Weite von 350 mm bis 1000 mm:			
	a) roh oder gewöhnlich bearbeitet	15.00	—	5,5
	b) andere	19.00	—	
	Anmerkung: Geschweisste Röhre mit einer Wandstärke von 16 mm und darüber für öffentliche Wasserkraftwerke	frei	—	
378	Schlangenhöhren, Röhrenverbindungsstücke (Fit- tings) und Flauschen aus schmiedbarem Eisen:			5
	a) roh oder gewöhnlich bearbeitet	22.00	—	
	b) andere	26.00	—	
379	Bauteile aus Eisen (Eisenkonstruktionen), fertige oder fertig gearbeitete Bestandteile von solchen, gewöhnlich bearbeitet	15.00	—	5*
380	Eiserne Fässer, Kesselschmiedwaren (mit Ausnahme der zu Kl. XXXVI gehörigen):			Fässer . . . . . 5 Andere 4
	a) roh oder gewöhnlich bearbeitet	20.00	—	
	b) andere	25.00	—	
381	Blechwaren:			
	a) aus Blech in der Stärke von 2 mm oder mehr:			
	1. roh oder gewöhnlich bearbeitet	14.00	—	
	2. andere	18.00	—	
	b) aus Blech in der Stärke unter 2 mm:			
	1. roh, auch gescheuert, grob angestrichen, entzundert, (dekapiert) oder nachgewalzt (dressiert)	24.00	—	
	2. in anderer Weise gewöhnlich bearbeitet, auch verzinkt, verzinkt, verbleit	50.00	—	Aus rohem Schwarz- blech 5,5
	Tisch-, Haus-, Küchengeräte, Emballagen	—	45.00	Emballagen 5,5
	3. sonst fein bearbeitet, wie mit anderen un- edlen Metallen überzogen oder poliert, mit eingepressten oder gestanzten Mustern, emailliert, fein angestrichen, lackiert, be- malt, bedruckt	80.00	—	Andere 7
	a) Tisch-, Haus-, Küchengerät, Email- geschirr	—	66.50	
	b) Emballagen	—	70.00	

Pos.	Warenbenennung	Zollsatz in Kronen		Prozentsatz der Waren- umsatzsteuer bei der Einfuhr
		allgemein	vertrags- mässig	
		fur 100 kg		
382	Schienen, Eisenbahnschwellen	4.50	3.00	Schienen 5
383	Schienenbefestiguogsmittel: Laschen, Keile, Schienennägel, Unterlagsplatten, Fixierungsringe usw. (mit Ausnahme von Schrauben, Schraubenbolzen und -muttern) Schienenstühle	7 00	—	Schwellen 6
384	Eisenbahnachsen und -radeisen, Eisenbahnräder und radsätze	14.00	14 00	5

Zur Orientierung bemerken wir, dass die Höhe der bei der Einfuhr zu entrichtenden Warenumsatzsteuer aus dem Tarife (Seite 4) zu ersehen ist. Der angeführte Prozentsatz wird berechnet vom Fakturenpreis des ausländischen Lieferanten oder von dem in der Werterklärung angegebenen Werte der eingeführten Ware. Wird der Fakturenpreis oder der erklärte Wert von der Zollbehörde als zu niedrig erachtet oder liegt bei der Zollabfertigung eine Faktura oder Werterklärung nicht vor, so ist der Steuerermittlung der „gemeine Wert“ der eingeführten Waren zugrunde zu legen.

Die mit versehenen Sätze sind nicht der Phasenpauschalierung unterworfen, das hessit bei jeder Weiterveräusserung dieser Waren (mit Ausnahme des Verkaufes des Importeurs an den Wiederverkäufer) ist die allgemeine Warenumsatzsteuer anzurechnen.

Zollerleichterungen für Holzbearbeitungsmaschinen.

Die Verordnung über Zollerleichterungen vom 12. 12. 24. (Dziennik Ustaw, 108-24. Pos. 977) sieht Zollerleichterungen für nicht im Inlande hergestellte Holzbearbeitungsmaschinen vor, die unter Zoltarifposition 167, Punkt 12 c fallen.

Einfache Holzbearbeitungsmaschinen mit Holzbestandteilen, Tischlerwerkstätten und die im Zoltarif unter Position 167 p. 12a. und b. verzeichnet sind, haben keinen Anspruch auf Zollerleichterungen, ebenfalls die im Inlande hergestellten Holzbearbeitungsmaschinen, wenn auch sie der Verzollung nach Zoltarifposition 167, P. 12c unterliegen.

Da die Herstellung von Holzbearbeitungsmaschinen genügend entwickelt ist (12 Fabriken, darunter als die wichtigsten: Unia, früher Blumwe und Sohn in Bydgoszcz; H. Berndt u. Co. in Łódź und „Poreba“ in Poreba), darum können nur wenige Arten von Maschinen von den Zollerleichterungen Gebrauch machen, hierzu gehören z. B.: Maschinen zur Herstellung von Zündhölzern, Bürsten, Fässern, Fourrieren, Schusterleisten und dergleichen komplizierte Maschinen.

Es wird hierbei geraten, keine Einkäufe im Auslande zu tätigen, ohne sich zuvor über die Zollerleichterung vergewissert zu haben. Sind die Voraussetzungen für den Einkauf einer Maschine im Auslande gegeben, dann empfiehlt es sich eine Rechnung pro forma und Zeichnungen einzufordern, um daraufhin eine Eingabe an das Industrie- und Handelsministerium um Gewährung der Zollerleichterung zu richten. Falls es sich herausstellt, dass die Maschine im Inlande hergestellt wird und demnach kein Anspruch auf Zollerleichterung erhoben werden kann, so wird hiervon der Gesuchsteller binnen 2 bis 3 Wochen benachrichtigt.

Transmissionen (Vorgelege oder Deckenvorgelege), die mit den Maschinen bezogen werden, haben keinen Anspruch auf Zollerleichterung, daher ist es angebracht, keine Transmissionen im Auslande zu kaufen.

Das Gesuch um Zollerleichterungen ist im Sinne der Vorschriften vom 1. 8. 24. einzureichen, und zwar: das Gesuch in 2 Exemplaren muss das Verzeichnis der aus dem Auslande zu beziehenden Maschinen mit Angabe des Gewichts einer jeden Maschine und des Zollamts, welches die Zollabfertigung vornehmen wird, enthalten. Dem Gesuch sind beizufügen: Rechnung und Zeichnungen. Die Gesuche sind an das Industrie- und Handelsministerium zu richten.

(Siehe „G. W. G.“ No. 1 vom abgelaufenen Jahre).

Gesetzentwürfe

Gesetzentwurf über die Rechtsverhältnisse der Handelsagenten.

Schluss.

In Verbindung damit legt jedoch der Gesetzentwurf dem Agenten die Verpflichtungen grösserer Sorgfalt auf; denn abgesehen von der einem guten Kaufmann obliegenden Sorgfalt hat er überhaupt den Vorteil des Auftraggebers zu wahren. Er hat ihn daher von allem in Kenntnis zu setzen, was auf das Gedeihen des Geschäftes Einfluss haben könnte, hat ihm seine Wahrnehmungen über Geschäftskonjunkturen, der Zahlungsfähigkeit des Abnehmers usw. mitzuteilen. Ueberdies haftet der Handelsagent für Verschulden seiner Leute und anderer Personen, deren er sich bei Ausübung seiner Tätigkeit bedient.

Die Rechte des Handelsagenten umschreibt der Gesetzentwurf in nachstehender Weise:

Art. 3. Der Handelsagent kann nur dann Geschäftsabschlüsse im Namen und auf Rechnung des Auftraggebers tätigen, wenn er hierzu bevollmächtigt ist.

Wenn der Handelsagent, welcher nur zur Vermittlung bei Geschäftsabschlüssen beauftragt wurde, mit einem Dritten ein Geschäft im Namen des Auftraggebers abgeschlossen hat, so wird angenommen, dass der Auftraggeber das Geschäft genehmigt hat, sofern letzterer nach Empfang der Benachrichtigung vom Geschäftsabschluss nicht unverzüglich dem Dritten gegenüber erklärt, dass er das Geschäft ablehne.

Art. 4. Der Handelsagent kann nur dann für den Auftraggeber Zahlungen in Empfang nehmen, wenn er hierzu bevollmächtigt ist.

Wenn die Vollmacht die Berechtigung zur Entgegennahme von Zahlungen verleiht, so wird angenommen, dass der Handelsagent zur Entgegennahme derjenigen Zahlungen berechtigt ist, welche den vereinbarten Bedingungen entsprechen. Sie wird jedoch nicht auf das Recht zur Abänderung der beim Geschäftsabschluss vereinbarten Zahlungsbedingungen, insbesondere auch nicht auf den Abschluss von Vergleichs- oder die Bewilligung von Preisnachlässen ausgedehnt.

Wenn der Handelsagent als Reisender tätig ist, so wird angenommen, dass er zur Einziehung des Kaufpreises aus den durch ihn abgeschlossenen Verkäufen und zur Bewilligung von Zahlungsaufschüben berechtigt ist.

Die Benachrichtigung über Warenmängel, die Erklärung, dass die Ware zur Verfügung gestellt wird, sowie andere Erklärungen, durch welche die Abnehmer ihre Rechte wahren, können ebenfalls dem Handelsagenten gegenüber abgegeben werden.

Der Handelsagent, welcher laut Vorschrift des vorhergehenden Absatzes vom Abnehmer die Benachrichtigung über Mängel der ihm vom Auftraggeber von auswärts übersandten Ware erhalten hat, kann nach den geltenden

Rechtsnormen die Feststellung des Zustandes der Ware durch Sachverständige fordern; das Verfügungsrecht über die Ware, sofern es deren Beschaffenheit nicht dringend erfordert, steht ihm im Zweifel nicht zu.

Beschränkungen der Vollmacht des Handelsagenten haben einem Dritten gegenüber nur dann Bedeutung, wenn sie letzterem bekannt waren oder bekannt sein mussten.

Die Ausnahmenvorschrift, welche vom Rechtsgrundsatz abweicht, dass eine Person, welche einer anderen keine Vollmacht erteilt hat, auch nicht verpflichtet ist, auf die Nachricht, dass der andere in ihrem Namen eine Abmachung getroffen hat, irgendwie zu reagieren, wird in den Begründungen des Gesetzentwurfes damit erklärt, dass es billig sei, dem Auftraggeber, welcher sich Vermittler bedient, die Last aufzulegen, den Sachverhalt entsprechend aufzuklären. Der Entwurf untersagt dem Handelsagenten die Annahme von Belohnungen, es sei denn, dass bei gewissen Geschäften abweichende Gebräuche bestehen. (z. B. wenn er vom Abnehmer eine besondere Gratifikation für seine Bemühungen um die Beschleunigung der Absendung der Ware erhält usw.). Die Provisionsfrage des Agenten regeln insbesondere die Artikel 6 bis 14.

Art. 6. Dem Handelsagenten gebührt für jedes durch ihn zum Abschluss gebrachte Geschäft eine Provision.

Der Anspruch auf die Provision wird, falls nicht anders vereinbart wurde mit dem Zeitpunkt des Geschäftsabschlusses erworben. Bei Verkaufsgeschäften wird im Zweifel angenommen, dass der Anspruch mit dem oben angegebenen Zeitpunkt erworben wurde, wenn der Auftraggeber Bezahlung erhalten hat, und zwar nur im Verhältnis zum bezahlten Betrage.

Wenn die Ausführung eines Geschäftes, welches der Handelsagent abgeschlossen bzw. bei dessen Abschluss er vermittelt hat oder die Gegenleistung des Dritten, mit dem das Geschäft abgeschlossen wurde, infolge Verhaltens des Auftraggebers, ganz oder teilweise nicht erfolgte, so kann der Handelsagent die volle Provision fordern, es sei denn, dass wichtige Gründe auf seiten des Dritten das Verhalten des Auftraggebers rechtfertigen.

Sofern für gewisse Geschäftsarten nicht andere Gebräuche bestehen, wird der Anspruch auf Provision durch die blosse Benennung des Dritten nicht erworben.

Art. 7. Dem Handelsagenten gebührt im Zweifel die Provision auch für solche Geschäfte, welche während der Dauer des Vertragsverhältnisses ohne seine direkte Mitwirkung zwischen den ihm zugesprochenen oder von

ihm erworbenen Kunden und seinem Auftraggeber zum Abschluss gelangten.

Art. 8. Wenn der Handelsagent für einen gewissen Bezirk als alleiniger Vertreter des Auftraggebers angestellt ist, so gebührt ihm im Zweifel die Provision auch für solche Geschäfte, welche ohne seine Mitwirkung während der Dauer des Vertragsverhältnisses zwischen dem Auftraggeber, oder zu dessen Gunsten u. den zum Bezirk des Handelsagenten gehörigen Kunden zum Abschluss gelangten.

Diese Vorschrift ist entsprechend anzuwenden, wenn der Handelsagent für einen gewissen Kundenkreis als alleiniger Vertreter angestellt war.

Art. 9. Für Geschäfte, welche nach Beendigung des Vertragsverhältnisses zum Abschluss gelangten, gebührt dem Handelsagent nur dann eine Provision, wenn das Geschäft durch ihn eingeleitet und in der Weise vorbereitet wurde, dass deren Abschluss hauptsächlich seiner Tätigkeit zuzuschreiben ist.

Wenn nach dieser Bestimmung der Anspruch auf Provision mehreren Handelsagenten zusteht, so ist dieselbe unter ihnen nach Billigkeitsgrundsätzen im Verhältnis ihrer Tätigkeit zu verteilen.

Art. 10. Wenn der Handelsagent entgegen den Bestimmungen des Vertrages vom Auftraggeber am Provisionsverdienste in der vertraglichen oder nach den vertraglichen Bestimmungen zu erwartenden Höhe, behindert wird, so steht ihm eine entsprechende Entschädigung zu.

Dasselbe gilt, wenn die Behinderung dadurch entstanden ist, dass der Auftraggeber während des Vertragsverhältnisses sein Geschäft veräußerte, oder den Vertrieb der Waren einem gemeinsamen Verkaufsbüro (Kartell) übertragen hat.

Art. 11. Die Höhe der Provision richtet sich, wenn nichts anderes vereinbart wurde, nach den Sätzen, welche für die betreffende Art des Geschäftes im Wohnorte des Handelsagenten üblich sind.

Preisermässigungen, welche der Auftraggeber dem Dritten gewährt, können bei der Berechnung der Provision, sofern für die betreffende Art des Geschäftes keine abweichenden Gebräuche bestehen, nur dann in Abzug gebracht werden, wenn sie bei dem Geschäftsabschluss vereinbart wurden.

Art. 12. Der Handelsagent kann nicht die Vergütung der allgemeinen Unkosten und Auslagen fordern, welche durch die Ausübung des Gewerbes entstanden sind.

Der Auftraggeber muss ihm dagegen, sofern keine andere Vereinbarung oder abweichende Gebräuche bestehen, die für Porto, Telegramme, Telefongespräche, Musterkoffer sowie besondere Barauslagen wie-

dererstatte, welche er in Ausführung des ihm vom Auftraggeber erteilten Auftrages machen musste.

Art. 13. Der Anspruch auf Provision wird an dem Tage fällig, an welchem laut Vereinbarung oder Gesetz, die Abrechnung erfolgen sollte.

Art. 14. Die Abrechnung der Provisionsansprüche ist am Schlusse eines jeden Kalendervierteljahres durchzuführen, — wenn jedoch das Vertragsverhältnis vor dem Ablauf des Kalendervierteljahres aufgelöst wird, im Laufe eines Monats nach unbedingter Erwerbung des Anspruches.

Der Handelsagent kann einen Vorschuss in Höhe seiner unbedingt erworbenen Provision ansprechen und seiner Barauslagen fordern.

In der Begründung führt der Gesetzgeber an, dass die Verweigerung eines Vorschusses seitens des Auftraggebers eine Verletzung wesentlicher Vertragsbestimmungen darstellt und einen Grund zur Auflösung des Vertragsverhältnisses bilden kann. In Erweiterung der Bestimmungen des § 91 des deutschen H. G. B. sichert der Gesetzentwurf durch Einzelbestimmungen die Interessen des Agenten, soweit es sich um sein Recht handelt, Auszüge aus dem Handelsbüchern zu verlangen und in dieselben Einsicht zu nehmen in Bezug auf die Geschäfte, für welche ihm eine Revision zusteht. Soweit die Entlohnung des Agenten vertragsgemäss in einem Gewinnanteile an allen oder bestimmten Geschäften besteht, oder soweit der Gewinn für die Höhe der Entschädigung massgebend ist, findet die Abrechnung auf Grund der Jahresbilanz statt. Zwecks Überprüfung der Richtigkeit der Bilanz kann der Agent von Auftraggebern Einsicht in die Geschäftsbücher verlangen, Provisionsansprüche und solche auf Vergütung von Barauslagen verjähren innerhalb 3 Jahren. Ebenso wie das deutsche H. G. B. bestimmt der Gesetzentwurf, dass ein Agenturvertrag, welcher auf unbestimmte Zeit abgeschlossen wurde, gegen 6 wöchentliche Kündigung mit Quartalsende aufgelöst werden kann. Bei Naheliegenden wichtiger Gründe kann eine vorzeitige Auflösung des Vertragsverhältnisses erfolgen. In diesem Falle kann jedoch die Gegenpartei, soweit sie nicht deren Schuld trägt Schadenersatz fordern. Falls beide Teile die vorzeitige Auflösung verschuldet haben, entscheidet der Richter nach freiem Ermessen, ob und in welcher Höhe Ersatz zu leisten ist. Hervorzuheben ist hierbei Artikel 24, welcher eine Sonderbestimmung enthält.

Art. 24. Wenn der Auftraggeber des Vertragsverhältnisses mit dem Handelsagenten, welcher sich ausschliesslich oder vorwiegend mit Kundenwerbung befasste, vorzeitig auflöst, ohne dass der Handelsagent durch ein anstössiges Verhalten zur vorzeitigen Auflösung oder Kündigung des Vertragsverhältnisses hinreichenden Grund gegeben hätte, so gebührt dem Handelsagenten eine entsprechende Entschädi-

zung falls der Auftragsgeber oder sein Rechtsnachfolger aus den Handelsbeziehungen mit der erworbenen Kundschaft Vorteile zog, welche über die Auflösung des Vertragsverhältnisses hinausandauern.

Dieser Anspruch ist im Laufe von 3 Jahren geltend zu machen, widrigenfalls er verfällt.

Bei Abfassung dieses Artikels ging der Gesetzgeber von der Voraussetzung aus, dass der Handelsagent welcher eine zeitlang erfolgreich für den Auftraggeber tätig ist, dem Unternehmen ständige Kundschaft zuführt, welche eine Art Kapital der Firma bilden. Umso mehr aber der Handelsagent einem Unternehmen ständige Kundschaft zuführt, destomehr beschränkt er seinen eigenen Betätigungskreis und damit auch seine Erwerbsmöglichkeit, sofern er dazugehören sollte, für ein anderes Unternehmen zu arbeiten.

In Berücksichtigung der seinerzeit von Handelsagentenkreisen vertretenen Forderung enthält der Gesetzentwurf weiter die Bestimmung des

Art. 25. Ein Vertrag, durch welchen ein Handelsagent nach Ablauf des Vertragsverhältnisses in seiner Erwerbstätigkeit beschränkt wird, ist wirkungslos.

Laut Gesetzentwurf kann der Agentenvertrag die oben erwähnten Bestimmungen des Art. 10 Abs. 1, Art. 14 Abs. 2, Art. 15 betr. das Recht Auszüge aus den Handelsbüchern zu fordern, (nötigenfalls durch das Gericht) Art. 16 betr. das Recht der Einsichtnahme in die Handelsbücher, zur Bilanzprüfung bei Gewinnbeteiligung Art. 19, betr. Kündigungsstermine Art. 26 (siehe oben) sowie Art. 25 betr. Konkurrenzhandel zu ungunsten des Handelsagenten weder rechtlich unwirksam machen noch beschränken. Obwohl der Gesetzentwurf nur die Kodifizierung der Vorschriften über Handelsagenten, deren Vertragsverhältnis auf die Dauer berechnet ist, bezweckt, lässt er doch die Anwendung mancher Vorschriften auf Agenten zu, welche nur vorübergehend tätig sind, z. B. auf Vermittler bei Kauf und Verkauf von ländlichen und städtischen Grundstücken usw.

Hingegen finden die Vorschriften des Entwurfs keine Anwendung, im Falle des

Art. 29. Die Bestimmungen dieses Gesetzes finden keine Anwendung auf Vermittlungen bei Abschluss von Versicherungsverträgen, ferner auf die Rechtsbeziehungen zwischen Kaufleuten und Handelsgesellschaften, sowie auf die Rechtsverhältnisse der Handelsmakler.

Indem wir uns vorläufig auf obige auszugsweise Darstellung des Gesetzentwurfes beschränken, behalten wir uns vor, in einer der nächsten Nummern die Stellungnahme der Handelskammer hierzu zu bringen.

Die Vereinheitlichung des Aktienrechts

Nach den ursprünglichen Plänen im Vorjahre beabsichtigte die Regierung die Umifizierung des Aktienrechts auf Grund der Vollmachten des Staatspräsidenten zwecks Sanierung der Finanzen und Wirtschaft durchzuführen. Man ist jedoch später davon abgekommen, diese wichtige Frage im Verord-

nungswege zu lösen. Es hätte dies nämlich nur durch **provisorische** Vorschriften geschehen können und dadurch wäre die Stabilisierung der Wirtschaft keineswegs gefördert worden, sondern vielmehr in dem Rechtsverhältnissen der Aktiengesellschaften wäre Unübersichtlichkeit oder zumindest Unsicherheit entstanden. Gelang es doch nicht einmal im beschleunigten Tempo die grundsätzliche Frage zu lösen, an der hauptsächlich die Meinungen aneinandergerieten, u. zw. ob Konzessionierungs- oder Registrierungssystem. Da ferner die aktuellsten Fragen, welche ein unverzügliches Eingreifen der gesetzgebenden Gewalt erforderten, im Verordnungswege geregelt wurden z. B. die Fusion der Aktiengesellschaften und Gesellschaften m. b. H. sowie die Umwandlung der Aktiengesellschaften auf G. m. b. H., kam man zur Ansicht, dass der Regierungsentwurf den gesetzgebenden Körpern d. i. Sejm und Senat überwiesen werden sollte. Bekanntlich wird der Entwurf von der Kodifikationskommission ausgearbeitet; da aber in ihr die Wirtschaftskreise nicht vertreten sind, ist anzunehmen, dass vor Einbringung des Entwurfs die kompetenten Vertreter der Wirtschaft d. i. unter andern die Handelskammern gehört werden.

Besondere Bedeutung hat die Vereinheitlichung des Aktienrechts für das ehem. russische Teilgebiet, das keine speziellen Rechtsvorschriften über A. G. besitzt, von einzelnen ganz unzuverlässigen Artikeln des Handelsgesetzbuches abgesehen. Doch auch für die übrigen Gebietsteile hat die Sache erhebliche Bedeutung, da der Mangel einheitlicher Vorschriften die normale Entwicklung des Aktienwesens erschwert und die Bildung einheitlicher Gebräuche darin verhindert, was sich z. B. bei der Behandlung ausländischen Kapitals in inländischen A. G. besonders unangenehm fühlbar macht.

Zweifellos wird das künftige Aktiengesetz sich an die neuesten ausländischen Gesetze anlehnen und die dort gemachten Erfahrungen ausnützen. Soweit uns bekannt, kommen vor allem das schweizer und deutsche Aktienrecht des weiteren auch das belgische in Betracht. Da die Entscheidung über das auszunehmende System noch Gegenstand von Beratungen bildet, werden wir in nächster Zeit einige Fragen des Aktienrechts erörtern, welche mit Rücksicht auf die spezielle Wirtschaftslage in Polen eine spezielle Behandlung erfordern.

Bericht der Handelskammer.

Bericht der Handelskammer über die Wirtschaftslage im Monat Januar laufenden Jahres.

Während im vorig. Jahre die Lage der Kohlenindustrie im allgemeinen sich besser gestaltete, als die Lage der Eisenindustrie, im Januar und Februar d. J. vollzog sich eine Aenderung zum Nachteile der erstgenannten Industrie. Im Januar erreichte zwar die **Kohlenproduktion** 2 071 721 t gegenüber 2 007 712 t im Dezember, das Anwachsen der **monatlichen** Förderung widerspiegelt sich aber nicht in einer Vergrößerung der täglichen Förderleistung. Im Dezember betrug nämlich bei 23 Arbeitstagen die tägliche Förderung durchschnittl. 87 292 t, im Januar dagegen bei 25 Arbeitstagen nur 82 869 t. Der Selbstverbrauch der Gruben verringerte sich unwesentlich, dagegen senkte sich die Zuteilung der Deputatskohle von 61 468 t auf 48 627 t, was u. a. im Zusammenhange mit der Verringerung der Arbeiterzahl steht; denn d. Gesamtzahl der Belegschaft ist von 98 270 im Dezember auf 97 575 Personen im Januar gesunken. Infolge des ungünstigen Verlaufes der Kohlensaison, was auf die milde Witterung zurückzuführen ist, verringerte sich sehr stark der Absatz nach dem inländischen Markte. Da die Kohlenlieferungen für die Staatseisenbahn im Januar nur im geringen Masse gegenüber Dezember einen Rückgang erfahren haben, ist das Sinken des Absatzes nach dem übrigen Polen hauptsächlich dem zusammengeschrumpften Verbräuche des Privatmarktes zuzuschreiben. Die schwierigen Absatzverhältnisse nötigen die Gruben resp. deren Verkaufskonzerne den Käufern sehr hoch gegriffene Rabatte von den Listenpreisen einzuräumen. Da die inländischen Käufer hauptsächlich Wechseldeckung für die abberufenen Mengen angeboten haben, bestand die Notwendigkeit im erhöhten Masse die Diskontheilfe der Banken in Anspruch zu nehmen. Infolge Abneigung der Abnehmer volle Wechsel-

deckung sofort bei der Lieferung zur Verfügung zu stellen, waren die Verkaufsstellen in zahlreichen Fällen gezwungen auch offen Kredit zu erteilen. Das Streben nach Barbezahlung zeitigte keine Erfolge resp. war mit sehr hohen Rabattopfern verbunden. Die erwähnte milde Witterung hat vor allen den Verbrauch von Hausbrandkohlen stark verringert, wodurch der Absatz der Grobsortimente grossen Schwierigkeiten ausgesetzt war. Eine Begleiterscheinung dieser Schwierigkeiten war auch der verschärfte Wettbewerb der Verkäufer; Die Front des Konkurrenzkampfes war um so grösser, da nicht nur die einzelnen Konzerne im Kampfe um den Verbraucher sich gegenseitig unterboten haben, aber auch das Ausfechten eines Kampfes gegen das sogenannte wilde Vermittlertum notwendig war; zahlreiche Vermittler die in Vermutung auf das gute Wintergeschäft grössere Kohlenmengen eingekauft haben, verkauften nämlich die Kohle unter eigenen Einkaufspreisen um dadurch sie schneller und leichter abzustossen. Die nicht ungeringe Zahl der Wechselproteste in Vereinigung mit den erwähnten ungesunden Konkurrenzverhältnissen verursachten es, das die Lage auf dem Kohlenmarkte im Januar noch eine weitere Einbusse ihrer Sicherheit erlitten hat. Die ungünstigen Absatzverhältnisse verschärften auch die gegenseitige Konkurrenz der einzelnen Kohlenbecken, was gegen Ende des Berichtmonates sich dahin auswirkte, dass die Gruben Feierschichten einlegen und ihre Förderung vermindern mussten.

Der milde Winter beeinträchtigte auch das Ausfuhrgeschäft.

Auf dem deutschen Kohlenmarkte kam es im Januar zu einer Absatzstockung, welche gegen Ende des Monats im Steigen begriffen war. Die Absatzschwierigkeiten stellten sich besonders im Ruhrbergbau ein, die Ruhrkohle übte dadurch einen stärkeren Druck auf die ausländischen Märkte, welche als Absatzgebiet für

die oberschlesische Kohle in Betracht kommen. Die Ausfuhr oberschlesischer Kohle nach Deutschland ging von 501 167 t im Dezember auf 481 431 t zurück; dieser Rückgang ist jedoch im Vergleich zum Januar des vorigen Jahres nicht sehr beträchtlich, in welchem die Ausfuhr nach Deutschland 454 984 t betrug und somit sogar geringer war, als in demselben Monate des lfd. J. Einen viel stärkeren Rückgang weist die Ausfuhr nach Oesterreich aus. Sie stellte sich im Monate Januar lfd. Js. auf 213 153 t im Dezember v. J. dagegen auf 267 781 t und im Januar v. J. auf 268 068 t.

Der Rückgang des Exportes nach Oesterreich ist insofern eine ungünstige Erscheinung, weil seine Ursache nicht nur in Witterungsverhältnissen sondern in dem gesteigerten Verbrauch d. dortig. Braunkohle sowie in der verschärften Konkurrenz der Ruhr u. Saarkohle zu suchen ist. In südwestlichen Teilen Oesterreichs stösst die oberschlesische Kohle auf eine starke Konkurrenz der englischen, wodurch eine ausgiebige Ausnützung der Absatzmöglichkeiten in Oesterreich bei derzeitig. Frachtverhältnissen schwer möglich ist. Die Ausfuhr nach der Tschechoslowakei blieb auf demselben Niveau, dagegen verringerte sich stark der Absatz nach Ungarn, der von 86 184 t im Dezember, im Januar auf 35 734 t gesunken ist. Der Rückgang ist auf die ungünstigen Frachtkosten (Mangel eines direkten Kohlentarifcs), Erhöhung der Zollmanipulationsgebühr für ausländische Kohle, welche nach Ungarn eingeführt wird, wie auch auf das Abflauen der Nachfrage n. Hausbrandkohle zurückzuführen. Fallende Tendenz weist auch der Absatz nach Danzig auf; er ging von 43 692 t im Dezember auf 30 457 t im Januar zurück. Bis zur Hälfte schrumpfte die Ausfuhr nach Jugoslawien zusammen, auf deren Gebiete infolge zu hoher Zufuhrkosten die oberschlesische Kohle der Konkurrenz der englischen schwer standhalten kann. Dagegen vergrösserte sich der Absatz nach Rumänien von 2414 t im Dezember auf 4467 t im Januar. Diese Steigerung ist zwar gegenüber den potenziellen Möglichkeiten noch recht

bescheiden, jedenfalls bedeutet sie einen kleinen Fortschritt. Nicht destoweniger erreicht sie noch nicht die Ausfuhergiebigkeit des ersten Vierteljahres 1924, in welchem allein im Monate Februar 36 193 t zur Ausfuhr gelangten. Da gewisse Abnehmerkategorien in Rumänien, die bis nun hauptsächlich auf englische und türkische Kohle eingestellt sind, ein Interesse für eventl. Umstellung auf oberschles. Kohle zeigten, bemühte sich die Handelskammer in Katowice die hiesigen Verkaufskonzerne für die Durchführung dieser Sache zu interessieren. Bei dieser Gelegenheit wurden Erhebungen gepflogen, ob es nicht günstiger wäre, die Kohle durch die Tschechoslowakei nach Bratislawia u. von dort Donau abwärts statt auf dem Landwege durch Sniatyn auszuführen. Die durchgeführten Erhebungen gaben jedoch für die Wahl dieser Route kein günstiges Ergebnis. Der Absatz nach den übrigen Ländern erfuhr keine wesentliche Steigerung (Italien 1473, Schweiz 2437, Dänemark 531). Der Absatz ins Ausl. stellte sich im allgem. im Januar auf 310 305 t ist somit im Verhältniss zum Dezember (um 14.76 Prozent zurückgegangen; der Absatz ins Ausland ohne Deutschland betrug Januar 329 074 t, im Dezember dagegen 449 771 t ist somit um 29.06 Prozent geringer geworden. Die Kohlenbestände sind vom Anfang bis zu Ende Januar von 569 687 t bis auf 827 027 t gestiegen, und sind somit um 38.60 Prozent angewachsen. Im Verhältniss zur Produktion betrugen die Kohlenbestände am Ende Januar 39.92 Prozent der Gesamtförderung.

Im Monate Februar war eine weitere Verschlimmerung der Lage im Kohlenbergbau zu verzeichnen. Die Gesamtförderung ist zurückgegangen und die tägliche Förderleistung beschränkte sich durchschnittlich auf 72 635 t. Der Absatz nach dem Inlande war weiter schleppend, obwohl die Lieferung der Eisenbahndienstkohle um ungefähr 50 Prozent gestiegen ist. Es verringerte sich auch der Verbrauch der Kohle im hiesigen Revier. Die weitere Verschlimmerung auf dem europäischen Kohlenmarkte wirkte hemmend auf die Ausfuhr. Der Export nach Deutschland ist im Ver-

hältnisse zum Januar zurückgegangen was mit der Absatzkrise auf dem deutschen Markte im Zusammenhange steht. Eine weitere Verringerung erlitt auch die Ausfuhr nach Oesterreich und Ungarn. Eine kleinere Steigerung hat der Absatz nach der Tschechoslowakei erfahren. Dagegen neuerlich verringerte sich die Ausfuhr nach Rumänien. Zurückgegangen ist auch die Ausfuhr nach Danzig, Schweiz und Italien. Vermutlich wird die Einführung der verbilligten Frachtsätze im Verkehr durch die Tschechoslowakei die Aufnahme eines regeren Exportes nach Ungarn, Oesterreich, Italien und dergl. günstig erleichtern. Die Absatzschwierigkeiten nötigen die Bergwerke weiterhin Feierschichten einzulegen- wodurch einer Vergrößerung der Kohlenbestände vorgebeugt werden sollte. Nichtsdestoweniger haben die Kohlenbestände Ende Februar 9000 000 t überschritten, wobei zu berücksichtigen ist, dass die Haldenbestände hauptsächlich a. groben Sortimenten bestanden, da die kleinen viel besser wie früher abgesetzt wurden. Die Einsicht, dass ohne eine Verständigung der Kohlenkonzerne die Gesundung der Marktlage u. vor allem die Beseitigung der übermässigen, chaotischen Konkurrenz schwer durchführbar ist, hat im Monate Februar festeren Fuss gefasst und die Frage der Bildung eines

Kohlensyndikats neuen Anreiz verliehen.

Eisenindustrie.

Seit Anfang des Jahres rechnet die Eisenindustrie mit den Absatzmöglichkeiten, welche sich einstellen können infolge Belebung der Bautätigkeit und Aufnahme der Investitionen mit Hilfe von Kapitalien welche die ausländische Anleihe verschaffen wird. Obwohl in beiden Berichtsmonaten die darauf hinzielenden Hoffnungen noch nicht in Erfüllung gehen konnten, liess sich jedoch eine regere Einstellung auf d. inländischen Absatzmarkt wahrnehmen. Diese Einstellungstendenz musste umso mehr an Kraft gewinnen, da im I. d. J. die Zollvergünstigungen, welche für die Ausfuhr nach Deutschland der Genfer Vertrag festgesetzt hat, ihr Ende finden. Infolge ungünstiger und immer noch begrenzter Absatzmöglichkeit fehlten aber noch im Januar und Februar die natürlichen Voraussetzungen für eine wesentlichere Produktionssteigerung der Eisenhütten. Wie aus der untenstehenden Aufstellung ersichtlich ist, hat jedoch die Eisenproduktion keinen Rückgang im Verhältnisse zum Dezember I. J. erfahren, obwohl im Vergleiche mit dem letzten Vierteljahre 1924 in einzelnen Produktionsgruppen ein kleiner Rückgang wahrnehmbar ist, (z. B.-Stahl):

Die Produktion der Eisenhütten in Oberschlesien.

Bezeichnung des Produktes	Im Jahre 1924			1925
	Oktober Tonnen	Novemb. Tonnen	Dezemb. Tonnen	Januar Tonnen
Roheisen	17.108	18.225	19.024	19.488
Stahl	48.030	43.084	42.395	43.691
Gewalzte Halbfabrikate	10.889	9.600	9.987	6.798
Fertige Walzfabrikate	35.758	33.844	29.973	34.987
Fabrikate der Verfeinerungsindustrie	5.869	5.945	5.259	7.168
Güsse	652	772	745	957
Belegschaft	21.573	21.775	21.757	22-458

Die Produktion des Roheisens ist in langsamen, aber ständigen Wachsen begriffen, dagegen weist die Produktion von Stahl, welcher eine spezial und ausgesprochener Exportartikel ist, noch keine gleichmässige Produktionstendenz auf. Im Februar hat

die Ausfuhr des Stahls nachgelassen, diesen Rückgang dürfte man wohl jedoch als vorübergehende Erscheinung betrachten. Beachtenswert ist, dass einer Verringerung der Halbwalzfabrikateerzeugung eine Produktionssteigerung der Fertigerzeugnisse der

Walzwerke gegenüber steht, was jedenfalls auf eine bessere Ausnützung der Produktionsanlagen hindeuten kann. Als günstige Erscheinung kommt auch d. Produktionssteigerung der Verfeinerungsbetriebe in Betracht.

Die Belebung die sich in den letzten Monaten des v. Js. auf den europäischen Märkten wahrnehmen liess, und welche ein Anziehen der Preise mit sich brachte, hat im Monat Januar teilweise nachgelassen. Im Januar 11. Js. stand auch der inländische Eisenmarkt unter dem Zeichen einer Bewegungslosigkeit. Die Hütten verkauften unter den Preislisten, wobei die Sicherheit der Marktlage, durch die Wechselproteste und die Unpünktlichkeit der Schuldner beeinflusst sind.

Im Laufe des Monats Februar hat sich jedoch im Gegensatze zu der Entwicklung der Absatzverhältnisse auf dem Kohlenmarkte, eine stufenweise Besserung auf dem Eisenmarkte eingestellt. Der inländische Handel schritt zu neuen Bestellungen: die Nachfrage nach Faseneisen, Konstruktionsmaterial und dergl. erfuhr eine Festigung, wodurch auch die Preise eine festere Tendenz erfasste. Die Zahlungsfristen wurden teilweise abgekürzt und infolge der besseren Absatzmöglichkeiten sahen sich auch die Hütten in der Lage, günstigere wie früher Zahlungsbedingungen für sich zu erwirken. Es verringerte sich auch die Rabattspanne zwischen den Verkaufs- u. Listenpreisen. Dagegen ungünstig gestalteten sich weiterhin die Absatzverhältnisse für Grobbleche, wogegen Feinbleche, Röhre, Schienen, Walzdraht und dergl. sich einer regeren Nachfrage erfreuten. Trotz aller Schwierigkeiten gewann zu Ende d. Mts. eher eine optimistische Zuversicht die Oberhand, weil die Aussichten auf die Bautätigkeit wie auch der bevorstehende Bau neuer Eisenbahnlinien, Kanalisationsanlagen u. dergl. die Vermutung wohl rechtfertigen können, dass der Bedarf an Eisen steigen und somit die Eisenindustrie eine besondere Beschäftigung zu verzeichnen haben wird. Dagegen ungünstig gestalteten sich in den Berichtmonaten die Absatzmöglichkeiten

in das Ausland, denn infolge der ungenügenden Ausnützung der Betriebe waren die Preise des oberschlesischen Eisens (mit Ausnahme von Spezialfabrikaten) weiterhin nicht genug konkurrenzfähig.

Zinkindustrie.

Das teilweise Zurückweichen der Zinkpreise welches im Monate Januar 11. Js. auf dem Londoner Metallmarkt in Erscheinung getreten ist, wirkte gewissermassen hemmend, auf den Export der Zinkindustrie des hiesigen Sprengels. Im Februar d. Js. hat jedoch die Ausfuhr neuerlich an Ausdehnung gewonnen, sodass der Export von Rohzink fast um 100 Prozent die Exportzahlen von Januar überflügelt hat. Infolge der bevorstehenden Bausaison verbesserten sich auch die Absatzverhältnisse für Zinkbleche. Die Zinkindustrie d. hiesigen Bezirkes hatte auch im geringeren Masse als früher unter der Schwefelsäurekalamität zu leiden. Der inländische Verbrauch der Schwefelsäure hat infolge besserer Beschäftigung der chemischen Industrie eine starke Steigerung erzielt. Die Bleiindustrie hatte gute Absatzmöglichkeiten und die Hauptsorge bestand lediglich in Verschaffung verbilligter Rohstoffe (Bleierze).

Kokereien.

Die teilweise Besserung der Verhältnisse in der Eisenindustrie wirkte sich jedoch noch nicht in der Koksproduktion aus. Die Produktion von Koks betrug zwar im Januar 78 356 t (im Dezember 76 647 t); der Bedarf der Hochöfen verringerte sich jedoch, denn von 22 802 t im Dezember, senkte er sich im Januar auf 21 094 t. Es vergrösserten sich auch nicht die Abberufungen der kongresspolmischen Eisenindustrie, dagegen steigerte sich der Absatz nach den ehem. preussischen Teilgebiet. Dagegen günstig blieben weiter die Absatzverhältnisse für Nebenprodukte der Kokereien. Im Gegenteile stellte sich sogar die Unmöglichkeit ein, der regeren Nachfrage nachzukommen, da infolge der beschränkten Tätigkeit der Kokereien, die Nebenproduktengewinnung sich in engen Schranken bewegen muss und somit dem Bedarfe des Marktes nicht

genug elastisch angepasst werden kann. Im Monate Januar ist der Absatz von schwefelsauren Ammoniak um 100 Prozent im Verhältnisse zum Dezember gestiegen, es vergrösserte sich auch die Nachfrage nach Benzol und seinen Homologen.

Die Zahl der Belegschaft in den Kokereien ist ein wenig gestiegen. In dem Bestreben die Anlagen zu erneuern und dadurch die Qualität des Kokses zu verbessern, beabsichtigen einzelne Kokereien ihre Oefen demnächst umzubauen.

Die weiterverarbeitende Industrie.

In den Metall- und Eisengiessereien liess sich im Januar lfd. Is. die Neigung zu einer gewissen Besserung wahrnehmen. Der bessere Beschäftigungsgrad d. inländischen Maschinenbau- und Metallindustrie, bewirkte vor allen eine Steigerung des Bestelleinganges aus dem Innlande. Dagegen ungünstig waren weiterhin Absatzmöglichkeiten ins Ausland; die ausländische Konkurrenz (hauptsächlich deutsche, oesterreichische u. tschechische) liess sich auch auf dem inländischen Markte verspüren, unter andern auf dem Gebiete der Armaturlieferungen. Infolge 5 Proz. Herabsetzung der Löhne haben die Preise eine Erhöhung erfahren. Im Februar ist die Tendenz zur Besserung der Lage weiter aufrecht erhalten geblieben, obwohl infolge Mangels an Umlaufmitteln und der schwierigen Kreditverhältnisse die finanzielle Lage der Giessereien ungünstig war. Grössere Giessereien konnten ohne Betriebs-einschränkung arbeiten, dagegen kleinere hatten keine genügenden Bestellungen hereinbekommen. Da die Städte vorläufig für Kanalisationsbauten Rohre unter 200 mm bestellen, sind für Fabriken, die Rohre ab 200 mm erzeugen, noch keine Liefermöglichkeiten vorhanden gewesen. Im Vergleiche zu Dezember verbesserte sich teilweise die Lage der Schrauben und Nietenfabriken. Trotz der herannahenden Bausaison beschränkte sich jedoch die Beschäftigung derselben auf 50 Prozent der normalen Leistungsfähigkeit, da auch unzureichend die Eisenbahnbestellun-

gen waren. Dieser letzte Umstand wirkte sich auch ungünstig in dem Beschäftigungsgrade der Lokomotiv u. Waggonreparaturwerkstätten aus. Die starke ausländische Konkurrenz beeinflusste ungünstig die Lage der Bergwerksmaschinen und der Transportanlagefabriken. Gut beschäftigt dagegen waren die Elektromotorenfabriken; die Verzinkereien gewannen neue Beschäftigungsmöglichkeiten, klagten jedoch über Schwierigkeiten im Veredlungsverkehre. Infolge Besserung der Lage auf den Holzmärkten konnte auch die Holzindustrie einer gewissen Besserungen theilhaft werden. Einen weiteren günstigen Fortschritt konnte man auch in der Lebensmittelindustrie wahrnehmen; vollbeschäftigt waren die Riemenfabriken, welche über eine genügende Zahl von Bestellungen der hiesigen Industrie verfügten. Die Sprengmittelfabriken arbeiteten in verhältnismässig günstigen Verhältnissen, dergl. die Zellulosen und Papierfabriken. Die Kunstdüngerfabriken konnten ihre Produktion vergrössern und einen Teil derselben auf den ausländischen Märkten unterbringen. Trotz einer gewissen Besserung der Absatzverhältnisse beklagte sich jedoch die gesammte Mittelindustrie über beträchtliche Geldschwierigkeiten.

Handel.

Die ungünstige Lage im Handel blieb weiter aufrecht. Die Wechselproteste und die im Wachsen begriffene Zahl der Konkurse wirkten drückend auf die Marktstimmung. Kleinere Kohlenfirmen nicht fähig der Konkurrenz standzuhalten, gaben ihre Tätigkeit auf. Im Kolonialhandel konnten die Grosshändler keine Belebung des Absatzes erzielen, unter andern verspürten sie stark die Konkurrenz der reichsdeutschen Firmen, welche um den Satz der Umsatzsteuer d. i. $2\frac{1}{2}$ Prozent billiger die hiesigen Kleinkaufleute beliefern können. Die ungenügenden Verdienste der Arbeitermassen, die nur eine beschränkte Zahl von Tagen in der Woche arbeiten liessen es jedoch auch im Kolonialkleinhandel zu einer Ueberwindung d. Absatzstockung nicht kommen. Alle Handelszweige waren weiterhin

bedrückenden Absatzschwierigkeiten ausgesetzt. Gegen Ende Februar kam es jedoch zu einer gewissen Entspannung auf dem Geldmarkte die eine

Verbesserung des Zahlungseinganges und in weiterer Folge eine teilweise, obwohl noch bescheidene Belebung auf den Warenmärkten mit sich brachte.

Firmenangebote

Italienische Zündhölzer. Eine Tschecher Firma wünscht mit Abnehmern von italienischen Zündhölzern und ähnlichen Artikeln in Verbindung zu treten.

Schuhleisten. Śląska Fabryka Przetwórow Drzewnych Sp. z ogr. Odp. in Dziedzice gibt bekannt, dass sie in ihrer Fabrik die Erzeugung von Schusterleisten und von beschlagenen Leisten, d. i. für fabrikmässig hergestelltes Schuhwerk aufgenommen hat.

Sandalen. Eine französische Firma sucht einen unternehmenden Vertreter zum Vertriebe von Sandalen und ähnlichen Erzeugnissen.

Kugellager. Die amerikanische Firma „Hollow Bat Campany“ offeriert patentierte Kugeln für Kugellager.

Schuhkrem und Schuhbänder. Eine tschechoslowakische Fabrik wünscht mit hiesigen Schuhverkaufshäusern in Verbindung zu treten um Schuh-

kreme und Schuhbänder eigener Erzeugung zu vertreiben.

Elektrische Artikel. Eine tschechoslowakische Fabrik wünscht mit hiesigen Abnehmern in Verbindung zu treten.

Makaroni. Eine italienische Makaronifabrik wünscht die Vertretung für ihre Erzeugnisse für den hiesigen Bezirk abzugeben, bezw. mit Importeuren in Verbindung zu treten.

Amerikanischer Käse. Eine hamburger Firma wünscht mit hiesigen Abnehmern in Verbindung zu treten um amerikanischen Käse der Firma „Kraft Mac Laren Cheese u. Co. Lt. zu vertreiben.

Kondensierte Milch. Eine Hamburger Firma sucht einen Vertreter zum Verkaufe von kondensierter Milch

Anmeldungen bei der Handelskammer.